

දෛසනිය

පුවත් සඟරාව
2025 ජෛෂ්වර්

CLEAN
SRI LANKA

දෛසනිය

පහතට

තූනයි

වැදගත්කම!

78 සිට
සකවළ අතරමුලක් කළ
20යි විසි පහේ
Digital නිරේ පළ කළ
සගරා සිදුණු සිරිලක
සපුරා පැතිරී දිය බිඳ...

අමුත්තන්ගේ කාමරේ
සුනදනාවේ මේසේ
දෛසනිය අකුරු අතරේ
සාද සංග්‍රහ, රසට ගුණ දේ

කෙටි නිවාඩුවේ සති අන්තයේ
කොපි සුවඳක සුව සැඳපුවේ
දෛසනියේ දිග හැරුණු ලෝකේ
දකින විට මතකය අලුත් වේ

රටේ හැම පොත්ගුලක් ගානේ
ආණ්ඩුවේ කන්තොරු ජලේ
හෝටලේ, කොමිපැණියේ, ලොබියේ
දෛසනියක් නිධුණොතින් හැඩ වේ

යන එන විට අනේ
දෛසනිය අනොත් වැඩ වේ
කාලයේ වැය පිරිමැසේ
පාළුව ද දැනුමට හැරේ

දෛසනිය රසේ ඉසුරේ
තූටුවන දහන් ඇසුරේ
සැරසරන විට මිතුරේ
අපේ කියවන හුරුව පැතිරේ

කටු

දෙසතිය

පුවත් සඟරාව

වෙළුම 47, කලාපය 02,
2025 පෙබරවාරි

රජයේ ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුව,
163, කිරුළපන ඇවිහිවි,
පොල්හේන්ගොඩ, කොළඹ 05.

සංස්කාරක මණ්ඩලය

දු. අ. 011 - 2513757 / 0112 - 513153
Email - desathiya@gmail.com

බෙදුනැරීමේ අංශය
දු. අ. 011 - 2514150

උපදේශක සංස්කාරක

එච්. එස්. කේ. ජේ. ඛණ්ඩාර

රජයේ ප්‍රවෘත්ති අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්

අංශ ප්‍රධානී - දෙසතිය

ඩබ්. එම්. ශාන්තප්‍රිය

සංස්කාරක

මාලා මල්කාන්ති පරණගමගේ

විශේෂාංග ලේඛක

රංගිකා අබේසේකර

ජායාරූප

රජයේ ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුවේ

ජායාරූප අංශය

මුද්‍රණය

රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව

ප්‍රකාශනය හා බෙදුනැරීම

රජයේ ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුව

හිතවත් පාඨකයින්,

47 වසරක් ඔබ වෙත දැනුම ලබාදුන් 'දෙසතිය' පුවත් සඟරාව වෙත පාඨක ඔබගේ අදහස් කෙටියෙන් ලියා කැපැල් ලිපිනයට හෝ විද්‍යුත් කැපැල් ලිපිනයට හෝ යොමු කරන්න

සංස්කාරක

මෙහි පළ වන ඇතැම් ඡායාරූප අන්තර්ජාලයෙන් ලබාගත් ඒවා වන අතර ඒවායේ අයිතිය මුල් හිමිකරු සතු යි.

කවරයේ කතාව

13
උමිප් හා ලෝක
දේශපාලනය

34
කළු ජනවාරියේ
අඹහරය

41
කාන්තා ක්‍රිකට්
අභිමානය

03
සේද මාවතේ
සිරුවෙන් ගමන

07
මග සුරැකුමෙන්
දිවි සුරැකුම

දෙසතිය

පුවත් සඟරාව

ඔබ ළඟට ම
ගෙන්වා ගන්න.
පහත කුපනය පුරවා
අප වෙත එවන්න.

දෙසතිය

සඟරා ලැබිය යුතු නම හා ලිපිනය (ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන්)

Name .....

Address .....

ID Number .....Tel / Mobile .....

Signature ..... Date .....

දෙසතිය සඟරා දායකත්වය

දෙසතිය සඟරා දායකත්වය වාර්ෂික / අර්ධ වාර්ෂික ලබා ගැනීමට කැමැත්තෙහි ඒ සඳහා රු. 3,000.00/ රු. 1,500.00 වටිනාකමකින් යුත් අංකය.....

හා ..... දින දරන චෙක්පත / මුදල් ඇණවුම එවමි.
වෙබ්පත්/ මුදල් ඇණවුම "ප්‍රවෘත්ති අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්" නමට ලියා, කැපැල් කාර්යාලය, කම්කරු මහ ලේකම් කාර්යාලය, නාරාහේන්පිට ලෙස සඳහන් කර කුපනයද පුරවා මෙම ලිපිනයට එවන්න.

දෙසතිය, බෙදාහැරීම කමිටුකරු, රජයේ ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුව, 163, පොල්හේන්ගොඩ, කොළඹ 05

නිදහසේ වෙනස්වීම

කොළඹ, නිදහස් වතුරපු පරිශ්‍රයේදී ශ්‍රී ලංකාවේ 77 වැනි නිදහස් සමරු උත්සවය පැවැත්වෙන්නේ 'ජාතික පුනරුද යුගයකට පෙළ ගැසෙමු' යන තේමාවෙන් යුතුව. පෙර යුගයෙන් නව යුගයකට ගමන් කිරීමේ අවශ්‍යතාව එහි තේමාත්මක අරුතෙන් ම වැටහෙනවා.

1948 පෙබරවාරි 04 දින බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍යවාදීන්ගෙන් ලැබූ නිදහසට යටත්විජිත සෙවණැලි වැටුණු බව නොරහසක්. ගෙවුණු සමයේ රටේ සමාජ, ආර්ථික, දේශපාලන, සංස්කෘතික මුහුණුවර හැඩගැසී තිබුණේ ඒ අනුව. එහෙත් එම යුගය වෙනසකට ලක් කරමින් නව සමාජ, ආර්ථික, දේශපාලන පරිවර්තනයකට රට මූලපිරුවේ ජනතාව කලෙක සිට එවැන්නක් අපේක්ෂා කළ නිසා. මෙලෙස නව පරිවර්තන යුගයක් බිහි ව ඇති මොහොතක සැමරෙන පළමු නිදහස් දිනය ලෙස මෙය ඉතිහාසයට එක්වනු ඇති.

පෙර පැවති නිදහස් දින සැමරුම්වලින් වෙනස් මගක යමින් සංවිධානය කෙරෙන මේ සැමරුම සනිටුහන් කරනු ඇත්තේ මෙරට දේශපාලන ඉතිහාසයේ සුවිශේෂ සන්ධිස්ථානයක්. ජාති, ආගම්, පක්ෂ, පාට හේදවලින් තොර ව මෙවර නිදහස සැමරීමට රට ම එක් ව සිටිනවා. එයයි 'පුනරුදයේ' නියම අරුත.

ජනතා අභිලාෂයටත් මෙවර නිදහස් දින සැමරුමේදී මුල්තැනක් ලැබෙනවා. ඒ, රටේ වියදම් කළමනාකරණය පුමුබ අරමුණක් නිසා නිදහස් උලෙළට දරන පිරිවැය අවම කරමින්. එහෙත් සුපුරුදු අභිමානය සුරැකෙන පරිදි එය පැවැත්වෙනු ඇත්තේ මහජන සහභාගිත්වයට වෙනදාට වැඩි ඉඩකඩක් ද වෙන් කර දෙමින්.

නිදහස දිනා ගැනීම ගැන කතාබහ කරන විට ඒ සඳහා නිදහස් සටනට උරුදුන් ජාතික විරයන් සිහිපත් කිරීම සිරිතක්. එහිදී අධිරාජ්‍යවාදීන්ගෙන් නිදහස දිනා ගැනීමට පණ දුන් විරයන් මෙන් ම 19 වැනි හා 20 වැනි සියවසේ බිහි ව, ආනාගත ලෝකය ජය ගන්නා ශ්‍රී ලංකාවක් ගැන සිහින දුටු පුරෝගාමී ක්‍රියාකාරීන් කෙරෙහි මෙවර නිදහස් දින සැමරුමේදී විශේෂ අවධානය යොමු ව තිබෙනවා. ශ්‍රී ලංකාවේ අනාගත පුනරුදය අරභයා ඔවුන් කළ මෙහෙවර වත්මන් පරපුරට දැන ගන්නට සැලැස්වීම එහි මූලික අරමුණක්. මෙබඳු තවත් පුරෝගාමීන් පිළිබඳ ඉදිරි වසරවලදී ද ජාතියට හඳුන්වා දෙන්නේනම් එය ඔවුන්ට කෙරෙන ගෞරවයක්.

මෙවර සමරන නිදහස් දින සැමරුමේදී ලබාදෙන පණිවිඩය ජාතික වශයෙන් මෙන් ම ජාත්‍යන්තරවත් වැදගත් වනු ඇති. ජනවරමින් දේශපාලනික ව ස්ථාවරය තහවුරු කර දුන් වත්මන් ආණ්ඩුවට සෑම ජනකොටසක ම එහි විශ්වාසය රැක දීම පැවරෙන වගකීමක්. ශ්‍රී ලාංකික ජාතියක් බිහි කිරීමේ අරමුණින් මෙවර සමරන නිදහස් දිනය තහවුරු කරන්නේ ඒ සඳහා ලබා දුන් අඩිතාලම.

- සංස්කාරක -

සේද මාවතේ සිරුවෙන් ගමන

ප්‍රසාද් කෞශලය දොඩන්ගොඩගේ

ආයෝජන සංසදයට එක් වූ දූත පිරිස

දැනට වඩාත් සංවාදයට ලක්වන දැරුණ ශ්‍රී ලංකාවේ විදෙස් සබඳතා ක්ෂේත්‍රයේ වඩාත් ම තීරණාත්මක සාධකය ඉන්දියාව හා චීනය. එනම් ඉන්දු-චීන-ලංකා තුන් කොන් සබඳතාව සමකෝණී ත්‍රිකෝණයක පාද ඔස්සේ පවත්වා ගැනීම. හිරවී යූද්ධය-සිසිල් යූද්ධය නමැති අතීත ගෝලීය බලකැවුරුවාදය පැවති සමයේ, විශේෂයෙන් 1960 දශකයේ සිට ගෝලීය මැද මාවතේ රටවල් අනුගමනය කළ ශ්‍රී ලංකා විදෙස් පිළිවෙතේ අරටුව බඳු වූ 'තොබැඳි පිළිවෙත' අත් කවරදකටත් වඩා අපේ කලාපයේදී ම ඉතා ප්‍රශස්ත ලෙස අනුගමනය කිරීමේ බැරපරවේ අභියෝගය ශ්‍රී ලංකාව අභියස පවතිනවා. මෙරට බලයට පත්වන සෑම රජයක් ම මුහුණදෙන ප්‍රධාන විදෙස් අභියෝගය වන්නේ අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් වාසිදායක තුල්‍යාත්මක විදෙස් සබඳතාවලියක් පවත්වා ගැනීම. ප්‍රධාන වශයෙන් චීනය ද ? ඉන්දියාව ද? තොව චීනය හා ඉන්දියාව යනතුන තනවුරු කරගැනීමයි එහිදී වැදගත්.

චීනය හා ශ්‍රී ලංකාව

නිදහසෙන් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ බලයට පත් මුල් ආණ්ඩු දෙක හැරුණුකොට අනෙකුත් සියලු ම ආණ්ඩු මහජන චීනය සමග සාධනීය සබඳතාවලියක් පවත්වාගෙන යාමට උත්සුක වූණා. බණ්ඩාරනායක යුගයේ සිට මේ දක්වා මෙරට බිහිවූ වමට බර-දකුණට බර කිසි ම ආණ්ඩුවක් චීනය පසෙකලා ඉදිරි ගමනක් යාමට උත්සාහ කර නැති බවට ඉතිහාසය දෙස් දෙනවා.

සහාපති මාමි සේතුගේ නායකත්වයෙන් මහජන චීනය 1949 වසරේදී බිහිවෙද්දී ශ්‍රී ලංකාව නිදහස ලබා වසරක් පමණක් ගතවූ පෙරු නව රාජ්‍යයක්. මෙරට එවකට පැවති රජය පැරණි අධිරාජ්‍යවාදී පාලකයා වූ බ්‍රිතාන්‍යය හා එහි බටහිර ධනවාදී දේශපාලන මතවාදය සමග ඉතා තදින් බැඳී සිටියා. එක්සත් ජාතික පක්ෂ රජයේ අගමැති මනාමාන්‍ය ඩී එස් සේනානායක මැතිතුමා ප්‍රමුඛ රජය නියෝජනය කළේ මධ්‍ය දක්ෂිණාංශික මතවාදය. ආචාර්ය ඇන් ඇම් පෙරේරා, කොල්වින් ආර් ද සිල්වා හා ගුණවර්ධන සහෝදරවරු ආදී වාමාංශික

නායකයන්ගේ වාමාංශික අරගලකාරී දේශපාලනය ද රජය බියපත් කළා. වාමාංශික විරෝධයට එය හේතුවක් වූ බව සැලකෙනවා. නැගිටීම කෙරෙහි අගමැති ඩී එස් ප්‍රමුඛ දක්ෂිණාංශික නායකයන් තුළ පැවතියේ විරෝධාකල්පයක්. ඒ හැරුණුකොට නිදහස ලැබූ ශ්‍රී ලංකාව ගිවිසුම් මගින් විදේශ ප්‍රතිපත්තිය හා ආරක්ෂක ප්‍රතිපත්තිය සඳහා ඉතා තදින් තම පැරණි අධිරාජ්‍යවාදී ස්වාමියා වූ බ්‍රිතාන්‍යය සමග ගැටගැසී තිබුණා.

ඒ නිසා මහජන චීනය බිහිවන විට එය පිළිගැනීම වෙනුවට ශ්‍රී ලංකාව එවකට සබඳතා පවත්වාගෙන ගියේ චීන ජනරජය නමින් හඳුන්වා ගැනුණු තායිවානය සමග. කෙසේ වෙතත් 1950 වසරේදී බ්‍රිතාන්‍යය මහජන චීනය නිල වශයෙන් පිළිගත්තා. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාව ද මහජන චීනය පිළිගැනීමට පියවර ගත්තේ එසේ කළ 13 වැනි රට බවට පත්වෙමින්.

චීන-ශ්‍රී ලංකා සබඳතාවල ඉතිහාසගත සන්ධිස්ථානයක් වන්නේ 1952 වසරේ ඇතිකරගත් රබර් සහල් ගිවිසුම. එය බටහිර ලෝකයෙන් පරිබාහිර හා තානාපති සබඳතා පවා නොමැති රාජ්‍යයක් සමග ශ්‍රී ලංකාව ඇතිකරගත් පුළුල් ද්විපාර්ශ්වික

වර්තමාන ජනාධිපතිවරයා ද මෙරට රාජ්‍ය තන්ත්‍රයේ පැවති සම්ප්‍රදායික ව්‍යුහය විදේශ සබඳතා පිළිවෙතට අනුගත වෙමින් නව රජයේ අන්තර්ජාතික සබඳතා ගමන්ගත හෙළිපෙහෙළි කිරීමෙහි නිරත ව ඇති බව පෙනෙන්නට පෙනේ. ජනාධිපතිවරයාගේ ඉන්ද්‍රිය වාරිකාවෙන් දකුණු ආසියානු සබඳතාවලට කෙරෙහි ආවේණික කෙරුණා. ඒවා වාරිකාව සංකේතවත් කරන්නේ ආසියානු බල කේන්ද්‍රය වෙත අවතීර්ණ වීම. ඒවා ලංකා සබඳතා පිළිබඳ ඓතිහාසික පසුබිම වඩාත් පුළුල් ලෙස ගෙනහැර දැක්වීමට සිදුවූයේ වත්මන් ජනාධිපතිවරයාගේ ඒවා වාරිකාව,

වෙනුවෙන් පෙනී සිටීම ආරම්භ කළා. එක්සත් ජාතීන්ගේ ශ්‍රී ලංකා නිත්‍ය නියෝජිත ආර්. එස්. එස්. ගුණවර්ධන ජගත් මහා මණ්ඩලය අමතමින් මහජන විනයට එක්සත් ජාතීන්ගේ සාමාජිකත්වය පිරිනැමීමේ වැදගත්කම අවධාරණය කළා. 1957 පෙබරවාරි මාසයේ 7 දින ශ්‍රී ලංකාවත් මහජන විනයත් අතර තානාපති සබඳතා ස්ථාපනය කෙරුණේ ද්විපාර්ශ්වික සහයෝගිතාව නැවීමේ ඉහළතම ඵලය ලෙසින්. තානාපති සබඳතා පිහිටුවීම සනිටුහන් කිරීම සඳහා මහජන විනය රජයේ අග්‍රාමාත්‍ය වෝ එන් ලායි ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය වාරිකාවක යෙදුණේ සාම්ප්‍රදායික

වුණා. වර්තමාන ජනාධිපතිවරයා ද මෙරට රාජ්‍ය තන්ත්‍රයේ පැවති සම්ප්‍රදායික ව්‍යුහය විදේශ සබඳතා පිළිවෙතට අනුගත වෙමින් නව රජයේ අන්තර්ජාතික සබඳතා ගමන්ගත හෙළිපෙහෙළි කිරීමෙහි නිරත ව ඇති බව පෙනෙන්නට පෙනේ. ජනාධිපතිවරයාගේ ඉන්ද්‍රිය වාරිකාවෙන් දකුණු ආසියානු සබඳතාවලට කෙරෙහි ආවේණික කෙරුණා. ඒවා වාරිකාව සංකේතවත් කරන්නේ ආසියානු බල කේන්ද්‍රය වෙත අවතීර්ණ වීම. ඒවා ලංකා සබඳතා පිළිබඳ ඓතිහාසික පසුබිම වඩාත් පුළුල් ලෙස ගෙනහැර දැක්වීමට සිදුවූයේ වත්මන් ජනාධිපතිවරයාගේ ඒවා වාරිකාව,

චීන අග්‍රාමාත්‍ය Li Qiang සමග

සම්මුතිය ලෙස ද ඉතිහාසයට එක් වනවා. ගෝලීය සහල් හිඟය හා දේශීය නිෂ්පාදනය ප්‍රමාණවත් නොවීම මත දැඩි සහල් අවශ්‍යතාවකින් පෙළුණු ශ්‍රී ලංකාවට සහල් සැපයීමක් ඇමරිකානු සම්බාධක නිසා රබර් ලබාගත නොහැකි ව කර්මාන්ත අකර්මණ්‍ය වන තැනට මුහුණ දී සිටි මහජන විනයට රබර් සැපයීමක් ඉන් සිදු වුණා. ඉන් දෙපාර්ශ්වයේ අරමුණු වඩාත් සාධනීය ලෙස ඉටු වුණා.

ශ්‍රී ලංකා-චීන රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික සබඳතා

1956 වසරේ එස්. ඩබ්ලිව්. ආර්. ඩී. බණ්ඩාරනායකගේ නායකත්වයෙන් යුත් මහජන එක්සත් පෙරමුණු රජය බලයට පත්වීම ශ්‍රී ලංකා පාලනය හා විදේශ පිළිවෙත දකුණේ සිට වමට බර එහෙත් මැද මාවතක් කරා යොමුවීම යන දේශපාලනික පෙරළි සනිටුහන් කළ වැදගත් සන්ධිස්ථානයක්. 1956 සැප්තැම්බර් 8 දින ශ්‍රී ලංකා ප්‍රථම රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික දූත පිරිස ශ්‍රීමත් ක්ලෝඩ් කොරයාගේ නායකත්වයෙන් එවකට මහජන විනයේ අගනුවර වූ පීකිං වෙත පැමිණියේ තානාපති සබඳතා ඇරඹීමට පිඹුරුපත් සැකසීමට. ශ්‍රී ලංකාව අන්තර්ජාතික වේදිකාවලදී මහජන විනයේ අයිතීන්

සබඳතා පැවති රාජ්‍ය හැරුණුකොට අලුතෙන් බිහිවූ ඉහළ පෙළේ රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික සබඳතාවල පළමුවැන්න ඉතිහාසයේ සටහන් කරමින්.

නව ආණ්ඩුවේ විදේශ පිළිවෙත

තානාපති සබඳතා බිහිවීමෙන් පසු මේ දක්වා බලයේ පැවති සෑම රජයක් ම මහජන විනය සමග සුහද හා ඵලදායක සබඳතා පවත්වාගෙන යාමට උත්සුක

ශ්‍රී ලංකාව විනය දෙසට වඩාත් නැඹුරුවීමක් ලෙස හැඟෙන ආකාරයෙන් මතු ව ඇති සංවාදාත්මක තත්ත්වය මුළුකරගෙන. මේ වාරිකාවේදී දෙරට අතර දේශපාලනික, ආර්ථික, සංස්කෘතික හා සමාජයීය යන ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ සහයෝගිතාව වර්ධනය කර ගැනීමේ ප්‍රවණතා වඩාත් හොඳින් පිළිබිඹු වනවා. දේශපාලනික ක්ෂේත්‍රය ගත් කල රටක නව පාලනයක් බිහිවූ විට අන්තර්ජාතික තලයේදී වැදගත්

වන්නේ එම පාලනයට කොතෙක්දුරට අන්තර්ජාතික ප්‍රජාවේ, එනම් සමීප හා දුරස්ථ රටවල විශ්වාසය දිනාගත හැකි ද? යන කරුණ මත. පොදුවේ ගත් කල රජයක් පිළිගත් අන්තර්ජාතික සම්මත, එනම් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, මානව හිමිකම් සුරැකීම, නීතියේ ආධිපත්‍යය පවත්වා ගැනීම, සියලු ජාතීන් හා ආගමිකයන් උදෙසා සමානාත්මතාව පවත්වා ගැනීම ආදී සංකල්පවලට පටහැනි ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශයට පත් කරන්නේනම් හෝ ක්‍රියාත්මක කරන්නේනම් අන්තර්ජාතික ප්‍රජාව එම පාලනය පිළි නොගන්නා අතර එය පිටුදැකීම සඳහා සම්බාධක වැනි

එළැඹෙද්දී එම රටවල සංවේදී තත්ත්ව මොනවාද? එම සංවේදී තත්ත්ව මත පදනම් ව එකදු රටකට හෝ විශේෂයක් නොකර සමානාත්මතාව පදනම් කරගත් නොබැඳි පිළිවෙතක පිහිටා සිටීම. අනුන්ගේ ප්‍රශ්න අප අවබෝධ කරගත යුතු මෙන් ම අප එවැනි ප්‍රශ්නවලට අත පෙවීමෙන් වැළකිය යුතු වනවා. වත්මන් ජනාධිපතිවරයා සිය පළමු විදෙස් වාරිකාව වූ ඉන්දීය වාරිකාවේදී පැහැදිලි ව අවධාරණය කළේ ඉන්දියාවට තර්ජනයක් වන කිසිදු ක්‍රියාවකට හෝ පාර්ශ්වයකට ශ්‍රී ලංකා පොළොව හා මුහුදු යොදා ගැනීමට අවසර නොදෙන බවට කළ

පිළිවෙත තහවුරු කිරීමෙන් නව රජය ද මහජන චිනය සමඟ සහයෝගිතාව වර්ධනය කරගැනීමේ ස්ථාවරයේ සිටින වග චීන පාලනයට තීරණ ලෙස දන්වා තිබෙනවා. ජනාධිපති අනුර හා ජනාධිපති ෂී ජින් පිං අතර සාකච්ඡාවලදී මුර්තිමත් කෙරුණේ 'එක තීරයක්-එක මාවතක්' වැඩසටහන හා චීන රාජ්‍ය සහයෝගිතාව මත පදනම් ව දෙරටට ම වාසිදායක ලෙස සබඳතා වර්ධනය කරගැනීමේ වැදගත්කම.

ශ්‍රී ලංකාව තවමත් 2022 ආර්ථික අර්බුදයේ පසු විපාකවලින් මිදී නැහැ. එහිලා වැදගත් වන මූලික සාධකයක් වන්නේ සාධනීය පදනමින් මෙරටට විදෙස් ආයෝජන ආකර්ෂණය කරගැනීම. ඇමරිකානු ඩොලර් බිලියන 3.7ක

සංචාරය අතරතුර සාකච්ඡා පවත්වමින්

ප්‍රතිවාදී ක්‍රියාපිළිවෙත්වලට එළැඹෙනවා. පොදු අන්තර්ජාතික විශ්වාසය දිනා ගැනීම නමැති කඩුල්ල ලෙහෙසියෙන් පැන යාමට වත්මන් ජනපති ප්‍රමුඛ රජය සමත් වන්නේ ලැබූ ජනවරම හා යහපාලන සංකල්ප පදනම් කරගත් ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශය නිසා. දෙවැනි ව එක් එක් රට සමඟ ද්විපාර්ශ්වික විශ්වාසය තහවුරු කර ගැනීම. එය පොදු ක්‍රියාවලියට වඩා දුෂ්කර කාර්යයක්. ඒ මන්දයත් පසමිතුරු ආකල්ප සහිත රාජ්‍ය සමඟ සහයෝගිතාවට

ප්‍රතිඥාව. ශ්‍රී ලංකා සබඳතාවලදී ඉන්දියාව වඩාත් සැලකිලිමත් වන්නේ ශ්‍රී ලංකාව තමන්ට අහිතකර පාර්ශ්වයකට එක්වීම වළක්වාලීමට. චීන වාරිකාවේදී ජනාධිපති අනුර කුමාර දිසානායක චිනයට සංවේදී වශයෙන් ලබාදුන් වැදගත් ම පොරොන්දුව 'එක චිනයක්' ප්‍රතිපත්තියට අනුකූල වෙමින් ද්විපාර්ශ්වික සහයෝගිතාව පවත්වා ගැනීම. මෙය රටක් චිනය සමඟ සහයෝගිතාව පවත්වා ගැනීම සඳහා වන මූලික ම කොන්දේසිය. 'එක චිනයක්'

ශ්‍රී ලංකාව තවමත් 2022 ආර්ථික අර්බුදයේ පසු විපාකවලින් මිදී නැහැ. එහිලා වැදගත් වන මූලික සාධකයක් වන්නේ සාධනීය පදනමින් මෙරටට විදෙස් ආයෝජන ආකර්ෂණය කරගැනීම. ඇමරිකානු ඩොලර් බිලියන 3.7ක ආයෝජනයක් සහිත සයිනොපෙක් ගිවිසුම මේ ජනාධිපතිවරයාගේ චීන වාරිකාවේදී සම්මත කෙරුණු අතර හම්බන්තොට වරාය ආශ්‍රිත ධනීෂ්ඨතාලය පිරිපහදුවක් ස්ථාපනය කිරීමයි ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ.

ශ්‍රී ලංකා ජනපති මාඕ සේක්වූ ස්මාරකය වෙත උපහාර දක්වමින්

ආයෝජනයක් සහිත සයිනොපෙක් ගිවිසුම මේ ජනාධිපතිවරයාගේ එන වාරිකාවේදී සම්මත කෙරුණු අතර හම්බන්තොට වරාය ආශ්‍රිත බණ්ඩාරනායක පිරිපහදුවක් ස්ථාපනය කිරීමයි ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ. ඒ හැරුණුකොට එන දැවැන්ත වෙළෙඳ හා තාක්ෂණ ආයතන නියෝජිතයන් සමග ජනාධිපතිවරයා පැවැත්වූ සාකච්ඡා වැදගත් වන්නේ එමගින් ශ්‍රී ලංකාවේ ආයෝජන අවස්ථා හා ප්‍රවණතා ගැන එන දැවැන්ත ව්‍යාපාරික ආයතන දැනුවත් වීම. ණය ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ ක්‍රියාවලිය සඳහා එක්සිම් බැංකුව කැපවී ක්‍රියා කරන බව මේ වාරිකාවේදී අවධාරණය කෙරුණා. ජනාධිපති අනුර කුමාර දිසානායකගේ සිව් දින එන නිල සංචාරයේදී සමාජයීය ක්ෂේත්‍රයෙන් ද සහයෝගිතාව වර්ධනය කරගැනීමේ පියවර ගැනුණා. උදාහරණයක් වශයෙන් මේ වාරිකාවේදී දෙරට අතර අත්සන් කෙරුණු ගිවිසුම් 15 අතරින් රැසක් ම සමාජයීය හා සංස්කෘතික සහයෝගිතාව වර්ධනය කර ගැනීමට වැදගත්.

මෙරට රාජ්‍ය මාධ්‍ය හා එන රාජ්‍ය මාධ්‍ය අතර සහයෝගිතාව නැංවීමේ ගිවිසුම් ඒ අතරින් මුල් තැනක් ගන්නවා. අප මෙතෙක් සඳහන් කළ කිසිදු ක්ෂේත්‍රයක් වෙනත් රටක බලපෑමට නතු වන්නේ නැහැ. එහෙත් චීනය හා ශ්‍රී ලංකාව අතර සමුද්‍රීය අංශයේ සම්පතාව අසල්වැසි

ණය ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ ක්‍රියාවලිය සඳහා එන එක්සිම් බැංකුව කැපවී ක්‍රියා කරන බව මේ වාරිකාවේදී අවධාරණය කෙරුණා. ජනාධිපති අනුර කුමාර දිසානායකගේ සිව් දින එන නිල සංචාරයේදී සමාජයීය ක්ෂේත්‍රයෙන් ද සහයෝගිතාව වර්ධනය කරගැනීමේ පියවර ගැනුණා. උදාහරණයක් වශයෙන් මේ වාරිකාවේදී දෙරට අතර අත්සන් කෙරුණු ගිවිසුම් 15 අතරින් රැසක් ම සමාජයීය හා සංස්කෘතික සහයෝගිතාව වර්ධනය කර ගැනීමට වැදගත්.

ඉන්දියාව නොසතුටට පත්කරන්නක් වන්නට පුළුවන්. එන ගවේෂණ නැව් ශ්‍රී ලංකා මුහුදු තීරයේ සැරිසැරීම කිසිසේත් අනුමත කළ නොහැකි යැයි ඉන්දියාව පැහැදිලි ව ම පවසා තිබෙනවා. මෙය ශ්‍රී ලංකාවට ගැටලුසහගත විය හැකි අංශයක්. අනෙක් අතට දැනට එන සුපිරි තාක්ෂණ සමාගම් හා ඇමරිකානු-යුරෝපා ආණ්ඩු අතර පවතින්නේ දැඩි ගැටුමක්. ඇතැම් එන සමාගම්වලට සම්බාධක පනවා තිබෙනවා. එවැනි ක්ෂේත්‍ර සමග සම්බන්ධ වීම වඩාත් සැලකිලිමත් ආකාරයෙන් සිදු කළ යුත්තක්.

මෙරට අනෙකුත් ජනාධිපතිවරුන්ගේ විදේශ සංචාරවලට සාපේක්ෂ ව රටේ නිරීක්ෂණය කළ හැකි තත්ත්වයක් වන්නේ වත්මන් ජනාධිපතිවරයාගේ විදේශ වාරිකා සම්බන්ධ විවිධ මතවාද හා මතිමතාන්තර නිර්මාණය කිරීමේ වැයමක් පැවතීම. යථාර්ථයට එහා ගිය සංකල්ප ඇතුළත් විවිධ සමාජ මාධ්‍ය හා ප්‍රධාන ප්‍රවාහයේ මාධ්‍ය සටහන් වැඩිපුර දක්නට හැකිවීම අත් පාලන සමයවලට වඩා වෙනස් තත්ත්වයක්. උදාහරණයක් ලෙස ජනාධිපතිවරයාගේ එන වාරිකාව ආරම්භයේදී පුළුල් වශයෙන් සංසරණය වූ සමාජ මාධ්‍ය විචරණයකින් කියැවුණේ ජනපති අනුර 'එක චිනයක්' ප්‍රතිපත්තිය පිළිගැනීම නිසා ඇමරිකාව උරණ වී ශ්‍රී ලංකාවට අහිතකර ඵලවිපාක ඇතිවිය හැකි යැයි කියා තිබීම. එහෙත් අල්ප තරමින් හෝ අන්තර්ජාතික දැනුමක් ඇති පුද්ගලයන් හොඳින් දන්නා කරුණක් වන්නේ 1972 වසරේ මුලින් ම එක චිනයක් පිළිගත් රට වන්නේ ඇමරිකාව බව. රටවල් 180කට වැඩි ගණනක් හා මෙරට මෑතකාලීන සියලු ආණ්ඩු 'එක චිනයක්' මත පදනම් ව චීනය සමග සහයෝගිතාව පවත්වාගෙන තිබෙනවා.

මෙරට කුමන දේශපාලන දර්ශනයක් සහිත ආණ්ඩුවක් බලයට පත්වුව ද ඒ ඕනෑ ම ආණ්ඩුවකට සම්මත ගෝලීය රටාවට හා සංකීර්ණ අන්තර්ජාතික සබඳතා ජාලයට එක්වීමට සිදු වනවා. නව රජය ද සිරුවෙන් එම මග ඔස්සේ පිය නගන ආකාරයක් දැකගත හැකිවීම සාධනීය කරුණක්.

මහ සුරැකුවෙන් දිව සුරැකුව

සම්මානිත මහාචාර්ය
අමල් එස්. කුමාරගේ

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයට අනුව වාර්ෂික ව ලෝකයේ මාර්ග අනතුරුවලින් මිය යන පුද්ගල සංඛ්‍යාව මිලියන 1.19කි. එය රටක දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට ද කරන්නේ ප්‍රබල බලපෑමකි. ගෝලීය ව සිදුවන මාර්ග අනතුරුවලින් තුනෙන් දෙකක් ම වැඩි කරන වයසේ (වයස අවුරුදු 18-59) පසුවන්නන්ගෙන් වාර්තා වනවා. ඒ ඔස්සේ සිදු වන්නේ සෞඛ්‍ය, සමාජමය හා ආර්ථික හානියකි. විශේෂයෙන් ගෝලීය ව සිදුවන මරණ 10කින් 9ක් ම සිදු වන්නේ අඩු සහ මධ්‍යම ආදායම් ලබන රටවල බවයි ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ 2023 මාර්ග ආරක්ෂාව පිළිබඳ ගෝලීය තත්ත්ව වාර්තාව (Global Status Report On Road Safety 2023) පෙන්වා දෙන්නේ. ශ්‍රී ලංකාවේ තත්ත්වය පිළිබඳ සලකා බැලීමේදී 2023 වසරේ මාර්ග රිය අනතුරු සංඛ්‍යාව 2231කි. 2024 වසරේ එය 2272කි. 2020-2024 වසර 5ක දත්ත අනුව මාර්ග අනතුරු හේතුවෙන් මිය යාම් 12,182ක් වාර්තා වනවා. එහෙත් මෙලෙස අනතුරු සම්බන්ධයෙන් සංඛ්‍යාලේඛන සැකසීමෙන් ඔබ්බට ගොස්, සිදුවන මාර්ග රිය අනතුරු අවම කරගැනීමට මාර්ග ආරක්ෂාව සඳහා පුරුණ අවධානය ලබාදීම කාලෝචිත ක්‍රියාමාර්ගයකි. මේ, ඒ පිළිබඳ විද්වත් අදහස් දැක්වීමකි.

ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්ෂික ව විවිධ හේතු නිසා ලක්ෂ්‍යකට අධික පිරිසක් මිය යනවා. බස් රථ සම්බන්ධ අනතුරු 8%ක්, මෝටර් සයිකල් අනතුරු 30%ක්, ත්‍රිරෝද රථ අනතුරු 8%ක්, කාර් සහ වෑන් රථ අනතුරු 15%ක්, පාපැදි අනතුරු අනතුරු 10%ක්, ට්‍රැක්ටර් රථ අනතුරු 2.3%ක් ආදී ලෙස 2024 වසරේ මාර්ගවල සිදු වූ අනතුරු දක්වන්න පුළුවන්.

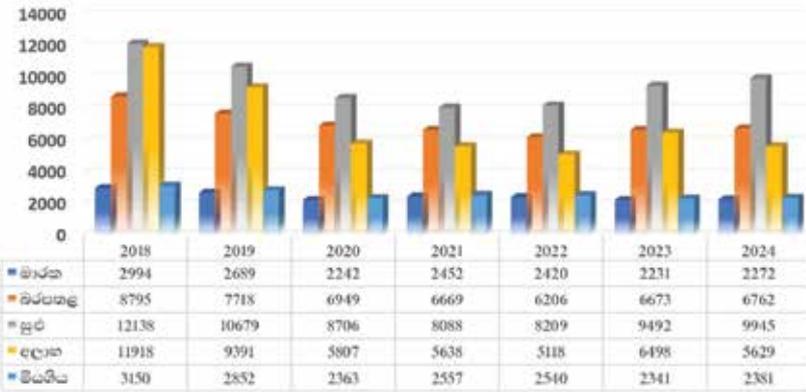
බොහෝ අවස්ථාවල සමාජ කතිකාව යොමු වන්නේ බස් රථවලින් සිදුවන මාර්ග අනතුරු පිළිබඳ ව. මෙරට මගීන්ගෙන් 40%ක් ගමන් කරන්නේ බස් රථවල. ඇතැම් මාධ්‍ය සහ සමාජ මාධ්‍ය බස් රථ අනතුරු වාර්තාකරණය සිදු කරන්නේ බස් රථවල ගමන් කිරීමට පවා බියක් ඇති වන අයුරින්. එහෙත් පොදු ප්‍රවාහනය භාවිත කිරීමේදී ආරක්ෂිත ම ක්‍රමවේදය වන්නේ. ඉන් අදහස් වන්නේ නැහැ බස් රථ ධාවනය 100%ක් යහපත් කියන කාරණය. 92%ක් ම මිනිසුන්ට ජීවිත අහිමි වන්නේ වෙනත් පෞද්ගලික වාහනවලින් ගමන් කිරීමෙන් සිදුවන අනතුරු හේතුවෙන්. සංඛ්‍යා ලේඛන පිරික්සීම් අනුව බස් රථ අනතුරුවලින් මිය යන සංඛ්‍යාව හා සමාන ව ත්‍රිරෝද රථ අනතුරු හේතුවෙන් මිනුසුන් මිය යනවා. කාර් හා වෑන් අනතුරුවලින් මිය යන සංඛ්‍යාව බස් රථවලින් මිය යන සංඛ්‍යාවට වඩා දෙගුණයකට වඩා වැඩි බව පෙනී යනවා. මෝටර් සයිකල් අනතුරු, බස් රථ අනතුරු මෙන් සිව් ගුණයකට වඩා වැඩි අගයක් ගන්නවා. ඒ අනුව 2024 වසරේ

මෝටර් සයිකල් අනතුරු ගණන 1345ක්. 2024 මාර්ග රිය අනතුරු 2272න් 30%ක් පදිකයන්.

ශ්‍රී ලංකාවේ මාර්ග සහ බරපතල රිය අනතුරු සංඛ්‍යාව වාර්තාගත ලෙස වැඩි වූ වසර වන්නේ 2018. ඒ, 2994ක් වූ මාර්ග රිය අනතුරු සහ 8795ක් වූ බරපතල රිය අනතුරු ලෙස. 2018 වසරෙන් පසු වාහන ආනයනය සීමා වූවත් රිය අනතුරු සංඛ්‍යාව අවම වූවා යැයි පැවසීමේ හැකියාවක් නැහැ.

මාර්ග රිය අනතුරු සම්බන්ධයෙන් සංඛ්‍යාත්මක ගණනය කිරීමකට ඔබ්බෙන් ගිය වැඩපිළිවෙළක් අවශ්‍ය වනවා. විශේෂයෙන් සංඛ්‍යාත්මක ගණනය කිරීමකට ලක්වූවත් මේ සියල්ල මිනිස් ජීවිත. රිය අනතුරකින් සිදුවන එක් මරණයක් වුවත් පිළිගන්නට බැහැ. සමාජයක රිය අනතුරුවලින් මෙපමණ සංඛ්‍යාවක් මියයාම කියන කාරණය මේ සමාජ ක්‍රමයේ ඇති විශාල ගැටලුවකි. දියුණු සමාජයක හෝ රටකනම් මෙවැනි මාර්ග අනතුරු ඇතිවීමේ තත්ත්ව පාලනය කරනවා. ලෝකයේ රිය අනතුරු පාලනයට උපායශීලී ව ක්‍රියා කළ රටවල මාර්ග අනතුරු වැළැක්වීම හා ඒ සම්බන්ධ ව ස්වාධීන ව විමර්ශනය කරන ආයතනයක් පවත්වාගෙන යන්නේ රාජ්‍ය මට්ටමින්. මාර්ග ආරක්ෂණය සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ එවැනි ක්‍රමවේදයක් හෝ ආයතනයක් නැහැ තම රාජකාරියට වග වන.

මාර්ග අනතුරු නිසා සිදු වන ජීවිත හා දේපළ හානි (2018 - 2024)

මූලාශ්‍රය: රට වාහන පරිපාලන හා මාර්ග ආරක්ෂක අංශය - ශ්‍රී ලංකා පොලීසිය

ගෝලීය ව සිදුවන කම්පන සහගත මරණ (Traumatic Deaths) අතර මූලික ස්ථානය හිමි වන්නේ මාර්ග අනතුරුවලට. වාර්ෂික ව යුද්ධයකින් මිය යන සංඛ්‍යාවටත් එහා ගිය මරණ සංඛ්‍යාවක් වාර්තා වන්නේ ද මාර්ග අනතුරු හේතුවෙන්. මේ කාරණාව නිසා 1990 වසරේදී ස්වීඩනයේ 'Vision Zero' වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කරන්නේ මාර්ග අනතුරු සමාජයට විශාල බරක්, කැලලක්, නූතන තාක්ෂණය භාවිතයෙන් මාර්ග අනතුරු වැළැක්වීම හා එය ශුන්‍ය අගයක් බවට පත්කළ යුතුය යන තීර පරමාර්ථයෙන්. මේ සංකල්පය සමග ඔවුන්ගේ අරමුණ වුණේ එක් රිය අනතුරක්වත් සමාජයේ පිළිගැනීමට නොහැකි බව ඒත්තු ගැන්වීම. ඒ සඳහා ඔවුන් උපක්‍රම කිහිපයක් භාවිත කළා. ඒ, නූතන දියුණු සමාජයක මාර්ග අනතුරු නිසා එක් මරණයක්වත් පිළිගැනීමට නොහැක, එලෙස මරණයක් සිදුවුවත් යළි එවැන්නක් නොවන්නට වග බලාගැනීම සහ සෑම මරණයකට ම වගකිව යුත්තෝ කවුරුන් ද? යන්න විමර්ශනය කිරීමෙන්. එහෙත් වසර 35ක් ගත වුවත් ශ්‍රී ලංකාවට එහි මූලික අදියරයටවත් පැමිණීමට නොහැකිවීම කනගාටුවට කරුණක්.

ශ්‍රී ලංකාවේත් මෙවැනි ක්‍රමවේදයක් ඇති කිරීම වැදගත්. මෙරට බොහෝ විට සිදුවන්නේ වාර්ෂික සංසන්දනාත්මක වාර්තා එළිදැක්වීමක්. පෙර වසරවල විවිධ අංශවල සාධනීය වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරවීමෙනුයි යම්තාක්දුරට මේ තත්ත්වයෙන් හෝ මාර්ග රිය අනතුරු

සංඛ්‍යාව තබාගැනීමට හැකි වුණේ. මෙතෙක් ක්‍රියාත්මක වූ එම වැඩසටහන් නිෂ්ඵල යැයි කියන්නට බැහැ. එසේ නොකළා නම් මීට වඩා මාර්ග රිය අනතුරුවල වර්ධනයක් සටහන් වන්නට පුළුවන්.

රජය මහජනතාව සහභාගි කර ගනිමින් 'ආරක්ෂාව' යන කාරණයේදී තීරසර ප්‍රතිපත්තියක් ඇති කිරීම වැදගත්. විශේෂයෙන් රියදුරන්ගේ නොසැලකිල්ල සහ ඔවුන්ගේ පුහුණුවේ ගැටලු, මාර්ගවල පවතින ගැටලු, වේග සීමා ගැටලු, මේ හා සම්බන්ධ ආයතනවල වගකීම, මහජනතාවක් ලෙස ඇති වගකීම සහ මාර්ග රිය අනතුරු සම්බන්ධයෙන් මූල හේතු මත පදනම් වූ නිශ්චිත විසඳුම් පිළිබඳ රජයේ අවධානය යොමු විය යුතු වනවා.

දියුණු මාර්ග ආරක්ෂාවක් සහිත රටවල ආදර්ශමත් ම රියදුරන් කොට්ඨාසය වන්නේ බස් රථ රියදුරන්. ඒ, ඔවුන්ගෙන් වෘත්තීය වගකීම නිසි ලෙස ඉටුකිරීම හේතුවෙන්. අපේ රටේ ඇතැම් බස් රථ රියදුරන්ට ඒ වෘත්තීමයභාවය නැහැ. ඉන් අදහස් වන්නේ නැහැ අනෙක් වාහන රියදුරන්ට වෘත්තීමයභාවය තිබෙනවා යන්න. මේ කාරණයේදී එක් ක්ෂේත්‍රයක දුර්වලතා පෙන්වාදීම යෝග්‍ය වන්නේ නැහැ. මාර්ග අනතුරු අවම කළ රටක් තිබේනම් ඒ සෑම රටක් ම අරගෙන ඇත්තේ Root Cause Analysis (RCA) නම් මූලික හේතු විග්‍රහයක්.

ස්වීඩනයේ, ප්‍රංශයේ, එංගලන්තයේ මාර්ග අනතුරක් වූවා නම් රියදුරු සිරගත වීමට ප්‍රථම අදාළ ආයතනවල නිලධාරීන් තම රාජකාරිය නිසි ලෙස ඉටු නොකිරීම නිසා සිරගත කරනවා. එසේ ම වන්දි ගෙවීමට සිදුවන්නේ අදාළ රාජ්‍ය ආයතනවලට. අපේ ක්‍රමවේදයේ වගකීම්වලින් බැහැරවීම සම්බන්ධයෙන් ආයතනවලට වෝදනා එල්ල වන අවස්ථා දුර්ලභයි. මෙරට සිදුවන මාර්ග අනතුරුවලින් දළ වශයෙන් අඩක් මරණවලට හේතු වන්නේ මාර්ග යේ දුර්වලතා.

ජපානය, ප්‍රංශය, ඉන්දියාව වැනි රටවල Accident investigation, Accident Audit ක්‍රමවේද ක්‍රියාත්මක වනවා. එය අනතුරක් පිළිබඳ තොරතුරු රැස් කිරීමේ සහ විශ්ලේෂණය කිරීමේ ක්‍රමානුකූල ක්‍රියාවලියක්. එහිදී මූල හේතු හඳුනා ගැනීම සහ අනාගතයේදී එවැනි සිදුවීම් වැළැක්වීම සඳහා පියවර ගැනීම සිදු කරන ව්‍යුහගත ක්‍රමයක්.

ශ්‍රී ලංකාවේ වේග සීමා 2ක් තිබෙනවා. ඒ, නාගරික සහ නගරයෙන් පිටත ලෙස. සාමාන්‍යයෙන් වේග සීමා වෙනස් විය යුත්තේ මාර්ගයේ වෙනස් වෙනවත් සමග ම. ස්ථානයට උචිත ව විද්‍යාත්මක ව ගණනය කළ වේග සීමා නිර්ණ කිබිය යුතු වනවා.

මාර්ග ආරක්ෂාව සඳහා අයවැයෙන් වෙන් වන ප්‍රතිපාදන 1%කටත් වඩා අඩුයි. මගේ අදහසනම් '2%ක ප්‍රතිපාදන මාර්ග ආරක්ෂාවට වෙන් විය යුතු ය' යන්න. මේ සඳහා රටේ සෘජු ප්‍රතිපත්තියක් ඇති කළ යුතුයි. වෙනත් රටවල ක්‍රමවේද විශ්ලේෂණයෙන් සහ ඒවා අපේ රටට ආදේශ කර ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් මරණ සංඛ්‍යාව අඩු කර ගන්න පුළුවන්. අවශ්‍ය කණ්ඩායම් පුහුණු කර, අවශ්‍ය තාක්ෂණය පිළිබඳ යෝජනා ලබාගෙන, අවශ්‍ය උපාය මාර්ගයක් සකසා, ඉලක්කගත ලෙස වසරින් වසර තීරසර මාවතකට 'මාර්ග ආරක්ෂාව' සහතික කළ යුතුයි. මේ සඳහා පුළුල් පරිමාණයේ දැක්මක් පමණයි අවශ්‍ය වන්නේ. මේ සඳහා සෑම පාර්ශ්වයක් ම වගකිව හා වගවිය යුතු වනවා. ඒ ආකල්ප වෙනසටයි අප යා යුත්තේ.

රංගිකා අබේසේකර

ජාතික පුනරුද්‍රැයුගයකට පෙළ ගැසෙමු

ආචාර්ය
කොශලා කුමාරසිංහ
මාහිර කථිකාචාර්ය
පශ්චාත් උපාධි අධ්‍යයන පීඨය
කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

රටක නිදහස ජිවිතයේ විවිධ අර්ථකථන පවතිනවා. මෙතෙක් අප පෙබරවාරි මස 04 දින 'නිදහස' ලෙස සමරන්නේ සියවස් ගණනාවක් තිස්සේ පැවති යටත්විජිතවාදය නිමා කරමින් ලැබුණු දේශපාලන නිදහස. 1796 වර්ෂයේ පෘතුගීසීන්ගෙන් ආරම්භ වූ මෙරට යටත්විජිතකරණය 1815 වන විට ඉංග්‍රීසීන්ගේ සම්පූර්ණ යටත්විජිතයක් දක්වා ක්‍රියාත්මක වුණා. 1948 පෙබරවාරි 04 දින අපට ලැබෙනවා යම්කිසි ආකාරයකට අප ව පාලනය කර ගැනීමේ නිදහසක්. එය එක්තරා ආකාරයක දේශපාලන නිදහසක්.

මේ දේශපාලන නිදහස ලැබුණු මොහොතේ රටේ පාලනය විතැන් වූණේ යටත්විජිත පද්ධතියේ ගොඩනැගුණු නව දේශපාලන ප්‍රභූත් කණ්ඩායමක් වෙත. 1948 පෙබරවාරි 04 දින සිට නැවතත් අප යටත් උරුමයක් කර තියාගෙන යන බව එහිදී දක්නට ලැබෙනවා. අපේ නිදහස් සටනේ සිටි ඇතමුන් පරිපූර්ණ නිදහසක් වෙනුවෙන් සටන් කළත් තවත් කණ්ඩායමක් කැමති වුණා බ්‍රිතාන්‍ය කිරීටය තුළ ම යම් මට්ටමකින් යටත්විජිත පාලනයක් පවත්වාගෙන යන්නට. එකල ව්‍යවස්ථාදායක සභාවේ දක්නට ලැබුණේ යටත්විජිත ගැති මතවාද. කෙසේ වුවත් 1948 පෙබරවාරි 04 දින ලද නිදහසින් පසු මෙරට පාලනය භාරගත් පාර්ශ්වය වුණේ ඉංග්‍රීසීන්ට දැඩි විරෝධතාවක් දැක්වූ කණ්ඩායමක් නොවෙයි.

1811 වසරේදී මෙරට ප්‍රථම ජන සංගණනය සිදු කෙරුණේ. ඒ ඔස්සේ ඉංග්‍රීසින් විසින් පුරවැසියා ජාතීන් ලෙස වර්ග කරනු ලැබුවා. ඊට පෙර ජාති හේදයට වඩා ප්‍රබල සාධකයක් ලෙස පැවතුණේ කුලය. ජාතීන් අතර තිබූ සංකීර්ණ ජනවාර්ගික අන්තරාය යම් පිරිසිදු කිරීමකට ලක් කර, පැහැදිලි බෙදීමක් නිර්මාණය කරමින්, ඊට අනුව යම් බෙදීම් ඇති කරමින් ඒ මත පදනම් ව දේශපාලන නියෝජනයක් ඇති කළේ පාලනයේ පහසුව සඳහා. එවැනි වාතාවරණයක වාර්ගික සහ ආගමික අන්තරාය වඩාත් ප්‍රබල බවටත් ඒවා අප රැක ගත යුතු බවටත් අදහසක් මෙරට ජනතාවගේ සිත්වල රෝපණය වුණා. නිදහසින් පසු ගෙවුණු කාලයේදී සිංහල-දෙමළ, සිංහල-මුස්ලිම් යනාදී ලෙසින් මේ ජන වර්ග අතර පැවති බෙදීම බලය රැක ගැනීම පිණිස තවදුරටත් වර්ධනය කිරීමට පාලකයන් ක්‍රියා කළ බව තොරහසක්.

නිදහසින් පසු මෙතෙක් රට පාලනය කළ ප්‍රභූ දේශපාලකයන්ගේ මතය වුණේ ජනතාව පාලනය සඳහා පරම්පරාවෙන් උරුම වන බලයක් තමා සතු ව පවතින බව. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයක ජනතා නියෝජිතයන් භුක්ති විදින බලයට වඩා අතිවිශාල බලයක් ඔවුන් භුක්ති වින්දා. මෙවැනි වාතාවරණයක රාජ්‍යත්වයේ පැවති ඇතැම් තත්ත්ව පවා තවදුරටත් දැක ගත හැකි වුණා. දේශපාලකයන් නීතියට යටත් නොවීම, පොදු දේපළ තම පෞද්ගලික දේපළ ලෙස භුක්ති විදීම යනාදියෙන් මේ තත්ත්වය වැඩි

වශයෙන් පිළිබිඹු වුණා. මෙවැනි පසුබිමක මෙරට පුරවැසියාට සිදු වුණේ යටත්විජිත වැසියාගේ සිට යටත් වැසියෙක් බවට පත්වීමට. පසුව දේශපාලකයා සහ ජනතාව අතර ගොඩනැගුණු සම්බන්ධතාවේ ස්වරූපය පැරණි රාජ්‍ය සමයේ ම දිගුවක් ලෙස විටෙක හඳුන්වා දෙන්නට පුළුවන්. ඡන්ද බලය වැනි අයිතිවාසිකම් හිමි වුවත්, නූතන දේශපාලනයක් ගොඩනැගීමට සහ දියුණු නූතන පුරවැසියකු බවට පත්වීමට මෙවැනි වාතාවරණයක මෙරට පුරවැසියා සමත් වුණේ නැහැ.

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රටක පුරවැසියා ඡන්දය භාවිත කිරීමේදී සලකා බැලිය යුතු අතිශය වැදගත් කාරණා වෙනුවට දේශපාලන උරුමය යනාදී කරුණු මෙරට ඡන්ද දායකයන් සලකා බැලූ බව අප දන්නා කරුණක්. මෙය පුරවැසියා තුළ ගොඩ නැගූ මානසික වහල්භාවයක් ලෙසත් හඳුන්වන්න පුළුවන්. නායකයන් තේරීමේදී ලේ උරුමය සලකා බැලීමට තරම් ගැඹුරු මානසික ව්‍යුහයක් මෙරට පුරවැසියා තුළින් ගොඩ නැගී තිබුණු බව නිරීක්ෂණය වනවා. පක්ෂය සහ තම නායකයන් වෙනුවෙන් ජීවිතය පවා පරදුවට තබන පුරවැසියන් ගෙවුණු මැතිවරණ කාලසීමාවල දැකගත හැකි වුණා. මේ ලක්ෂණ සාමාන්‍යයෙන් නූතන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රටක නොව, රාජ්‍ය සමයේ පැවති ලක්ෂණයක්. ඒ අනුව පෙනී යන්නේ 1948 - 2022 සමයේ මෙරට පුරවැසියා හුරුවී සිටියේ ප්‍රභූත් රටේ පාලකයන් ලෙස සිතීමට බව.

දේශපාලන වහල්භාවය මුල්කරගත් ජීවිතවේ වක්‍රයක් ගොඩනගාගෙන පසුගිය දශක ගණනාවේ ම රට පවත්වාගෙන ගියා. ජනතාව වෙනුවෙන් සේවා සපයන ආයතනවල පහළ ම සේවකයාගේ සිට සේවලාභී ජනතාව පීඩනයට ලක් කෙරුණා. ඉහළ ස්ථරවල නිලධාරීන් පහළ ස්ථරවල සේවකයන් පීඩාවට ලක් කලා. ආයතන තුළ පමණක් නොව බස් රථ, මහා මාර්ගවල මෙන් ම වෙළෙඳපොළ තුළ වුවත් මේ පීඩාවේ වක්‍රය පැවතුණා. මේ වක්‍රයෙන් මිදීමයි 2022 ජන අරගලයෙන් සිදු කළේ.

මෙවර ජනාධිපතිවරණයේදී ජාති, ආගම් හේද පසෙකලා මෙරට පුරවැසියා අත්වැල් බැඳ ගැනීම මෙතෙක් ඉතිහාසයේ අප නොදුටු පරිවර්තනයක්. 'ජාතික පුනරුද යුගයකට පෙළ ගැසෙමු' තේමාවෙන් 2025 වසරේ පෙබරවාරි 04 දින අප සමරන නිදහස වඩාත් වැදගත් වන්නේ, දීර්ඝ කාලයක් මුළුල්ලේ රටේ උරුමකරුවන් යැයි සිතා සිටි ප්‍රභූ දේශපාලනය ජනතාව සම්පූර්ණයෙන් ම ප්‍රතික්ෂේප කර ඇති මොහොතක නිසා. දැන් මෙරට පුරවැසියාගේ දේශපාලන විඥානය වෙනස්. පැවති දේශපාලන

ඔවුන් අපේක්ෂා කරන්නේ ඉන් එහා ගිය වෙනසක්.

නූතන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජ ගිවිසුමක් රටේ ගොඩනැගී තිබෙනවා. මේ ගිවිසුම සුරැකීමේ වගකීම පැවරෙන්නේ පාලකයන්ට මෙන් ම ජනතාව වෙතත්. මෙවර නිදහස් දිනයේදී අපට පුරවැසියන් ලෙස ගෙවුණු කාලය දෙස ආපසු හැරී බලන්නටත් ඉදිරි කාලය පිළිබඳ අලුතින් සිතා බලන්නටත් හැකියාව ලැබෙනවා. ඒ නිසා ම එදින 'ජාතික පුනරුද යුගයට පෙළ ගැසෙමු' යනුවෙන් පැවසීමට හැකි දිනයක්.

මේ තත්ත්වය පුනරුද යුගයක් ලෙසින් හැඳින්විය හැකි බොහෝ කාරණා තිබෙනවා. ජාති හේදවලින් තොර ශ්‍රී ලංකාවක් පරිකල්පනය කළ, ඒ වෙනුවෙන් මෙහෙයක් සිදු කළ නායකයන් පිරිසක් ද ගෙවුණු කාලයේ අපේ නායකයන් අතර සිටියා. විවිධ ක්ෂේත්‍ර දියුණු කරමින් නිවහල් රටක්, ජාතියක් ගොඩ නැගීමට ඔවුන් ලබා දුන් දායකත්වය අප මෙතෙහි කළ යුතුයි. මෙලෙස නව දැක්මකින් 21 වැනි සියවසට යන්නට අවශ්‍ය පන්තරය විසි වැනි සියවසේ හිටපු පුරෝගාමී වර්තවලිකුන් අපට ලැබුණා. 'පුනරුදය' යන්නෙහි ඔවුන් කළ මෙහෙයන් අන්තර්ගතයි. අප එතැනින් ආදර්ශ රැගෙන අනාගතයට ගමන් කළ යුතු වනවා. හුදු යටත්විජිත උරුමයක් කරපින්නා ගත් තත්ත්වයක් වෙනුවට ජනතාවගේ විඥානයෙන් පෝෂණය වූ නූතන ශ්‍රී ලාංකේය ජාතිය නිර්මාණය කිරීමේ අභියෝගය අප ඉදිරිපිට තිබෙනවා.

ඒ අනුව පැවති සීමා බිඳ දමමින්, ගැඹුරු දේශපාලන විඥානයක් 2022 අරගලයෙන් මෙරට පුරවැසියා තුළ නිර්මාණය කෙරුණා. එතෙක් සිටි යටත් වැසියා යටපත් කරමින් නූතන පුරවැසියා බිහිවීමේ පදනම සකස් වුණා. ගෝත්‍රික, ආගමික බෙදීම් සමගින් සිටි රටක් යම් කිසි පරිවර්තනයකට ලක් වුණා. අරගලයෙන් දිනාගත් ජයග්‍රහණය නිසා පුරවැසියා තමා පිළිබඳ ගොඩනගා ගත් අභිමානය මේ රට වෙතස් මානයකට ගෙන ගියා. පුරවැසියා සිතන ආකාරය වෙනස් වී තිබෙනවා.

සංස්කෘතිය සම්පූර්ණයෙන් ම මහජනයා ප්‍රතික්ෂේප කලා. අධිරාජ්‍යවාදීන් පාලනය කිරීමට ගෙන ආ, පසුව පාලකයන් විසින් තවදුරටත් වර්ධනය කරනු ලැබූ ආගමික, වාර්ගික හා ජාති බෙදීම් සියල්ලත් ජනතාව ප්‍රතික්ෂේප කලා.

ඒ අනුව දැක ගත හැකි වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ නූතන පුරවැසියා බිහිවෙමින් පවතින බව. ඔහු තවදුරටත් වහල් මානසිකත්වය තුළ පාලනයකට ලක් කළ නොහැකියි. බෙදා වෙන්කර පාලනය කිරීමටත් නොහැකියි.

මේ වන විට අප කිසියම් අසීරු ඉලක්කයක් දේශපාලනික වශයෙන් ළඟා කරගෙන ඇති බව මා විශ්වාස කරනවා. රටක් වශයෙන් ආර්ථික ක්ෂේත්‍රයේ කඩා වැටීම් සිදු වුවත් දේශපාලනික වශයෙන් අප අලුත් ආරම්භයක් ගැනීමට සමත් වී තිබෙනවා. එය විශිෂ්ට අවස්ථාවක්. ඒ නිසා මෙවර 'ජාතික නිදහස් දිනය' අපේ අතීතය පිළිබඳ විමසා බලා අනාගතයට ජීය නැඹීමට යන ගමන් මාර්ගයේ සන්ධිස්ථානයක් බවට පත්කර ගැනීමට අපට හැකියාව තිබෙනවා.

සාකච්චා කලේ
තිරෝමි දොඹගහගේ

අස්වැසුමේන් අස්වැසුම

හිරුනි කළුආරච්චි

සහකාර කොමසාරිස් (සමාජ ආරක්ෂණ) සුබසාධක ප්‍රතිලාභ මණ්ඩලය මුදල්, කුමසම්පාදන සහ ආර්ථික සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය

ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ ආරක්ෂණය අතීතයේ සිට ම ක්‍රියාත්මක වන්නේ මූලික අවශ්‍යතා සහ ආර්ථික අභියෝග ආමන්ත්‍රණය කිරීම සඳහා. ඒ, ජාතික ආර්ථික සංවර්ධනය වැඩිදියුණු කරමින් ආර්ථික හා සමාජීය වශයෙන් අවදානම් සහගත ප්‍රජාවගේ ජීවන තත්ත්වය වැඩිදියුණු කරමින් ඔවුන් බලගැන්වීමට.

පත් වන විවිධ ආණ්ඩු සමාජ ආරක්ෂණය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා නව අංග සහ වැඩසටහන් හඳුන්වා දී තිබෙනවා. එයින් සහතික කෙරෙන්නේ ජන ජීවිතයට පෝෂණය, ආරක්ෂාව සහ විශ්වාසය. 2023 වසරේ සිට සමාජ ආරක්ෂණයට නව මුහුණුවරක් හඳුන්වා දෙමින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල හා සමගාමී ව ලෝක බැංකු ආධාර සහ මාර්ගෝපදේශ යටතේ

සිපිටල්කරණය වූ දත්ත පද්ධතියක් (ඒකාබද්ධ සුබසාධක කළමනාකරණ පද්ධතිය) සහිත ව 'අස්වැසුම' වැඩසටහන ඇරඹෙනවා. මෙය ජාතික මට්ටමෙන් ක්‍රියාත්මක කෙරෙන්නේ 2002 අංක 24 දරන සුබසාධක ප්‍රතිලාභ පනත ප්‍රකාර ව පිහිටුවන ලද සුබසාධක ප්‍රතිලාභ මණ්ඩලය සහ සමාජ ආරක්ෂණ ව්‍යාපෘතියේ මැදිහත්වීමෙන්.

ලාංකික ප්‍රජාවගේ මූල්‍ය සාක්ෂරතාව ඉහළ නැංවීම මෙහි අපේක්ෂාවකි. එනම්, බැංකු ගිණුම් වෙත ප්‍රතිලාභී මුදල් මුදා හැරීමෙන් තොරව භාවිතයෙන් ඔබ්බට ගිය විනිවිදභාවයෙන් යුතු බැංකු පද්ධතිය හා බැඳුණු ආර්ථික සංවර්ධනයක් උදෙසා වන පිළිවෙතක් එහිදී අනුගමනය කරන්නට පුළුවන්. එමෙන් ම පාරදෘශ්‍ය පද්ධතියක් ඔස්සේ මුදල් හුවමාරු වීමෙන් අතිසි දේශපාලනික බලපෑම් සහ අනෙකුත් බාධා කිරීමවලින් තොර ව සමාජ ආරක්ෂණය වඩාත් ම අවැසි, සුදුසු පුද්ගලයා වෙත ලබා දිය හැකි වීම මෙහි විශේෂත්වයකි.

සමාජ ආරක්ෂණය යනු දරිද්‍රතාවේ මූල හේතු විසඳීමට, අවදානමට ලක්විය හැකි ප්‍රජාව සවිබල ගැන්වීමට සහ සමානාත්මතාව ප්‍රවර්ධනය කිරීමට පරිවර්තනය යාන්ත්‍රණයක් ලෙස ක්‍රියා කරන මූල්‍ය ආධාර ඉක්මවා යන අත්‍යවශ්‍ය මෙවලමකි. 'අස්වැසුම' වැඩසටහනින් මේ පුළුල් දැක්ම නිදර්ශනය කරන්නේ ආර්ථික වශයෙන් අවාසි සහගත පවුල් සඳහා ඉලක්කගත සහය ලබාදෙමින් සමාජ ප්‍රවේශ සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව පෝෂණය කිරීම. එමගින් දරිද්‍රතා වක්‍රයෙන් මිදීමට

ඔවුන්ට උපකාර කරමින්, වඩාත් ම ආන්තික කණ්ඩායම්වලට සම්පත් සහ අවස්ථා වෙත ප්‍රවේශ විය හැකි බව සහතික කිරීමෙන් සමාජයේ ව්‍යුහාත්මක අසමානතා ආමන්ත්‍රණය කරනවා. එසේ ම 'අස්වැසුම' ප්‍රජාව, ප්‍රාදේශීය ආයතන සහ රජය අතර විශ්වාසය සහ සහයෝගිතාව ගොඩනගා ගනිමින් සාමූහික ක්‍රියාකාරකම් සහ අන්‍යෝන්‍ය සහයෝගය ලබා දීමෙන් ශක්තිමත් කරන්නේ සමාජ ප්‍රාග්ධනය. 'අස්වැසුම' කෙටිකාලීන සහනවලින් ඔබ්බට ගොස් ශ්‍රී ලාංකික සමාජයේ දිගුකාලීන යහපැවැත්මට සහ ආර්ථික ඔරොත්තු දීමේ හැකියාවට දායක වනවා.

'අස්වැසුම' වැඩසටහන ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ ආරක්ෂණ පද්ධතිය යටතේ දියත් කරන ලද සුවිශේෂ මූලපිරීමකි. මෙහි ප්‍රතිලාභ බෙදා හැරීම සිදු වන්නේ ඉතා සුක්ෂ්ම ලෙස ඕනෑමකරණය වූ පද්ධතියක් හරහා. පවුල් ඒකකවල නිශ්චිත තොරතුරු පදනම් කරගනිමින් සකස් කර ඇති මේ වැඩසටහනේ දත්ත ඇතුළත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සඳහා දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ, ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ සහ ග්‍රාමීය වසම් මට්ටමේ දායකත්වය ලබා ගැනෙනවා. මෙහි දත්ත රැස් කෙරෙන්නේ සංගණන ඔස්සේ. දත්ත යාවත්කාලීන කිරීම, අභියාචනා සහ විරෝධතා භාර ගැනීම, අවධානයට යොමු කිරීම සහ දුක්ගැහවිලි ඉදිරිපත් කිරීමට අවස්ථාව සැලසීමෙන් මේ වැඩසටහනේ විනිවිදභාවය සහ සාධාරණත්වය සහතික කෙරෙනවා.

මෙහි ඉලක්ක කරන ප්‍රජාව මෙලෙස අවදානම් සහගත ප්‍රජාවක් බවට පත් වීමට බලපෑ හේතු තිබෙන්නේ ගණනාවකි.

ආර්ථික වර්ධනයේ ප්‍රතිඵල සමාන ලෙස ජනතාව අතර ගලා නොයාම, විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියෙන් ඇති විය හැකි ආදායම් විෂමතාවේ බලපෑම, මෑතකාලීන ව සිදු වූ ආර්ථික අර්බුදය වැඩි වශයෙන් බලපෑ සමාජ කාණ්ඩ පුළුල් වීම ඊට හේතු.

මෙහි පළමු අදියර වන්නේ 2022 වසරේදී සිදු කළ වැඩසටහනේ ආරම්භය. මේ අදියරේදී රටේ සියලු ම ප්‍රාදේශීය ලෙකම් කොට්ඨාසවල ආර්ථික සහය අවශ්‍ය පවුල් තක්සේරු කර හඳුනා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය අයදුම්පත් කැඳවූ අතර ජංගම මඳදායකයක් භාවිතයෙන් සිදු කළ සංගණනයෙන් පසුව ආර්ථික හා සමාජීය වශයෙන් අවදානමට ලක්විය හැකි පවුල් ක්‍රමානුකූල ව වර්ගීකරණයක් සිදු කෙරුණා. එය සිදු කරන ලද්දේ 2022 අංක 2302/23 දරන ගැසට් පත්‍රයෙන් දැක්වා ඇති මාස 6 සහ දර්ශක 22 පදනම් කරගෙන රැස් කරගත් දත්ත අනුව ලකුණු ලබා දීමේ ක්‍රමවේදයකිනි. එහිදී ඩිජිටල් පද්ධතිය ඔස්සේ ස්වයංක්‍රීය ව දැරිදුනා ලකුණු ගණනය වීම සිදුවෙනවා. එමඟින් ප්‍රතිලාභ සඳහා තේරී පත් වන අයදුම්කරුවන් බෙදා වෙන් කෙරෙන්නේ කාණ්ඩ 4කට. ඒ, අන්ත දුප්පත්, දුප්පත්, සංක්‍රාන්තික සහ අවදානම්සහගත යහපදී වශයෙන්. ඉන්පසු ඒ ඒ කාණ්ඩයට අදාළ ප්‍රතිලාභය ඔවුන්ගේ බැංකු ගිණුම් වෙත සුවසාධක ප්‍රතිලාභ මණ්ඩලය විසින් යවනු ලබනවා.

දෙවැනි අදියරේදී ද ඉහත ක්‍රමයට ම අයදුම්පත් කැඳවා සංගණය සඳහා මේ වන විට අප සූදනම්. එහිදී නව රජය යටතේ ප්‍රතිලාභී දීමනාව වැඩි කිරීමට ද පියවර ගෙන තිබෙනවා. මේ ආකාරයට ප්‍රතිලාභය සඳහා පවුල් එකතු කරගනිමින් අවදානමට ලක් වූ සියලු ම පවුල් අවරණය කරගන්නා සේ ම පවතින දත්ත යාවත්කාලීන කරමින් යම් ආර්ථික ස්ථාවරත්වයක් අත්පත් කරගත් පවුල් මෙයින් ඉවත් කිරීම සඳහා දත්ත නැවත තහවුරු කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් ද පළමු හා දෙවැනි අදියරවලදී සිදුවනවා. ඒ ඔස්සේ සමාජ ආරක්ෂණයේ මූලික සිද්ධාන්ත වන සමානාත්මතාව සහ සාධාරණත්වය ආරක්ෂා කරමින් ප්‍රජාවට අවැසි සමාජ රැකවරණය ලබා දෙන්නට පුළුවන්.

'අස්වැසුම' වැඩසටහනේ යම් යම් අභියෝග මතු වීමට බලපෑ මූලික ම කාරණය වන්නේ මේ ක්‍රමවේදය ලංකාවට නව අත්දැකීමක් වීම. එයට සරිලන ආකාරයට බිම් මට්ටමේ සහ රාජ්‍ය අංශයේ කාර්ය සුදුනම් වී නොතිබීම, වැඩසටහන පිළිබඳ දැනුවත්තාවයේ අඩුපාඩුකම්, පුද්ගල ආකල්ප එයට අනුගත නොවීම ආදී කාරණා ද මීට බලපෑවා. ඩිජිටල්කරණය වූ සමාජ ආරක්ෂණ ක්‍රමවේදයක් පිළිබඳ පවතින හොඳින්ම සහ එය පිළිගැනීමට බිම් මට්ටමේ තිබූ උදාසීන බව මතු වූ විවිධ ගැටලුවලට හේතු වුණා. එහෙත් ක්‍රමක්‍රමයෙන් මේ ක්‍රියාවලිය ඔස්සේ හඳුනාගත් අඩුපාඩු හිවැරදි කරමින් වඩා ඵලදායී මාර්ග යක මේ වැඩසටහන ගමන් කරමින් තිබෙනවා.

ප්‍රතිලාභ ලබන මෙවැනි සමාජ කාණ්ඩවලට අයත් අවදානමට ලක් වූ ජනතාටස් සඳහා අඛණ්ඩ ව ප්‍රතිලාභ ලබා දීම වෙනුවට ඔවුන් යැපුම් මානසිකත්වයෙන් මුදවාගෙන ආර්ථික හා සමාජීය වශයෙන් සවිබල ගැන්වීමෙන් ශක්තිමත් ප්‍රජාවක් ඇති කිරීමයි රජයේ අරමුණ. ඒ සඳහා සමාජ ආරක්ෂණ හා ප්‍රජා සවිබල ගැන්වීමේ අමාත්‍යාංශයට හා ඒ යටතේ පවතින සමාද්ධි සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවට වගකීම පවරා තිබෙනවා. එහිදී අස්වැසුම ප්‍රතිලාභී පවුල් සවිබල ගැන්වීමේ වැඩසටහන් සැලසුම් කරමින් ක්‍රියාත්මක කරන්නේ ලෝක බැංකුවේ හා

ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ අනුග්‍රහය ඇති ව දේශීය අරමුදල් ද යොදා ගනිමින්. එම වැඩසටහන්වල සාර්ථකත්වය මත ඉදිරියේදී සහනාධාර ලැබිය යුතු පවුල් සංඛ්‍යාව හෝ පුද්ගලයන් සංඛ්‍යාව ක්‍රමයෙන් අඩු වනු ඇති අතර සත්‍ය වශයෙන් ම සමාජය රැකබලාගත යුතු දැඩි අවදානමකට ලක්වූ ආබාධිත, නිදන්ගත රෝගවලින් පෙළෙන සහ වයෝවෘද්ධ වැනි ප්‍රජාව සඳහා පමණක් සුබසාධක වැඩසටහන් ව්‍යාප්ත වනු ඇති. එවිට ඉඩපුස්ථාව සැලසෙනු ඇත්තේ ඉතිරි වන අරමුදල් යොදාගෙන රටේ සංවර්ධනය සඳහා රාජ්‍ය ආදායම වැඩි වශයෙන් වැය කිරීමට.

මේ වැඩසටහන තවදුරටත් ශක්තිමත් කරලීම රටෙහි සමාජ ආරක්ෂණයේ නව පිම්මක් වනු ඇති. ඒ, එය ගෝලීය ආර්ථිකය හා සබැඳි ඩිජිටල්කරණය මුසුව සමාජ ආරක්ෂණ වැඩපිළිවෙළක් වන හෙයිනි.

2023 වර්ෂය සඳහා ප්‍රතිලාභ ගෙවීම්

මාසය	ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව	වටිනාකම (රු.)
ජූලි	1406797	8,764,679,250.00
අගෝස්තු	1325777	8,258,099,750.00
සැප්තැම්බර්	1377866	8,594,811,000.00
ඔක්තෝම්බර්	1406932	8,775,205,250.00
නොවැම්බර්	1407882	8,781,674,500.00
දෙසැම්බර්	1410064	8,792,887,750.00
මුළු වටිනාකම		51,967,357,500.00

2024 වර්ෂය සඳහා ප්‍රතිලාභ ගෙවීම්

මාසය	ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව	වටිනාකම (රු.)
ජනවාරි	1498651	10,269,799,500.00
පෙබරවාරි	1252805	8,700,580,750.00
මාර්තු	1315602	9,116,076,500.00
අප්‍රේල්	2044947	13,067,449,250.00
මැයි	984476	7,749,240,250.00
ජූනි	2141121	22,734,329,000.00
ජූලි	1629494	10,547,285,000.00
අගෝස්තු	2352209	15,437,874,250.00
සැප්තැම්බර්	1796542	11,633,196,500.00
ඔක්තෝම්බර්	1786075	11,551,830,000.00
නොවැම්බර්	1692481	10,939,894,750.00
දෙසැම්බර්	2089541	13,384,782,500.00
මුළු වටිනාකම		145,132,338,250.00

ට්‍රම්ප් හා ලෝක දේශපාලනය

නිහාලු පිරිස්

ආන්දෝලනාත්මක දේශපාලන නායකයකු වන ඩොනල්ඩ් ට්‍රම්ප් දෙවැනි වතාවටත් ඇමරිකාවේ ජනාධිපති ධුරයට පත් වීම පසුගිය දිනවල ජාත්‍යන්තර දේශපාලන ක්‍ෂේත්‍රයේ කතාබහට ලක්වූවකි. ජනවාරි 20 දින ඔහු දිවුරුම් දුන්නේ එරට 47 වැනි ජනාධිපතිවරයා ලෙසින්.

ට්‍රම්ප්ගේ පළමු ධුර කාලය වූයේ 2017 ජනවාරි මාසයේ සිට 2021 ජනවාරි දක්වා. 2020 වසරේ පැවැති ජනාධිපතිවරණයෙන් ඔහු පරාජයට පත් වූ අතර එයින් ජයගෙන ජනාධිපති පදවියට පත් වූයේ ජෝ බයිඩන්. එහෙත් වසර 04කට පසු 2024 වසරේ පැවැති ජනාධිපතිවරණයෙන් ජය ගනිමින් නැවතත් ධවල මන්දිරය වෙත පැමිණීමට ට්‍රම්ප්ට හැකි වූණා.

මේ ආකාරයෙන් ජනාධිපතිවරයකු වරක් පරාජය වී නැවත ජනාධිපති ධුරයට පත් වීම ඇමරිකාවේ දුලබ සිදුවීමකි. මෙයට පෙර මෙවැන්නක් සිදු ව තිබුණේ එක් වරක් පමණයි. ඒ, මෙයට වසර 132කට පෙර. එවර ඇමරිකානු ඉතිහාසයේ පළමු වරට එම දස්කම කළේ ග්‍රෝවර් ක්ලීව්ලන්ඩ් නැමැති ජනාධිපතිවරයා. ඔහු මුලින් ම ජනාධිපති ධුරයට පත් වූයේ 1885 වසරේ. 1889 වසරේ ඔහුගේ පාලනය අවසන් වුවත් වසර 04කට පසු ජනාධිපතිවරණයකින් ජය ගනිමින් ක්ලීව්ලන්ඩ් 1893 වසරේ යළිත් ජනාධිපති ධුරයට පත් වූණා.

මෙවර ට්‍රම්ප් බිඳ දැමුවේ මෙයට පෙර ජෝ බයිඩන් පිහිටුවා තිබූ වාර්තාවකි. ඒ, ඇමරිකානු ජනාධිපති පදවියට පත් වියපත් ම පුද්ගලයා යන වාර්තාව. බයිඩන් 2021 වසරේ ජනාධිපති ධුරයේ දිවුරුම් දෙද්දී ඔහුගේ වයස අවුරුදු 78යි මාස 02කි. එහෙත් පසුගිය ද ට්‍රම්ප් දිවුරුම් දෙද්දී ඔහුගේ වයස අවුරුදු 78යි මාස 07කි.

ඇමරිකාවේ ජනාධිපතිවරුන් දිවුරුම් දීමේ සම්ප්‍රදායෙහි යම් වෙනසක් ද මෙවර සිදු කෙරුණා. එරට ජනාධිපතිවරුන් සාමාන්‍යයෙන් දිවුරුම් දෙන්නේ වොෂින්ටන් නුවර පිහිටි කැපිටල් ගොඩනැගිල්ල ඉදිරිපිට එලිමහනේ. එහෙත් ඩොනල්ඩ් ට්‍රම්ප්ගේ දිවුරුම් දීම සිදු වූයේ එලිමහනේ නොව එම ගොඩනැගිල්ල ඇතුළත. එයට හේතු වූයේ එම දිනවල වොෂින්ටන් ප්‍රදේශයේ දැඩි ශීතලත්ව සහ අධික සුළං තත්වයක් පැවතීම.

දිවුරුම් දීම සිදු වූයේ ජනවාරි 20 දින දහවල් 12ට පමණ. එයට කලින් දින උදෑසන ට්‍රම්ප් ධවල මන්දිරය ආසන්නයේ පිහිටි දේවස්ථානයක

දේව මෙහෙයකට සහභාගි වූණා. එය ද නව ජනාධිපතිවරයකු පත් වීමේදී සම්ප්‍රදායානුකූල ව සිදු වන්නකි. මේ දේව මෙහෙයෙන් පසු ට්‍රම්ප් සහ ඔහුගේ බිරිඳ මෙලනියා ඒ වනවිට ජනාධිපති පදවිය දරූ ජෝ බයිඩන්ගේ ඇරයුමෙන් ධවල මන්දිරයට ගොස් තේ පැන් සංග්‍රහයකට සහභාගි වූණා. මේ අවස්ථාවට බයිඩන්ගේ බිරිඳ ජිල් බයිඩන් ද සහභාගි වී සිටියා. මෙය ද නව ජනාධිපතිවරයා පිළිගැනීම සඳහා ඉවත් ව යන ජනාධිපතිවරයා විසින් පවත්වනු ලබන සම්ප්‍රදායානුකූල තේ පැන් සංග්‍රහයකි. ට්‍රම්ප් දිවුරුම් දීමේ උත්සවය පැවැත්වූයේ එයින් පසුව. මේ අවස්ථාවේ ම උප ජනාධිපතිවරයා ලෙස තෝරාගෙන සිටි ජේ.ඩී. වාන්ස් ද දිවුරුම් දුන්නා. උප ජනාධිපතිවරයා දිවුරුම් දෙන්නේ ජනාධිපතිවරයා දිවුරුම් දීමට කලින්.

ඇමරිකාවේ හිටපු ජනාධිපතිවරුන් වන ජෝර්ජ් ඩබ්ලිව් බුෂ්, බිල් ක්ලින්ටන් සහ බරැක් ඔබාමා මේ අවස්ථාවට එක් ව සිටියා. බුෂ්ගේ බිරිඳ ලෝරා බුෂ් සහ ක්ලින්ටන්ගේ බිරිඳ හිලර් ක්ලින්ටන් ද එයට සහභාගි වී සිටියත් ඔබාමාගේ බිරිඳ මිෂෙල් ඔබාමා පැමිණ සිටියේ නැහැ. ඇය කවදත් ට්‍රම්ප්ගේ ප්‍රතිපත්ති දැඩි ලෙස විවේචනය කරන තැනැත්තියකි. ට්‍රම්ප් දිවුරුම් දීමේ අවස්ථාවට ඇය සහභාගි නොවූයේ ඇයගේ මේ විරෝධය නිසා බව පෙනුණත් මිෂෙල් සහභාගි නොවීමට

හේතුව ගැන නිල වශයෙන් කිසිදු ප්‍රකාශයක් නිකුත් කර තිබුණේ නැහැ.

ඇමරිකාවේ ඉහළ ම පෙළේ බිලියනපති ව්‍යවසායකයන් කිහිපදෙනෙක් ද මේ අවස්ථාවට සහභාගි වුණා. ලොව ධනවත් ම පුද්ගලයා ලෙස සැලකෙන ඊලෝන් මස්ක්, ඇමසන් සමාගමේ නිර්මාතෘ ජෙෆ් බෙසෝස්, ෆේස්බුක් නිර්මාතෘ මාර්ක් සකර්බර්ග් වැනි අය ඒ අතර සිටියා.

දිවුරුම් දීමෙන් අනතුරු ව නව ජනාධිපති ට්‍රම්ප් සිය ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ සඳහන් කරමින් ජාතිය අමතා කතාවක් කළා. එහිදී ඔහු පැවසුවේ පසුගිය කාලයේ බොහෝ පසුබෑම්වලට ලක් වූ ඇමරිකාව නැවත ස්වර්ණමය යුගයකට ගෙන යන බව. ට්‍රම්ප් මෙහිදී ආර්ථිකය ගැනත් සංක්‍රමණිකයන් පිළිබඳ ගැටලුව ගැනත් විශේෂයෙන් අවධානය යොමු කළ අතර සංක්‍රමණිකයන් සහ බලශක්තිය යන ක්ෂේත්‍රවලට අදාළ ව ජාතික හදිසි තත්ත්වය ප්‍රකාශයට පත් කරන බව ද පැවසුවා.

ඒ අතරින් විශාල අවධානයක් දිනා ගත්තේ ඇමරිකාව ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයෙන් සහ පැරිස් සම්මුතියෙන් ඉවත් කර ගැනීම සඳහා අත්සන් කරන ලද නියෝග දෙක. ඇමරිකාව මේවායින් ඉවත් වුවහොත් එය ලෝකයට ම යම් බලපෑමක් කරන්නක් වනු ඇති බව කීව යුතු නැහැ.

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය යනු ලෝක ප්‍රජාවගේ සෞඛ්‍යමය සුරක්ෂිතභාවය රැක ගැනීම සඳහා කැප වී සිටින සංවිධානයක්. මේ වනවිට ලෝකයට විශාල තර්ජනයක් බවට පත් ව ඇති පෝලියෝ, මැලේරියා, එබෝලා ඇතුළු බොහෝ රෝග මෙලොවින් තුරන් කිරීම සඳහා එය නායකත්වය ලබා දෙනවා.

නීති විරෝධී සංක්‍රමණිකයන් ඇමරිකාවට විශාල ගැටලුවක් බවට පත් ව ඇති බව පිළිගැනෙන්නක්. අනවසරයෙන් රටට ඇතුළු වී සිටින සංක්‍රමණිකයන් විශාල පිරිසක් ඇමරිකාවෙන් පිටුවහල් කිරීමට ට්‍රම්ප් බලාපොරොත්තු වනවා. එමෙන් ම එරට දේශසීමාවල ආරක්‍ෂාව සඳහා හමුදාව යෙදවීමත් ඔහුගේ අපේක්ෂාවක්.

දිවුරුම් දීමෙන් පසු ධවල මන්දිරයට පැමිණි ට්‍රම්ප් සිය පළමු දිනයේ ම විධායක නියෝග (Executive Orders) විශාල සංඛ්‍යාවකට අත්සන් තැබුවා.

කොවිඩ්-19 වැනි ගෝලීය වසංගත ඇති වන අවස්ථාවල ද ඒවා කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය ඉටු කරන්නේ විශාල වැඩ කොටසක්. ඇමරිකාව, ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයට වැඩියෙන් ම අරමුදල් සපයන රටක්. ඇමරිකාවේ මේ අරමුදල් නොලැබී ගියහොත් එය එම සංවිධානයට දැනෙන සුළු බලපෑමක් කරන කාරණයක් වනු ඇති.

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයට කාලයක සිට යම් යම් විවේචන ද එල්ල වෙමින් පවතිනවා. ඒ, අකාර්යක්ෂම බව,

විනිවිදභාවය පිළිබඳ ගැටලු ආදිය සම්බන්ධයෙන්. ට්‍රම්ප් ද පවසන්නේ මේ සංවිධානය 'දුෂිත' ආයතනයක් වන බව. එය ඇමරිකාවේ මුදල් සුරාකමින් සිටින බව ද ඔහුගේ තවත් වෝදනාවක්. ඇමරිකාව වසරකට ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 500කට ආසන්න අරමුදල් මේ සංවිධානයට ලබා දුන්නත් අතිවිශාල ජනගහනයක් සිටින චීනය එයට ලබා දෙන්නේ ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 40ක පමණ අරමුදල් ප්‍රමාණයක් බව වරක් ට්‍රම්ප් ප්‍රකාශ කර තිබුණා.

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය චීනයේ රුකඩයක් බවට ද ඔහු වරක් නිර්දය වෝදනාවක් එල්ල කළා. ඒ, කොවිඩ් වසංගතය පැවති කාලයේ. වසංගතයට අදාළ යම් යම් කාරණා වසන් කිරීමට ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය උදව් කළේ යැයි ඔහු ප්‍රකාශ කළා. ඇමරිකාව ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයෙන් ඉවත් කර ගැනීමට ට්‍රම්ප් තීරණය කළේ මෙවැනි පසුබිමක.

ඇමරිකාව පැරිස් සම්මුතියෙන් ඉවත් කර ගැනීමට ට්‍රම්ප් සූදනම් වන්නේ ඔහුගේ ඇතැම් ආර්ථික සැලසුම් සහ පැරිස් සම්මුතියේ අරමුණු අතර ගැටුමක් ඇති වන නිසා. නිදසුනක් ලෙස ඉදිරියේදී ඇමරිකාවේ බණිජ තෙල් සහ ගෑස් නිෂ්පාදනය විශාල වශයෙන් ඉහළ දැමීමට ට්‍රම්ප් බලාපොරොත්තු වනවා. එයින් එරට ආර්ථිකයට නව ජවයක් එක් කිරීමයි ඔහුගේ අපේක්‍ෂාව. එහෙත් පැරිස් සම්මුතිය යනු ලෝකයේ ෆොසිල ඉන්ධන භාවිතය අවම කිරීම සඳහා කටයුතු ක්‍රියා කරන ගිවිසුමක්.

2016 වසරේ මේ සම්මුතිය ඇති කරගන්නා ලද්දේ ගෝලීය උණුසුම ඉහළ යාම වැනි කාරණා නිසා ලෝකයට මුහුණදෙන්නට සිදු ව ඇති අර්බුද විසඳීමට. ගෝලීය උණුසුම ඉහළ යාමට බල පා ඇති ප්‍රධානම කාරණයක් වන්නේ බණිජ තෙල්, ගෑස්, ගල් අඟුරු වැනි ෆොසිල ඉන්ධන භාවිතය නිසා කාබන් ඩයොක්සයිඩ් විශාල වශයෙන් වායුගෝලයට එකතු වීම.

මෙලෙස ඇමරිකාව ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයෙන් සහ පැරිස් සම්මුතියෙන් ඉවත් කර ගැනීමට ට්‍රම්ප් සූදනම් වීම බොහෝ පාර්ශ්වවල දැඩි විවේචනයට ලක් ව තිබෙන්නක්.

විකුණාති සංචාරක ගමනාන්ත

සඳුනි අරමුණපෙරලාහිවි

2025 වසරේ නවතම ශ්‍රේණිගත කිරීම් අනුව Henley විදේශ ගමන් බලපත්‍ර දර්ශකය මත චීනා නොමැති ව ගමන් කළ හැකි රටවල් වර්ගීකරණය කර තිබෙනවා. මේ දර්ශකය සකස් කරනු ලැබ ඇත්තේ ජාත්‍යන්තර ගුවන් ප්‍රවාහන සංගමයේ (International Air Transport Association) දත්ත ඇසුරෙන් ගෝලීය දුරස්ථභාවය පිළිබඳ උපදේශන සමාගමක් වන Henley and Partners විසින්. ලෝක විදේශ ගමන් බලපත්‍ර දර්ශකය නිර්මාණය වන්නේ පුද්ගලයකුට තම විදේශ ගමන් බලපත්‍රයෙන් චීනා බලපත්‍ර රහිත ව ලෝකයේ කොපමණ රටවල් සංඛ්‍යාවකට සංචාරය කළ හැකි ද? යන නිර්ණායකය පදනම් ව. බාධාවකින් තොර ව ලොව නිදහසේ සංචාරය කිරීමට අනෙකුත් රටවල් සමග පවත්නා අන්තර්ජාතික සබඳතා බෙහෙවින් බලපානවා.

ලොව බලවත් ම විදේශ ගමන් බලපත්‍ර 05 අතර ප්‍රමුඛතාවේ සිටින්නේ සිංගප්පූරුව. දර්ශකයෙහි සඳහන් සංචාරක ගමනාන්ත 227ත් සංචාරක ගමනාන්ත 195කට චීනා බලපත්‍ර රහිත ව ගමන් කිරීමට පුළුවන්. ශ්‍රේණිගත කිරීමේ දෙවැනි ස්ථානය හිමි කර ගන්නේ 2024 වර්ෂයේ පළමු වැන්නා වූ ජපානය. ජපන් ජාතිකයන්ට චීනා බලපත්‍ර රහිත ව සංචාරය කිරීමට හැකියාව ලැබෙනවා ගමනාන්ත 193කට. තුන් වැනි ස්ථානය රටවල් 06ක් අතර බෙදෙනවා. ප්‍රංශය, ජර්මනිය, ඉතාලිය, ස්පාඤ්ඤය, ෆින්ලන්තය, දකුණු කොරියාව ඊට ඇතුළත්. එම ජාතිකයන්ට චීනා බලපත්‍ර රහිත ව සංචාරය කළ හැක්කේ ගමනාන්ත 192කට. සිව් වැනි ස්ථානය ද රටවල් 07ක් ඔස්සේ බෙදී යනවා. ඒ, ඔස්ට්‍රියාව, ඩෙන්මාර්කය, අයර්ලන්තය, ලක්සම්බර්ග්,

නෙදර්ලන්තය, නෝර්වේ, ස්වීඩනය වශයෙන්. ඔවුන්ට චීනා බලපත්‍ර රහිත ව ගමනාන්ත 191කට සංචාරය කළ හැකි වනවා. පස් වැනි ස්ථානය බෙල්ජියම්, නවසීලන්තය, පාකුගාලය, ස්වීට්සර්ලන්තය, එක්සත් රාජධානිය යන රටවලට හිමි ව ඇත්තේ චීනා බලපත්‍ර රහිත ව ගමනාන්ත 190කට සංචාරය කිරීමට අවස්ථාව හිමි වීමෙන්. විදේශ ගමන් බලපත්‍ර දර්ශකය අනුව ලෝක බලවතකු වන චීනයට 66 වැනි ස්ථානය හිමි ව තිබෙන්නේ ගමනාන්ත 82කට චීනා රහිත ව සංචාරය කළ හැකි වන පරිදි. ශ්‍රී ලංකාව මේ දර්ශකයේ පසු වන්නේ 96 වැනි ස්ථානයේ. ඒ, ගමනාන්ත 44කට චීනා බලපත්‍ර රහිත ව සංචාරය කිරීමට අවස්ථාව හිමි වීමෙන්.

චීනා බලපත්‍ර නොමැති ව ගමන් කිරීම ප්‍රධාන ක්‍රමවේද 03ක් යටතේ ක්‍රියාත්මක වනවා. පූර්ණ වශයෙන් චීනා බලපත්‍රයක් රහිත ව ගමන් කිරීම (Free visa)යි එහි පළමු ක්‍රමවේදය. දෙවැන්න අදාළ රටේ ගුවන් තොටුපොළකදී නිකුත් කරන අනුමත චීනා (on arrival visa). තෙවැනි ක්‍රමවේද වන්නේ කිසියම් රටකට ගොඩබැසීමට පෙර තමන්ගේ චීනා බලපත්‍රයේ තොරතුරු සහ ගමනාන්තයේ සියලු තොරතුරු අන්තර්ගත කර මාර්ගගත ක්‍රමයට ගත හැකි චීනා පහසුකම (Electronic Travel Authorization).

ශ්‍රී ලංකා පුරවැසියන්ට චීනා බලපත්‍ර රහිත ව ගමන් කළ හැකි රටවල් 44 වර්ගීකරණය කළහොත් පූර්ණ වශයෙන් චීනා බලපත්‍ර රහිත ව ඇතුළු විය හැකි රටවල් ගණන 21ක්. අදාළ රටට ගොඩබැසීමෙන් පසුව බලපත්‍ර ලැබෙන රටවල් ගණනක් 21ක්. ගොඩබැසීමට පෙර මාර්ගගත ක්‍රමයට චීනා බලපත්‍ර ලබා ගත යුතු රටවල් ගණන 02ක්.

ලොව බලවත් ම විදේශ ගමන් බලපත්‍ර 05 අතර ප්‍රමුඛතාවේ සිටින්නේ සිංගප්පූරුව. දර්ශකයෙහි සඳහන් සංචාරක ගමනාන්ත 227ත් සංචාරක ගමනාන්ත 195කට චීනා බලපත්‍ර රහිත ව ගමන් කිරීමට පුළුවන්. ශ්‍රේණිගත කිරීමේ දෙවැනි ස්ථානය හිමි කර ගන්නේ 2024 වර්ෂයේ පළමු වැන්නා වූ ජපානය. ජපන් ජාතිකයන්ට චීනා බලපත්‍ර රහිත ව සංචාරය කිරීමට හැකියාව ලැබෙනවා ගමනාන්ත 193කට. තුන් වැනි ස්ථානය රටවල් 06ක් අතර බෙදෙනවා.

Free visa

සිංගප්පූරුව, තායිලන්තය, බුරුන්ඩි, වෙනිසියුලාව, රුවන්ඩාව, ඩොමිනිකන් දූපත, ගැම්බියාව, ග්‍රෙනාඩා, හයිටි, කිරිබානි, ලෙසෝතෝ, මලාවි, මයික්‍රොනීසියාව, මොන්ට්සෙරාට්, කුක් දූපත්, ශාන්ත ක්‍රිස්ට් සහ තෙවිස්, බහමාස්, ශාන්ත වින්සන්ට් සහ ග්‍රෙනඩින්ස්, ටර්කිස්තානය, බාබඩෝස්, වනුවාටු, බ්‍රිතාන්‍ය වර්ජින් දූපත්.

On arrival visa

බොලීවියාව, පාකිස්තානය, කාම්බෝජය, කේප් වර්ඩ්, කොමරෝස්, ජබුටි, ගිනි-බිසු, ලාඕසය, මැඩගස්කරය, මාලදිවයින, මොරිටේනියාව, මොරිෂස්, නේපාලය, නියු, පලාචු, සැමෝවා, සීෂෙල්ස්, සියරා ලියෝන්, ටැන්සානියාව, ටිමෝරය, ටුවාලා.

Electronic Travel Authorization

කෙන්යාව, පාකිස්තානය

ගින්න

විනාශකාරී

සුගතප්‍රිය කුලතුංග ආරච්චි

ඩොලර් බිලියන 300කට ආසන්න ධන හානියකට හේතු වූ දරුණු ලැව්ගිනි මාලාවක් ජනවාරි දෙවැනි සතියේ දකුණු කැලිෆෝනියාවේ ලොස් ඇන්ජලීස් ප්‍රදේශය පුරා පැතිර ගියා. වාර්තාවලට අනුව මෙය දශක හතරකට වැඩි කාලයකින් පසු ඇති වූ වඩාත් ම විනාශකාරී ලැව්ගිනි. මූලික ගිනි ජාලා දෙකක් ඇතුළු ව තැනින් තැනින් මතු ව සති ගණනක් පුරා ඇවිළ ගිය ප්‍රධාන ලැව්ගිනි 07කින් සමන්විත වූ මේ ලැව්ගිනි මාලාව සුප්‍රකට හොලිවුඩයේ මහා මන්දිර පවා දවා අළු කර දැමීමට තරම් දැඩි හානියක් කළා.

ගින්නේ බලපෑම කෙතෙක්දයත් සිය ජනාධිපති ධුරයේ දෙවැනි වර වැඩ ඇරඹූ සැනින් ම ඩොනල්ඩ් ට්‍රම්ප් ජනාධිපතිවරයාට ද ආපදාව පිළිබඳ ප්‍රමුඛතාව ලබාදීමට සිදුවුණා.

ජනවාරි 7 දින සිට ඇවිළීම ඇරඹුණු විශාලතම ගිනි ජාලා දෙක ජනවාරි 25 දක්වා පැතිර යමින් තිබුණා. ඒ වන විට වාර්තා වූණේ මරණ 28ක්, වාර්තාගත ආකාරයට 12කට අධික පිරිසක් අතුරුදහන් ව තිබුණා. 100,000කට වැඩි පිරිසකට සිදු වූයේ තම නිවෙස්වලින් පලා යාමට. ගින්නෙහි දරුණුතම අවස්ථාවේදී පුද්ගලයන් 180,000කට වැඩි පිරිසක් ඉවත් කිරීමට නියෝග කළා. කැලිෆෝනියාව, මෙක්සිකෝවේ කාර්යමණ්ඩලය සහ තවත් ප්‍රාන්ත නවයක ගිනි නිවන රථ 1,400ක්, ගුවන් යානා 84ක් ගින්න නිවා දැමීමට සටනේ යෙදුණා. බහුවිධ ලැව්ගිනි ජාලාවන් හේතුවෙන් දැවී ගිය සමස්ත ප්‍රමාණය අක්කර 40,300ක්. ගින්නෙන් ප්‍රාන්තයට

සිදු වූ සමස්ත මූල්‍යමය පාඩුව ඩොලර් බිලියන 250 සිට ඩොලර් බිලියන 275 හෝ ඊට වැඩි වන්නට පුළුවන්.

ප්‍රධාන හානිය කළ පළමු ලැව්ගිනි ජනවාරි 7 දින ලොස් ඇන්ජලීස්හි පැසිෆික් පලිසේඩ්ස් ප්‍රදේශයෙන් ආරම්භ වූ බව වාර්තා වුණා. Palisades fire ලෙස කතාබහට ලක්වූ මෙයට ගොදුරු වූ භූමිය ලොස් ඇන්ජලීස් නගරයට කිලෝමීටර් 32ක් (සැතපුම් 20ක්) පමණ බටහිර දෙසින් පිහිටා ඇති සැන්ටා මොනිකා කඳු සහ පැසිෆික් සාගරය අතර පැතිර ගිය ධනවතුන් ගැවසෙන ප්‍රදේශයක්. මේ මහා ගින්න ධනවතුන්ට අයත් නිවාස සහ ගොඩනැගිලි 1,121ක් සහමුලින් ම පුළුස්සා දැමූ 2018 වසරේ Woolsey ගිනි පැතිර ගිය ගින්න ද අභිභවා ගියා. ඒ අනුව ගොඩනැගිලි 5,300ක් විනාශ කර දැමූ මෙය ලොස් ඇන්ජලීස් ඉතිහාසයේ වඩාත් ම විනාශකාරී ලැව්ගිනි ජාලා අතරින් එක් ලැව්ගිනි. හොලිවුඩයේ ධනවත් පන්තියේ නළු නිලියන්ට අයත් බිලියන ගණන් වටිනා මහා මන්දිර පවා එක රැයින් ඔවුන් ඇස් ඉදිරිපිට ම අළු කර දැමීමට ද සමත් වූයේ මේ පැලිසේඩ් ජාලාව. පැලිසේඩ්ස් ගින්න ජනවාරි 21 දින වන විට අක්කර 23,400කට වැඩි ප්‍රදේශයක් දවා අළු කළ බව වාර්තා වුණා.

මේ ගින්න හේතුවෙන් නාසා ආයතනයේ ප්‍රධාන පරීක්ෂණාගාරය වන කැල්ටෙක් ආයතනය ඇතුළු ප්‍රධාන ආයතන ගණනාවක් වසා දැමුණා. හැරී කුමරුගේ මාලිගයක් මෙන් ම පැරිස් හිල්ටන්, කාර්ඩිනාත්, ඇන්තනි හොප්කින්ස්, අරියානා ග්‍රන්ඩේ, ජේම්ස්

වුඩ්ස්, මැන්ඩි මුවර්, බිලි ක්‍රිස්ටල්, ටීනා නෝල්ස්, කැරී එල්වෙස්, ජෝසුවා ජැක්සන්, රිකී ලේක්, මෙලිසා රිවර්, ඇනා ෆාර්ස්, ස්පෙන්සර් ප්‍රිට්, හයිඩ් මොන්ටැග්, බෙලා හැඩ්ඩ්, සුයි ඩෙස්වනෙල් සහ සාරා ස්ට්‍රැබින්ගර් ඩයැන් වොරන්, බ්‍රිට්නි ස්පියර්ස්, ටැටම් ඕ'නිල් සහ කැමරන් මැනිසන් වැනි ජනකාන්ත පිරිසකට ඔවුන්ගේ ජීවිතය පුරාවට ඉපයූ දෑ සිය නිවාස ගිනිබත් වීමත් සමග අහිමි ව ගියා.

වේගයෙන් පැතිර ගිය අනෙක් දැවැන්ත ඊටන් ගින්න ද (Eton fire) ජනවාරි 7 දින ආරම්භ වූ අතර එය අක්කර 14,117කට වඩා අළු කර දැමුවා. ඉන් ගොඩනැගිලි 13,000කට පමණ තර්ජනයක් එල්ල වූ බව වාර්තා වුණා. අල්ටේඩ්නාහි නිවාස සහ ව්‍යාපාර ගොඩනැගිලි සිය ගණනක් විනාශ කළ මේ ඊටන් ගින්න ලොස් ඇන්ජලීස් ජාතික වනයේ කොටසක් ද ගිල ගත්තා. සතියකට පමණ පසු පහව ගිය නමුත් ඉන්පසු තදබල ලෙස හමා යන්නට වූ සැන්ටා ඇනා සුළඟින් කලාපය පුරා ගිනි අගුරු නැවත පැතිර ගිය අතර ගින්න තවත් වටයකින් විනාශය ඇරඹුවා.

හර්ස්ට් ගින්න (Hurts fire) ද ජනවාරි 7 දින ආරම්භ වූවක්. ඉන් අක්කර 800කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් දැවී ගියා. ජනවාරි 21 දින වන විට එය සම්පූර්ණයෙන් ම පාලනය කර තිබුණා. ජනවාරි 8 දින ලිඩියා ගින්න (Lidiya Fire) හටගත් අතර අක්කර 395ක් ගිනි තැබූ පසු එය 100%ක් පාලනය කරන්නට හැකි වූවා. කෙතත් ගින්න (Kenneth Fire) ජනවාරි 9 දින ආරම්භ

වී අක්කර 1,052ක් ගිනි තැබූ අතර පසුව එය සම්පූර්ණයෙන් ම පාලනයට ලක් කළා.

සන්සෙට් ගින්න (Sunset fire) හට ගත්තේ ජනවාරි 8 දින. එය ජනවාරි 9 දින සම්පූර්ණයෙන් ම පාලනය කෙරුණා. එහෙත් ඉන් අක්කර 43ක් දැවී ගියා. ජනවාරි 13 දින ආරම්භ වූ ඔටෝ ගින්න (Auto fire) 100%ක් පාලනය කරන විට අක්කර 60කට වඩා විනාශ වී තිබුණා.

බලධාරීන් තවමත් ගින්නට නිශ්චිත හේතු විමර්ශනය කරමින් සිටිනවා. එක් ප්‍රධාන සැකයක් එල්ල වී ඇත්තේ දකුණු කැලිෆෝනියාවේ විදුලිය සපයන එඩ්සන් ආයතනයේ කුලුනු සහ උපකරණවල සිදු වූ කාන්දුවක් ගින්න ඇතිවීමට හේතු වූ බව. මේ ගැන නඩු පවා පැවරී තිබෙනවා.

එහෙත් බලධාරීන් පවසන්නේ පසුගිය වසර දෙකේ ඇති වූ ආන්තික කාලගුණික රටාවල එකතුව වන්නේ ලැවිගිනි උග්‍රවීමට ප්‍රධානතම හේතුවක් බව.

දකුණු කැලිෆෝනියා කලාපය 2023 ශීත සෘතුවේ සිට 2024 වසන්තය දක්වා අධික තෙත් කාලගුණයක් අත්විඳි අතර එමඟින් නව වෘක්ෂලතා ඉක්මනින් වර්ධනය වීමට ඉඩ සැලසුණා. ඉන්පසු ප්‍රදේශය මැනකදි දීර්ඝ වියළි කාලගුණයක් අත්විඳි අතර ජනවාරි 7 දින වන විට ගින්නක් ඇතිවීමට සුදුසු වටාපිටාවක් නිර්මාණය කර තිබුණා.

ජනවාරි 7 දින ගින්න ආරම්භ වන විට අවම වශයෙන් වසර 130කට පසු පැමිණි එහි උණුසුම් ගිම්භානය අත්විඳීමෙන් හා පසුගිය මැයි මාසයේ සිට අගල් 0.16 (මි.මී. 4.1)ක අවම වර්ෂාපතනයක් පමණක් ලැබීමෙන් පසු ලොස් ඇන්ජලීස් ප්‍රාන්තය දැඩි ලෙස වියළි තිබුණා.

වාර්තා අනුව සමස්තයක් වශයෙන්, 2022 සහ 2023 දී ඇති වූ අධික වර්ෂාපතනයෙන් පසු දකුණු කැලිෆෝනියාවේ මිලියන 2.2කට ආසන්න ජනතාවක් මේ දිනය වන විට 'අසාමාන්‍ය ලෙස වියළි'

තත්ත්වයක් අත්විඳීමින් සිටි අතර දැඩි නියඟයෙන් පීඩාවට පත් ව සිටියා. නාසා ආයතනයට අනුව මේ කාලයේ එම ප්‍රදේශයේ පාංශු තෙතමනය ද පැවතුණේ 2%ක් තරමේ ඉතා ම පහළ අගයක.

මෙවැනි වටපිටාවක වියළි, තරුණ වෘක්ෂලතා ගොමු සමග මෙවර සාමාන්‍යයට වඩා පැයට සැතපුම් 100ක් තරම් ඉහළ වේගයකින් හමා ගිය වාර්ෂික සැන්ටා ඇනා සුළං ප්‍රවාහය ද ඒකාබද්ධ ව ගිනි ජාලාවලට බොහෝ වේගයෙන් පැතිර යාමට සහය වුණා. ජනවාරියේ අධික උෂ්ණත්වය සහ ඉතා අඩු ආර්ද්‍රතාව, වියළි වෘක්ෂලතාදිය සහ සැන්ටා ඇනා වෙරළබඩ සුළංවල සංයෝජනය මාරාන්තික ලැවිගින්නට ඉන්ධන සපයා ඇති බවත් ඒවා පාලනය කළ හැකි ප්‍රමාණයට වඩා බොහෝ වේගයෙන් වර්ධනය වී පැතිරීමට ඉඩ සලසා ඇති බවත් මනා ව පැහැදිලි වන්නකි. ඒ අතරේ නොහික්මුණු මානව ක්‍රියාකලාප ද මේ ගින්නට පිදුරු දැමුවා. සුළං මැදදේ අනාරක්ෂිත ව ගිනි ඇවිළ

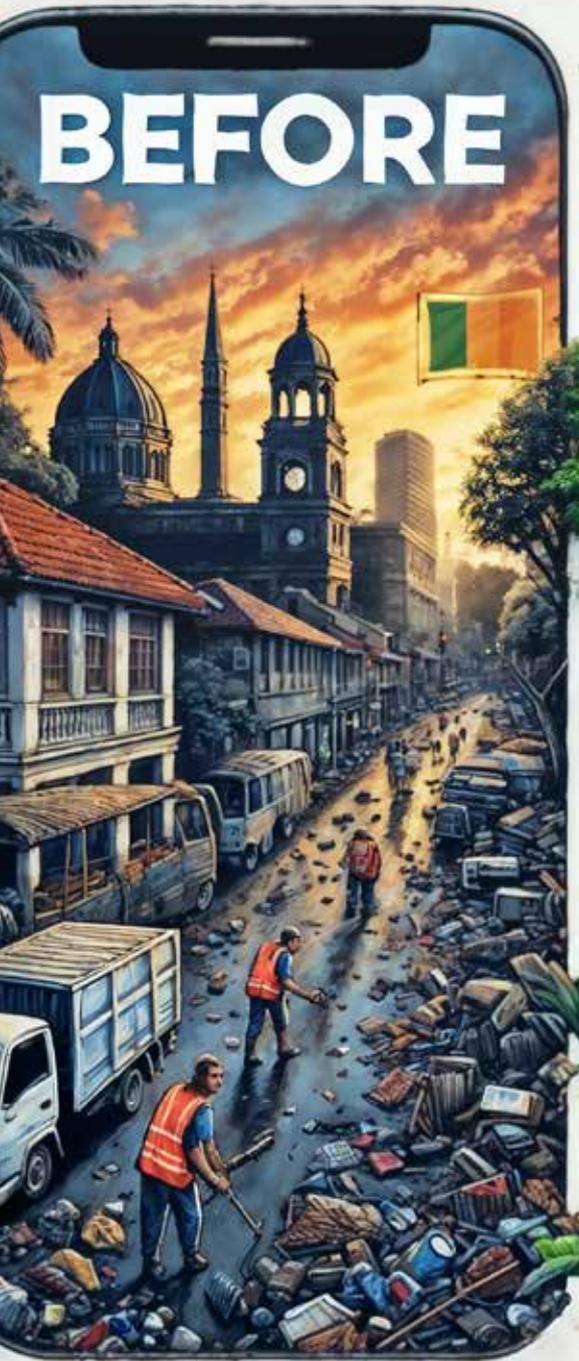

වූ කිහිපදෙනකු අත්අඩංගුවට පත් ව තිබෙනවා.

කැලිෆෝනියා ගින්න ගැන අමුතු ම වෝදනාවක් ද මතු වුණා. ඒ, නියඟයෙන් බැටකමින් සිටි ලොස් ඇන්ජලීස් ප්‍රාන්තය පුරා ගිනි නිවන උපකරණවල හටගෙන තිබූ අසාමාන්‍ය ජල හිඟය. මේ ජල හිඟයට හේතුව ගැන පරීක්ෂණයක් ඇරඹුණු අතර ඒ ගැන විවිධ මතිමතාන්තර පැතිර ගියා.

ඒ අතර අමුතු ම හේතු දැක්වීමක් වුණේ 'වර්තමානයේ බහුල ව කතාබහට ලක්වන AI මොඩලයක් වන ChatGPT මේ ගින්නට වගකිව යුතු ය' යන්න. AI තාක්ෂණය ක්‍රියාත්මක වීමට දැඩි ව උපකාරී වන, ඒවායේ දත්ත රඳවන ගබඩා මධ්‍යස්ථාන සිසිලනය සඳහා විශාල ජල ප්‍රමාණයක් භාවිත වන බව හෙළිදරව් වන්නකි. ඒ අනුව දත්ත මධ්‍යස්ථානවල ජල භාවිත අවශ්‍යතා වර්තමානයේ ඉහළ යාමක් වාර්තා වුණා. රටේ දත්ත මධ්‍යස්ථාන බලශක්ති භාවිතය පිළිබඳ එක්සත් ජනපද බලශක්ති දෙපාර්තමේන්තුවේ වාර්තාව අනුව 2014 වසරේදී අවශ්‍ය වී තිබූ ලීටර් බිලියන 21.2 සිට 2023 වසරේදී මුළු ජල භාවිතය ලීටර් බිලියන 66 දක්වා ඉහළ නැංවී තිබෙනවා.

දත්ත මධ්‍යස්ථාන පිහිටීම ගැන සිතියම පෙන්වා දෙන්නේ කැලිෆෝනියාවේ දත්ත මධ්‍යස්ථාන 286ක් ඇති බව. ලොස් ඇන්ජලීස්හි මධ්‍යස්ථාන 69ක් පවතින බව. මෑත වාර්තාවක දැක්වෙන්නේ 2024 වසරේ කෘත්‍රීම බුද්ධිය නව දත්ත මධ්‍යස්ථාන සඳහා ජල ඉල්ලුම 20%ක් පමණ ඉහළ දමා ඇති බව. ChatGPT මොඩල භාවිතය ඉහළ යාමෙන් දත්ත මධ්‍යස්ථාන සඳහා වන ඉල්ලුම ඉහළ යන අතර ඒ හා සමග දැඩි ව ඉහළ යන්නේ සිසිලන අවශ්‍යතා සඳහා ඇති ජල අවශ්‍යතාව. ඉන් සනාථ වුණේ ඉඩෝරය මැද දත්ත මධ්‍යස්ථාන උදුරා ගත් මහා ජල පරිමාව නිසා ප්‍රාන්තයේ ගිනි නිවන යන්ත්‍ර සඳහා අවශ්‍ය තරම් ජලය රඳවා ගත නොහැකි වූ බවකි.

CLEAN SRI LANKA

SOCIALLY . ENVIRONMENTALLY . ETHICALLY

බිඟු දිවුරා ගමගේ

ජාතික වැඩසටහන වෙළු අතිශයින් වැදගත් වන්නේ එය හුදෙක් ජාතික සංවර්ධනය පමණක් නොව තනි පුද්ගල ආකල්පමය සංවර්ධනය පවා අගයන නිසා. මෙවර 'දෙසතිය' කවරයේ කතාවේ කතාබහ සිදු වන්නේ මිනිස් ජීවිතය යථාර්ථවත් කිරීමේ එම ජාතික ප්‍රතිපත්තිය වන 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' (Clean Sri Lanka) වැඩසටහනේ පිළිබඳ ව.

'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' යනු හුදු පරිසරය පිරිසිදු කිරීමක් පමණක් නොව සමාජයීය, පාරිසරික සහ ආචාරධර්මය වශයෙන් පුරවැසියා තුළ ආකල්පමය සංවර්ධනයක් ඇති කිරීමේ දී කිරසර වැඩපිළිවෙළක්. 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' යන සංකල්පය මෙරට රෝපණය කිරීමට ප්‍රධානතම හේතුව වන්නේ වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ නිර්මාණය වී තිබෙන ප්‍රතිරූපය, රටක පැවැත්ම උදෙසා ජාතික වශයෙන් මෙන් ම ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ද සාධනීය පිළිගැනීමක් පැවතීම වැදගත් කාරණාවක්. ඉතිහාසයේ ශ්‍රී ලංකාවට වඩාත් යහපත් පිළිගැනීමක් පැවතුණා. ලොව ගුණාත්මක බවින් අනූන කුළුබඩු වර්ග, මුතු, මැණික් අපනයනය කරන ලද රාජ්‍යයක් ලෙසත් ලොව හොඳ ම ස්වාභාවික තොටුපොළ සහිත භූ දර්ශනයකට උරුමකම් කියූ රාජ්‍යයක් ලෙසත් එද ශ්‍රී ලංකාව ඉසිලුවේ ඉමහත් ප්‍රසිද්ධියක්. එහෙත් විවිධ ආර්ථික, දේශපාලනික අර්බුද ගණනාවකට මුහුණදීමට සිදුවීම නිසා පසුගිය දශක කිහිපයේ ශ්‍රී ලාංකේය ප්‍රතිරූපය පිළිබඳ ලෝකයට දකින්නට ලැබුණේ පළු වීම් මිසක නැවත සුවපත් වීමක් නොවෙයි. විදෙස් රටක රැකියාව සඳහා යන ලාංකිකයාට ලැබෙන පිළිගැනීම වෙනත් සංවර්ධිත රටකින් පැමිණෙන

වෘත්තිකයාට වඩා හාත්පස වෙනස්. ඊට අනෙකුත් රටවලට වෝදනා කරනවාට වඩා නැවත පිළිගැනීම ලැබීමට අවශ්‍ය වටපිටාව සකස් කර ගැනීමේ වගකීම ද දැරිය යුතු වන්නේ ශ්‍රී ලාංකිකයන් වන අප ම.

විශේෂයෙන් වේගයෙන් සංවර්ධනය වන ඉන්දියාව, කොරියාව, මැලේසියාව, චීනය, වියට්නාමය, ජපානය වැනි ආසියාතික කලාපයේ රටවල ඔවුන් සංවර්ධන කාර්යය සඳහා එරට සංස්කෘතික පදනම ශක්තිමත් ව උපයෝගී කරගෙන තිබෙනවා. ඔවුන් ලෝකයේ දියුණු ම තාක්ෂණික සහ විද්‍යාත්මක දැනුම සහ මෙවලම් බෙදා හරින රටවල් බවට ද පත් ව සිටිනවා. එබැවින් නව පුනරුදයක් යන්න පිළිබඳ බොහෝදෙනා අතර විවිධ මතිමතාන්තර පැවතියත් පවතින සමාජ තත්වයට වඩා උසස් මට්ටමක් කරා ඔසවා තැබීමේ නව පුනරුදයක අරමුණ බවට පත්විය යුත්තේ පවතින යහපත් වටිනාකම් එකතු කර ගනිමින් රටක් වශයෙන් අපට මඟහැරුණු තැන් මොනවාද? යන්න ඉතිහාසයෙන් සොයා විමසා හඳුනා ගැනීම. එසේ ම ඒවා තවදුරටත් රටේ උන්නතිය සඳහා යොදා ගැනීම. යාවත්කාලීන වන තාක්ෂණික, විද්‍යාත්මක කාරණා සමග නවීනත්වය කරා ගමන් කිරීමේ වැදගත්කමත් මෙහිදී අවශ්‍ය වනවා.

පොහොසත් රටක් වීමට ධනවත් වීම පමණක් ප්‍රමාණවත් වන්නේ නැහැ. බොහෝ මැදපෙරදිග රාජ්‍ය ඉතා ධනවත් වුවත් සංවර්ධනයේ ඇතැම් මානව දර්ශක සම්පූර්ණ කිරීමට නොහැකි ව තිබීමට ප්‍රධානතම හේතුවක් වන්නේ ඒවා ධනවත් රටවල් වුවත් පොහොසත් රටවල් නොවීම නිසා. පොහොසත් රටක් නම් සංවර්ධනයේ සමස්ත මානව දර්ශක අත්පත් කර ගනිමින් එරට පුරවැසියන්ට

කිසියම් රටක් නියෝජනය කරන්නේ එරට පුරවැසියා සතු ආකල්ප, විශ්වාස, වටිනාකම්, අපේක්ෂා හා චින්තන රටාව. එම නිසා රටක පුරවැසියන්ගේ පැවැත්ම එම රටේ සංවර්ධනය කෙරෙහි බලපාන වඩාත් තීරණාත්මක සාධකයක්. එහිදී වත්මන් රජයේ මඟපෙන්වීම යටතේ 'පොහොසත් රටක්-ලස්සන ජීවිතයක්' ඇති කිරීම සඳහා වූ

කලින් ශ්‍රී ලංකා

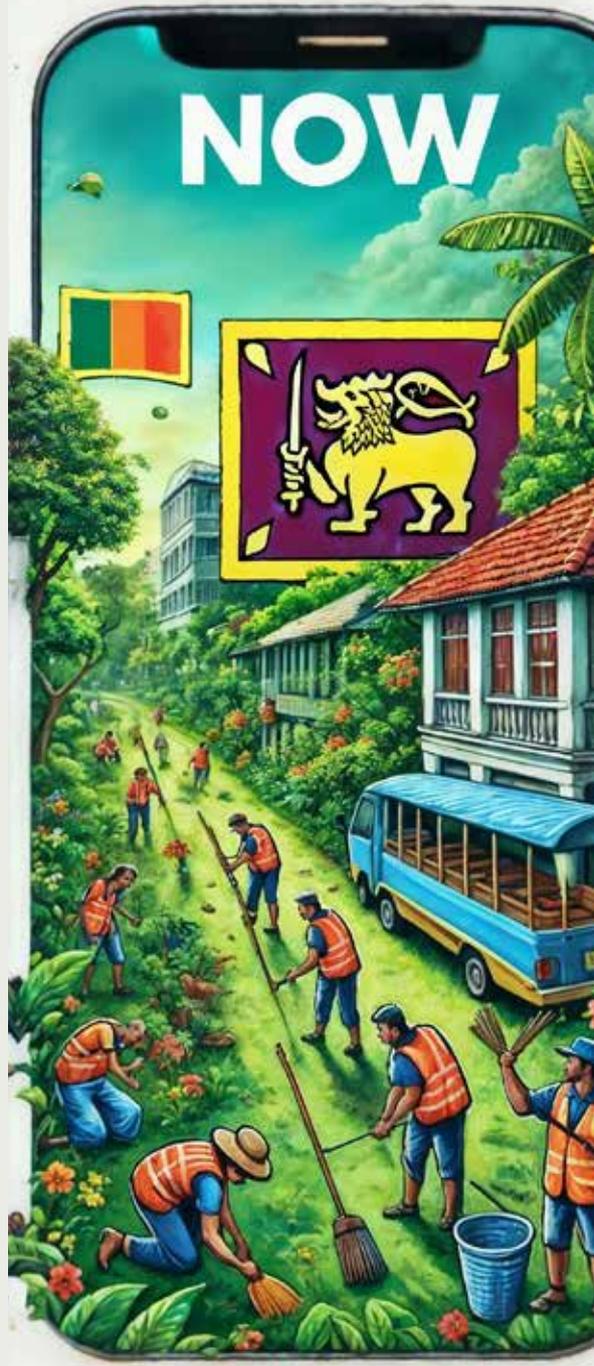
'ලස්සන ජීවිතයක්' හිමි කර දිය යුතු වනවා. ඒ සඳහා සංවර්ධනයෙන් රටට ගලා එන ආර්ථික ප්‍රතිලාභ ජනතාව අතර බෙදී යාමේ විධිමත් ක්‍රමවේදයක් සකස් විය යුතු වනවා. එවිට සමස්ත ජනතාවට ම සතුටින් සිටීමට හැකිවනු ඇති.

පුරවැසියාගේ ජීවිතය ලස්සන ද යන්න කීරණය කරන සාධකයක් වන්නේ සමාජය කෙතරම් ව්‍යසනකාරී තත්ත්වයක සිටින්නේ ද? යන්න. 2024 වසරට අදාළ සංඛ්‍යා දත්ත අනුව මාර්ග අනතුරුවලින් මරණ 2381ක් සිදු ව තිබෙනවා. එනම් දිනකට මරණ 07ක් අනපේක්ෂිත මාර්ග අනතුරු නිසා සිදුවනවා. සුරක්ෂිත ජීවිත අපේක්ෂාවක් නොමැති එවැනි සමාජයක මිනිසුන්ගේ ජීවිත ලස්සන වන්නේ නැහැ. 2010 සිට 2024 දක්වා සිදු කරන ලද ගණනය කිරීම්වලට අනුව වර්ෂයකට ගංවතුර සහ නායයැම්වලින් අවතැන් වීමේ සාමාන්‍ය අගය 475,225ක්. එපමණක් නොව මෙවැනි ආපදා නිසා ආර්ථිකමය වශයෙන් වසරකට දැරීමට සිදුවන පාඩුව ඩොලර් මිලියන 300කට අඩු නැහැ. අලි මිනිස් ගැටුම නිසා 449ක අලි මරණ සංඛ්‍යාවක් සහ අලි විසින් මිනිසුන් ඝාතනය කරනු ලැබීම් 169ක් 2024 වසරේ වාර්තා වුණා. මේ වනවිට ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩි ම මරණ සංඛ්‍යාවක් සිදු වන්නේ බෝ නොවන රෝග නිසා වුවත් කනගාටුදායක කාරණාව නම් එම මිය යන පිරිස් අතර වියපත් පුද්ගලයන් පමණක් නොව රටේ අනාගතය භාර ගැනීමට සිටින තරුණයන් ද වීම. අද බොහෝ වෙළෙඳසැල්වලින්, ආපනශාලාවලින්, හෝටල්වලින් මිලදී ගන්නා ආහාර සැබවින් ම වසවිසෙන් තොර සෞඛ්‍යාරක්ෂිත ආහාර ද යන්න තහවුරු කිරීමට හැකි වී නැහැ. ආහාර රටාව, විවේකය අඩු වීම, ආතතිය සහ කනස්සල්ල වැඩි වීම වැනි

කාරණා මත අද බොහෝ පුරවැසියන් බෝ නොවන රෝගවලින් පෙළෙනවා. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය විසින් සිදු කරන ලද පර්යේෂණයක සඳහන් වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ පොදු ප්‍රවාහන මාධ්‍ය භාවිතයේදී කාන්තාවන්ගෙන් 90%ක් අවම වශයෙන් එක් වරක් හෝ කිහිපවරක් විවිධ හිරිහැරවලට ලක්වන බව. 2023 වසරේදී පමණක් කුඩා ළමයින්ට සිදුවන හිරිහැරවලට එරෙහි ව පොලිසියට වාර්තා වූ සිද්ධීන් සංඛ්‍යාව 9436ක්. එනම් සාමාන්‍ය අගයක් වශයෙන් කුඩා ළමයින්ට හිරිහැර කිරීමේ සිද්ධීන් දිනකට 30ක් වැනි ඉහළ අගයක් ගෙන තිබෙනවා. එලෙසින් සලකා බලන විට 'ලස්සන ජීවිතයක්' ගත කිරීමට සුදුසු පරිසරයක ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියන් සිටින්නේ ද යන්න සිතා බැලිය යුත්තක්.

'පොහොසත් රටක්' නිර්මාණය කිරීමට රජය පමණක් නොව පෞද්ගලික අංශය සහ පුරවැසියන්ගේ දායකත්වය ද අවශ්‍ය වනවා. එසේ ම 'ලස්සන ජීවිතයක්' උදෙසා තනි තනි පුද්ගල ආකල්පමය සහ වර්යාත්මක වෙනස්කම් ගොඩ නගා ගැනීමත් වැදගත්. එනම් ජීවිතය පරිපූරණ කර ගැනීම බාහිර පුද්ගලයකුට කළ නොහැක්කක්. එය තනි තනි පුද්ගලයා විසින් පොහොසත් වන රටක් සමග තමන්ගේ ජීවන රටාව වෙනස් කරගනිමින් තමන් විසින්මයි උපයා ගත යුතු වන්නේ. ඒ අයුරින් තම ජීවිතය ගෞරවනීය කර ගැනීමටත් අභිමානවත් කර ගැනීමටත් නවීන කර ගැනීමටත් වගවිය යුත්තේ තමන් ම. ඒ සඳහා අවශ්‍ය සුවපහසු, ආරක්ෂිත, ධනවත් සහ ශක්තිමත් පරිසරයක් සැකසීමේ කාර්යය 'පොහොසත් රටක්' නිර්මාණය කිරීමෙන් සිදුවනු ඇති.

එම කාර්යය යථාවත් කිරීම සඳහා සංස්කෘතික වශයෙන් උසස් මිනිසුන්

සිටින රටක් බවට ශ්‍රී ලංකාව පත් කළ යුතු වනවා. එහිදී අපේක්ෂා කෙරෙන්නේ සමාජ ප්‍රමිති ඉහළ නැංවීම, නීතියට ගරු කරන ජනතාවක් නිර්මාණය කිරීම, සමාජ සංහිදියාව ඇති කිරීම, නූතනත්වය අගයන ජීවන සංස්කෘතියක් ඇති කිරීම, පුරවැසියා ආර්ථිකමය වශයෙන් ශක්තිමත් ව සිටීමත් රටක සෞභූ සංවර්ධන කාර්යයන් සඳහා බලපානවා. නිදසුනක් ලෙස බොහෝ සංවර්ධිත රටවල භාණ්ඩ සේවාවල වටිනාකම ඔවුන්ගේ දෛනික ශ්‍රම පැයකින් 1/10ක් තරම් අඩු වැටුප් ප්‍රමාණයකින්

පුරවැසි වගකීම ඉටු කරන්න

අනුර කුමාර දිසානායක

ජනාධිපති

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජය

සපුරා ගැනීමට පුළුවන්. එහෙත් ඊට සන්සන්දනාත්මක ව ශ්‍රී ලංකාවේ අවම කම්කරුවකුගේ දෛනික වැටුපෙන් එවැන්නක් කළ නොහැකියි. එවැනි පුද්ගලයකුට සංස්කෘතික සංවර්ධනයක් පිළිබඳ ව සිතන්නට බැහැ. එම නිසා ආර්ථිකමය වශයෙන් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ආර්ථික ප්‍රතිලාභ සැමට සමාන ව බෙදී යාමත් සියලු පුරවැසියන්ගේ දායකත්වය සැපයිය හැකි ආර්ථිකයක් නිර්මාණය කිරීමත් නිෂ්පාදන ආර්ථිකට ශක්තිමත් කිරීමට මූලිකත්වය දීමත් සිදු වනවා. ඒ වෙනුවෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂා කරන සෑම ව්‍යාපෘතියකට ම, ක්‍රියාකාරකම්වලට ම මූලධාර්මික ප්‍රවේශය සපයන්නේ ග්‍රාමීය දිළිඳුකම පිටුදැකීම, ඩිජිටල් ආර්ථිකය සහ 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' යන ප්‍රධාන ස්ථම්භ ත්‍රිත්වය. එහිදී 'පොහොසත් රටක්, ලස්සන ජීවිතයක්' ගොඩනැගීමේ වඩාත් භාරදූර කාර්යය පැවරෙන්නේ 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' සංකල්පය වෙතට. ග්‍රාමීය දිළිඳුකම පිටුදැනීමේ සංකල්පය රටේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම වෙනුවෙන් ක්‍රියාත්මක වන විට 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' සංකල්පය බල පැවැත්වෙන්නේ මෙරට ජීවත්වන පුරවැසියන්ගේ ආකල්පමය වෙනස් ඇති කිරීම සඳහා. එසේ ම 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' නිර්මාණය කිරීමටත් ග්‍රාමීය දුගී බව තුරන් කිරීමටත් අතරමැදි ක්‍රියාවලිය වන්නේ ඩිජිටල් ආර්ථිකයක් ගොඩ නැගීම.

රට යළි ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන අත්තිවාරම, පදනම ඉතාමත් වේගයෙන් සැලසුම සහගත ව අප ගොඩනගාගෙන යනවා. අපේ පුරවැසියන්ට ඒ අත්තිවාරම මත ගොඩ නැගෙන ආර්ථිකයේ ප්‍රතිලාභ ගලා යා යුතුයි. ඒ සඳහා අප ප්‍රධාන ව්‍යාපෘති 03ක් ප්‍රධාන අරමුණු 03ක් කේන්ද්‍ර කරගෙන මෙහෙයවනවා. 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' එහි ප්‍රධාන ව්‍යාපෘතියක්. මෙය සාමාන්‍ය පරිසර පද්ධතියක් පිරිසිදු

කිරීමක් පමණක් නොවෙයි සමස්ත ගරා වැටුණු, දිරාපත් වුණු සමාජ දේහය, අසරණභාවයට පත් වුණු අපේ මාතෘ භූමිය යළි ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම සඳහා සෑම අංශයකින් ම සිදු කරන පිරිසිදුභාවයක්.

සමාජයේ වැරදි දේ මූලික හර පද්ධති ලෙස හඳුනාගෙන තිබෙනවා. අද තිබෙන්නේ තමන්ගේ ජීවිත වටිනාකම පිළිබඳ අදහසක් නැති, අනෙකාගේ ජීවිතය පිළිබඳ කම්පනයක් නැති, අනෙකා ගැන කල්පනා නොකරන සමාජයක්. ඒ නිසා අපට අවශ්‍යයි පුරවැසියන්ට නව වටිනාකම්, හර

'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා'

සමාජීය වශයෙන් රාජ්‍ය සේවය කෙරෙහි පවත්නා සෘණාත්මක හැඟීම නිසාත් අයහපත් ආහාර සංස්කෘතිය, පුරුදු සහ ජීවන රටාව නිසාත් සමාජයේ නොසන්සුන්කම, කලකිරීම වැඩි වීම සහ ජීවත් වීම සුවපහසු නොවීම නිසාත් පාරිසරික වශයෙන් වායු, ජල හා භූමි දූෂණය නිසාත් සම්පත් පරිභෝජනයේදී අඩු ප්‍රමිතියෙන් අනුගමනය කිරීම නිසාත් වැඩිවෙමින් පවතින පරිසරික අර්බුද හා රෝගාබාධ නිසාත් ආචාරධර්මීය වශයෙන් මිනිසුන් තුළ සහකම්පනය නොමැති වීම නිසාත් එකිනෙකා කෙරෙහි ගෞරවයක් නොමැති වීම නිසාත් පරිසරය පිළිබඳ දක්වන නොසැලකිලිමත් බව නිසාත් 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' ගොඩ නැගීමට වැඩිපිළිවෙළක් අවශ්‍ය වනවා.

ශක්තිමත් යාන්ත්‍රණයක්

'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමේ යාන්ත්‍රණය ප්‍රධාන වශයෙන් කොටස් දෙකකින් සමන්විත වනවා. ඒ, ඉහළ ස්ථරවල සිට පහළ ස්ථර දක්වා ගමන් කරන රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණය හා පහළ ස්ථරවල සිට ඉහළ ස්ථරයට ගමන් කරන ව්‍යාපෘති හඳුන්වා දීමේ යාන්ත්‍රණය ලෙස. මේ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ යාන්ත්‍රණ දෙක සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ වැදගත් කාර්යභාරය සිදු වන්නේ දිස්ත්‍රික්ක සම්බන්ධීකරණ කමිටුව ඔස්සේ. රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණය ඔස්සේ සිදු වන්නේ 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' වැඩසටහනට අදාළ ව සම්පාදනය කරන ප්‍රතිපත්ති ජනනාව වෙතට ගෙන යාම. ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීමේ යාන්ත්‍රණයෙන් සිදු වන්නේ 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' වැඩසටහනේ ප්‍රතිපත්ති

පද්ධතියක් නිර්මාණය කිරීම. මෙය ආරම්භ විය යුත්තේ තමන්ට තමන්ගේ ජීවිතය පිළිබඳ වටිනාකමක් ඇති කිරීමෙන්. ඒ සඳහා මා පළමුකොට ම විශ්වාසය තබන්නේ නීතිය කෙරෙහි නොව පුරවැසියන් කෙරෙහි.

වගකීම් ඉටුකරන සමාජයක් බිහි කිරීමේ අපේක්ෂා 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' ව්‍යාපෘතියේ අන්තර්ගතයි. කිසිවිටෙක වැඩිහිටිභාවය හෝ ආබාධිත බව කෙනෙකු සමාජයෙන් පිටමං කිරීමට හේතුවක් නොවිය යුතුයි. තමන්ගේ ආසන්නයේ සිටින ආබාධිත පුජාව, වැඩිහිටියන්, කාන්තාව, තරුණය පිළිබඳ සහකම්පනයක් නොමැතිනම් සහ ආදරයක්, ලෙන්ගතුකමක්, රැක බලා ගැනීමක් නොමැතිනම් සමාජය යහපත් වන්නේ නැහැ. ඒ නිසා සමාජයේ නව ආකල්ප පද්ධතියක් නිර්මාණය කළ යුතුයි. ඒ වගේ ම පොදු දේපළ ආරක්ෂා කළ යුතුයි. දීර්ඝ කාලයක් අපේ රටේ පොදු දේපළ පිළිබඳ පුරවැසියන් තුළ යහපත් ආකල්පයක් පැවතුණා. එහෙත් අද තමන්ගේ පෞද්ගලික දේපළකට තිබෙන වටිනාකම පිළිබඳ හැඟීම පොදු දේපළ සම්බන්ධයෙන් දකින්න නැහැ. රාජ්‍යයක් නිර්මාණය කරන්නනම් එහි ජාතික වත්කම් පිළිබඳ හැම කෙනාට ම හැඟීමක් අවශ්‍යයි. මේ පරම්පරාවේ

වගකීම තමයි අනාගත පරම්පරාව වෙනුවෙන් මේවා ආරක්ෂා කොට තැබීම.

විශේෂයෙන් රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණය හා දේශපාලන අධිකාරිය ඉතා වේගවත් කාර්යක්ෂමතාවකට ගෙන යා යුතුයි. හැම පුරවැසියා ම තමන්ට පැවරී තිබෙන වගකීමට වග විය යුතුයි. මේ දේහය ගොඩ නැගී තිබෙන්නේ විවිධ රාජ්‍ය, දේශපාලන, පෞද්ගලික අංශය යන ව්‍යුහ මත. ඒ දේහයේ සිටින සාමාජිකයන් තමන්ට පැවරී තිබෙන වගකීම ඉටු කරන්නේ නැතිනම්, වගකීම් අන්තර්නවානම් එය දේහයට විශාල වශයෙන් හානිකර වනවා. ඒ වෙනුවට ස්වේච්ඡාවෙන් මේ කර්තව්‍ය සඳහා දැනටමත් උර දී සිටින නිලධාරීන් ඉතාමත් හොඳ ආදර්ශයක් රටට ගෙනත් දී තිබෙනවා. ඒ නිසා අද රටක්, ජාතියක් හැටියට නැගිටින්න අවස්ථාවක් අපට ලැබී තිබෙනවා. මා මේ රටේ පුරවැසියන්ගෙන් ඉල්ලා සිටින්නේ මේ අවස්ථාව දැඩි ව ග්‍රහණය කරගෙන, අපේ රටක් ජාතියක් යළි නගා සිටුවීම සඳහා තමන්ගේ කාර්යභාරය ඉටු කරන ලෙස.

සමාලෝචනය සහ පසු විපරම යන වගකීම් වැඩසටහනට අදාළ ව ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලය හඳුන්වා දෙන ව්‍යාපෘති අමාත්‍යාංශ 24ක් සහ පළාත් සභා 09 අතර බෙදී යනවා. ඇතැම් ව්‍යාපෘති පළාත් සභාවල මූලිකත්වයෙන් ද ඇතැම් ව්‍යාපෘති අමාත්‍යාංශවල මූලිකත්වයෙන් ද ක්‍රියාත්මක වනු ඇති. මේ රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණයේ පහළ ම ස්ථරය වන්නේ ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාස. ග්‍රාම නිලධාරී මට්ටමේදී ක්‍රියාත්මක කළ නොහැකි, වඩා පුළුල් ව පසරියකින් ක්‍රියාත්මක විය යුතු ව්‍යාපෘති ප්‍රාදේශීය හා දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් සංවිධානය කිරීමටත් සැලසුම් කර තිබෙනවා.

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීමේ යාන්ත්‍රණයේදී පහළ ම ස්ථරය වන ග්‍රාමීය සභා සතු වන්නේ ද කාර්යයන් කිහිපයක්. 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' වැඩසටහනට අදාළ ප්‍රාදේශීය ප්‍රතිපත්තිමය ගැටලු හඳුනාගෙන සාකච්ඡා කිරීම, අනුමත ක්‍රියාකාරකම් පළාත් පාලන ආයතන ක්‍රියාකාරී සැලසුම්වලට ඇතුළත් කිරීමට වගබලා ගැනීම, නීතිපතා 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' ක්‍රියාකාරකම් සහ අධ්‍යාපන සැසි පැවැත්වීම, ස්වේච්ඡාවෙන් ඉදිරිපත් වීමට සහ ක්‍රියාකාරකම්වලට සහභාගි වීමට ප්‍රදේශවාසීන් දිරිමත් කිරීම, ප්‍රාදේශීය වශයෙන් අත්පත් කරගෙන

සමග ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ව්‍යාපෘති බිම් මට්ටමින් හඳුනාගෙන ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ තලය දක්වා රැගෙන යාම. ඒ වෙනුවෙන් රාජ්‍ය අංශය (Public), පෞද්ගලික අංශය (Private) සහ පුජාවගේ (People) දායකත්වය (PPP Partnership) ලබා ගැනෙනවා. මෙහි රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණයේ ඉහළින් ම සිටින්නේ 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය. මේ වැඩසටහනට අදාළ ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නීති රීති සකස් කිරීම, වැඩසටහනට අදාළ ව්‍යාපෘති සඳහා පළාත් පාලන ආයතනවලට මඟපෙන්වීම හා උපදෙස් ලබා දීම සහ ක්‍රියාවලි අධීක්ෂණය ඔවුන්ට පැවරෙන වගකීම්. එහි දෙවැනි ස්ථරය වන ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලයට පැවරී ඇත්තේ 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම හා ඉදිරියට ගෙන යාම, අධීක්ෂණය, ප්‍රගති

තිබෙන ප්‍රගතිය සහ ගැටලු කාර්යසාධක බලකායට වාර්තා කිරීම ඊට ඇතුළත්. මේ යාන්ත්‍රණය ග්‍රාමීය සභාවල සිට දිස්ත්‍රික් සභා, ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලය සහ ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය දක්වා ඉහළට ගමන් කිරීමේ ක්‍රියාවලියකින් යුක්ත වනවා.

ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර තුනක්

මේ වැඩපිළිවෙළට අනුව ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක වීම සිදුවන්නේ සමාජීය, පාරිසරික සහ සදාචාරාත්මක ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ. එහිදී සාක්ෂාත් කර ගැනීමට අපේක්ෂා කරන අරමුණු කිහිපයක් තිබෙනවා. එම අරමුණු අතර ජනතාවගේ ධනාත්මක හැසිරීම් හා වෙනස්කම් ඇති කිරීම, ජීවන පරිසරය ප්‍රමිතිගත මට්ටමකට නංවාලීම මඟින් ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම, ශ්‍රී ලංකාව සංවර්ධිත ජාතියක් ලෙස නැවත ස්ථාපිත කිරීම, සතුටින් හා සිනහවෙන් සිටින මිනිසුන්ගෙන් පිරි සුන්දර රටක් නිර්මාණය කිරීම කැපී පෙනෙන කාරණා.

ඒ අනුව සමාජීය ක්ෂේත්‍රය නියෝජනය කරමින් දැනට සැලසුම් කර ඇති ආදර්ශ ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ලෙසින් පිරිසිදු හා

ආරක්ෂිත මාර්ග පද්ධතියක් නිර්මාණය කිරීම, ආහාරවල ගුණාත්මකභාවය හා ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම, පිරිසිදු පොදු වැසිකිළි සහ සනීපාරක්ෂක පහසුකම් සැපයීම, ආබාධිත පුද්ගලයන් සඳහා ද හිතකාමී නගර වතුරසු නිර්මාණය සහ නළා ශබ්දවලින් තොර කලාප ගොඩ නැඟීම හඳුන්වා දීමට පුළුවන්. එමෙන් ම පාරිසරික ක්ෂේත්‍රය නියෝජනය කරමින් සැලසුම් කර ඇති ආදර්ශ ව්‍යාපෘති වශයෙන් සියලු රාජ්‍ය ආයතන, පාසල්, රෝහල්, සහ කාර්යාලවල අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කිරීම, ජාතික විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය එකතු කිරීමේ ව්‍යාපාරය, 'Air that We Breath' වායුගෝලය වැඩිදියුණු කිරීමේ වැඩසටහන්, 'Clean River' වැඩසටහන, 'Clean Beach' වැඩසටහන, 'Clean Green' වැඩසටහන, ආදර්ශ සංචාරක කලාප ඇති කිරීම පෙන්වා දෙන්නට පුළුවන්. සදාචාරාත්මක ක්ෂේත්‍රය අලලා ද මේ වනවිට ආදර්ශ ව්‍යාපෘති කිහිපයක් සැලසුම් කර තිබෙනවා. ඒවා වන්නේ දූෂණය මුළුමනින් ම පිටුදැකීම, ව්‍යාපාර පහසු කිරීමේ දර්ශකය සහ අනෙකුත් අදාළ දර්ශක වැඩිදියුණු කිරීම, නීති රීති සහ රෙගුලාසි බලගැන්වීම, පුරවැසියන්ගේ වර්ධනාත්මක වෙනස්කම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ මාධ්‍ය ව්‍යාපෘති සහ පුද්ගලයන්ට ගරු

කිරීම ඇතුළු මානව වටිනාකම් පෙර පාසල්, පාසල් මට්ටමේ සිට ඉගැන්වීම.

'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' වැඩපිළිවෙළ ඔස්සේ සිදු කරන්නේ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් තනි පුද්ගලයා වෙතස් කිරීම දක්වා රැගෙන යාම. එහිදී සිදු වන්නේ ජාතික වශයෙන් සම්පාදනය කරන නීතිමය සහ ප්‍රතිපත්තිමය කාරණා පළමු ව ප්‍රජාවටත් ඉන් පාසල, සේවා ස්ථානය වැනි සමාජ සංස්ථාවලටත් පසුව මිතුරන්, පවුලේ සාමාජිකයන්, සමාජ ජාලා වැනි අන්තර්පුද්ගල සබඳතාවලටත් ගෙන යමින් අවසානයේදී පුද්ගලයාගේ දැනුම, ආකල්ප, කුසලතා සහ හැසිරීම වෙතස් කිරීම දක්වා වූ ප්‍රවාහය බල ගැන්වීම. එලෙසින් ජීවන රටාව වෙතස් කිරීම සඳහා අනුගමනය කරන ක්‍රියාවලියේදී සිදු වන්නේ පළමු ව පුද්ගල ආකල්ප වෙතස් වීම සිදු විය යුතු ආකාරය පිළිබඳ ආදර්ශ සැපයීම (By example), පෙළඹවීම (By motivation), යොමු කිරීම (By Guidance) සහ වෙනස් වීමේ අවශ්‍යතාව ශක්තිමත් ව තහවුරු කිරීම (Strongly emphasizing the need for change). එහිදී මේ ක්‍රියාවලිය නිසි ලෙස සිදුවන බව තහවුරු කිරීමටත් කාලයක් යන තෙක් අලුත් ක්‍රියාවලියට මිනිසුන් පුරුදු වීම දක්වාත් යම්කිසි අධිකෂණ ක්‍රියාවලියක් අනුගමනය කිරීමටත් නියමිත ව තිබෙනවා.

මේ අනුව 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' බිහි කිරීම සඳහා 'සුන්දර දිවයිනක්, ශ්‍රීතිමත් ජීවිතයක්' (Beautiful Island, Smiling People) යන දැක්ම පදනම් කරගෙන පාරිසරික, සමාජීය හා ආචාරධර්මික මූලාරම්භයක් සහ ජාතික තලයේ කැපවීමෙන් සංවර්ධිත ජාතියක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව ඉහළ තලයකට ඔසවා තැබීම සිදුවනු ඇති.

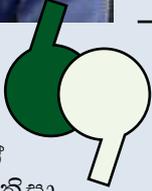

රට ඔසවා තැබීමයි මූලික අරමුණ

ආචාර්ය
හන්දික සහන් කුමාරාසක
ජනාධිපති ලේකම්
සභාපති
'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය

බොහෝ ක්ෂේත්‍ර සඳහා වඩාත් බලපාන ආර්ථික වර්ධනය යනු සංවර්ධනයේදී වඩාත් වැදගත් කාරණාවකි. එම නිසා සෑම රටක් ම මූලික වශයෙන් සංවර්ධනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමේදී පළමු ව ආර්ථිකය සංවර්ධනය අත්පත් කර ගන්නට ක්‍රියා කරනවා. එහෙත් ජාත්‍යන්තරික වශයෙන් සලකන විට එක්සත් ජාතීන්ගේ '2030 තිරසර සංවර්ධන ඉලක්ක' වැනි සංවර්ධන මගපෙන්වීම් පිළිබඳ අවධානය යොමු කරන විට ආර්ථික වර්ධනය පමණක් ම සංවර්ධනය යනුවෙන් අදහස් කරන්නට බැහැ. විශේෂයෙන් තිරසර සංවර්ධනයේදී ආර්ථික සංවර්ධනයට අමතර ව තවත් අංශ ගණනාවක් පිළිබඳ සාකච්ඡා කෙරෙනවා. සාක්ෂරතා හැකියාව වර්ධනය වැනි ඇතැම් සංවර්ධන නිර්ණායක තවමත් අගය කළ යුතු මට්ටමක තිබුණත් පසුගිය කාලයේ ශ්‍රී ලංකාව ආර්ථිකමය වශයෙන් විශාල පසුබෑමකට ලක් වුණා. එම නිසා 'මේ ආර්ථික පසුබෑමෙන් මුදාගෙන රට ඉදිරියට යා යුතුයි' යන අපේක්ෂාව රජයේ මූලික ඉලක්කය බවට පත් කරගෙන තිබෙනවා.

'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' වැඩසටහන සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීමේ කාර්යයේදී රාජ්‍ය අංශය, පෞද්ගලික අංශය සහ ජනතාව යන පාර්ශව තිශෝජනය වන ආකාරයට සමාජීය, පාරිසරික හා ආචාරධාර්මික වශයෙන් විශේෂඥ හා ප්‍රාමාණික දැනුමක් සහිත විද්වතුන්ගෙන් කාර්යසාධක බලකාය සමන්විත වනවා.

වටිනාකම් මොනවාද? යන්න හඳුනාගෙන ඒවා නැවත එකතු කර ගැනීමත් පාරිසරික වශයෙන් පිරිසිදුකරණයත් ආචාරධාර්මික වශයෙන් තනි පුද්ගලයාගේ ආකල්පමය, හැසිරීම් රටාවේ සාධනීය ලෙස වෙනසක් ඇති කිරීමත් මෙහිදී අපේක්ෂා කරනවා. රාජ්‍ය අංශයේත් පෞද්ගලික අංශයේත් ජනතාවගේත් සහභාගිත්වය සහිත ව මේ වැඩසටහන කිසියම් කාල සීමාවකට ලක් වීමකින් තොර ව ක්‍රමික ව ජනතා සහභාගිත්වය වැඩි කරගනිමින් ජාතික මට්ටමින් ඉදිරියට ගෙන යාමයි මෙහිදී අපේක්ෂාව.

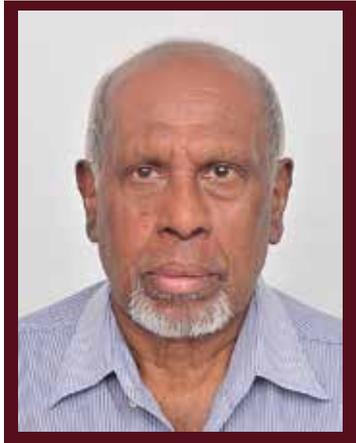
'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකායේ' කාර්යභාරය වන්නේ වැඩසටහනට අදාළ සංකල්ප දියුණු කරමින්, ක්‍රියාත්මක කරන ව්‍යාපෘති මොනවාද? යන්න තීන්දු කරමින් මේ වැඩපිළිවෙළ ඉදිරියට මෙහෙයවීම. කාර්යසාධක බලකාය සංකල්පීය වශයෙන් වැඩිදියුණු කරන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා විශේෂ විධායක බලතල සහිත ව ජනාධිපති කාර්යාල අතිරේක ලේකම්වරයකුගේ ප්‍රධානත්වයෙන් ක්‍රියාත්මක වන අංශයක් ද ස්ථාපිත කර තිබෙනවා.

'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' වැඩසටහන සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීමේ කාර්යයේදී රාජ්‍ය අංශය, පෞද්ගලික අංශය සහ

ජනතාව යන පාර්ශව තිශෝජනය වන ආකාරයට සමාජීය, පාරිසරික හා ආචාරධාර්මික වශයෙන් විශේෂඥ හා ප්‍රාමාණික දැනුමක් සහිත විද්වතුන්ගෙන් කාර්යසාධක බලකාය සමන්විත වනවා. ඉදිරියේදී මේ වැඩපිළිවෙළ සඳහා සහයෝගය ලබා ගැනීමට හැකි විද්වතුන් හඳුනාගෙන ඔවුන් ද දායක කර ගනිමින් කාර්යසාධක බලකාය තවදුරටත් පුළුල් සහ ශක්තිමත් කර ගැනීමත් අපේක්ෂාවකි.

2025 වසරේ ජනවාරි 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන මෙහි මූලික පියවර වශයෙන් ජනතාවගේ මැදිහත්වීම හා දායකත්වය ලබා ගැනීමේ අරමුණින් වැඩසටහනට අදාළ සියලු ම රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික අංශ නිලධාරීන් දීප ව්‍යාප්ත ව දැනුවත් කළා. අධ්‍යාපන කලාපවල නිලධාරීන්, ගුරුවරු සහ පාසල් දරුවන් වෙනුවෙන් දැනුවත් කිරීමේ ව්‍යාපාර සංවිධානය වන අතර ම මෙහි මූලික වටය සඳහා තෝරාගත් පාසල් 1000-2000ක් අතර සංඛ්‍යාවක් ආවරණය කිරීමට අපේක්ෂා කෙරෙනවා. මීට අමතර ව පෙබරවාරි මාසයේ සැලසුම් කර තිබෙන්නේ සෑම වෙරළක් ම පිරිසිදු වෙරළක් බවට පත් කිරීමේ සංචාරක කර්මාන්තය සඳහා ඉතා වැදගත් වටිනාකමක් දරන ස්ථාන පිරිසිදු කිරීමේ නගර ආශ්‍රිත පිරිසිදු පොදු වැසිකිළි පද්ධතියක් ඇති කිරීමේත් ව්‍යාපෘතිවල මුල් පියවර ක්‍රියාත්මක කිරීමට. නිරන්තරයෙන් මේ ව්‍යාපෘති පිළිබඳ ජනතාව දැනුවත් කිරීමට කුඩා රැස්වීම් පවත්වන අතර ඊට දැනුවත් කිරීමේ නිලධාරීන් සහ ප්‍රධාන ධාරාවේ මාධ්‍ය, සමාජ මාධ්‍ය යෙදවෙනු ඇති.

මෙලෙස වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමේ යාන්ත්‍රණය ඔස්සේ පොදු ජන සහභාගිත්වය පුළුල් කර ගැනීමත් ආරම්භ කරන ලද ව්‍යාපෘති නිසි ලෙස සිදු වෙනවාද? යන්න අධීක්ෂණයත් පිරිසිදු කරන ලද වෙරළ, පොදු ස්ථාන එලෙසින් ම පවත්වාගෙන යාමේ පසු විපරම් කිරීමත් ඉදිරියේදී සිදු වනු ඇති.

ජන සහභාගිත්වයත් සංවර්ධනයක්

සම්මානිත මහාචාර්ය
කාලිංග විශ්වර කිලිට්ට
ජෙරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය

ආදායම් මට්ටම දියුණු කිරීම, ගුණාත්මක වශයෙන් ආයු කාලය වැඩි කිරීම, සමාජ ආයතන ශක්තිමත් කිරීම යනාදී බොහෝ පැතිකඩ පුළුල් අර්ථයන් ගත් විට සමාජීය සංවර්ධනයට අයත්. සංවර්ධනයෙන් අපේක්ෂා කරන්නේ එලදායිතාව වැඩි කිරීම, ආදායම් වැඩි කිරීම, වැඩි භාණ්ඩ පරිභෝජනය වැනි ආර්ථික සාධක දියුණු කිරීම පමණක් නොවෙයි ගුණාත්මක ව සංවර්ධනයක් ඇතිවීමත් එහිදී අවශ්‍ය වනවා. සංවර්ධන ක්‍රියාවලියක් වඩාත් සාර්ථක කර ගැනීමටනම් එය සමාජයේ රෝපණය කළ යුතුයි. ඒ සඳහා සක්‍රීය මහජන සහභාගිත්වයක් පැවතීම වැදගත්. ජන සහභාගිත්වයත් එක්තරා ආකාරයක සංවර්ධනයක්.

ගෝලීය වශයෙන් සලකා බලන විටදී පවා සමාජීය සංවර්ධනය කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු ව තිබෙනවා. මුල්කාලීන ව සංවර්ධනය යනුවෙන් සැලකිලිමත් වුණේ හුදු ආර්ථික සංවර්ධනය පිළිබඳ ව පමණයි. එහෙත් වර්තමානය වන විට සංවර්ධනය යන්න වඩාත් පුළුල් අර්ථයකින් හඳුනා ගැනෙනවා. ඒ අතර මිනිස්සුන්ට තමන්ගේ ජීවිතය ගැන, තමන් ජීවත්වන සමාජය හා පරිසරය ගැන තෘප්තිමත් වීමට හැකි වන ආකාරයෙන් ජීවිත ගුණාත්මක කිරීම සමාජීය සංවර්ධනයේදී වැදගත්. අමාත්‍ය සෙන් වරෙකදී මානව සංවර්ධනය ඇගයීමට හැකි මිනුම් දැඩි හඳුන්වා දෙමින් සංවර්ධනය යන්න මිනිසුන්ගේ ජීවිතවලට දැනිය යුත්තක් බව පවසා තිබෙනවා. සෞඛ්‍යමය වශයෙන් මිනිස්සුන්ගේ මරණ

අනුපාතය අඩුවීම, ආයු කාලය වැඩිවීම, අධ්‍යාපනය සාක්ෂරතාව මෙන් ම ලෝකය පිළිබඳ මිනිසුන්ගේ දැනුවත්භාවය ඉහළ නැංවීම, මිනිසුන්ට තමන්ගෙන් ඉටුවිය යුතු වගකීම් හඳුනාගෙන තිබීම, රාජ්‍ය දේපළ විනිවිදභාවයකින් යුතුව පරිහරණය කිරීමට රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණය සකස් වීම, ප්‍රජාතන්ත්‍රීකරණය වීම වැනි ගුණාංග රැසක් සමාජීය සංවර්ධනයේදී සලකා බැලෙනවා.

පවතින යැපුම් මානසිකත්වය සංවර්ධනයට ඇති කරන්නේ බාධාවක්. සියල්ල රජය හෝ වෙනත් ආයතන හෝ සංවිධානයකින් හෝ ඉටු කරදෙන තෙක් කල් මැරීම හෙවත් තමන්ගෙන් ඉටුවිය යුතු වගකීම්, යුතුකම් පසෙකලා අනෙකාගෙන් තමාට ලැබිය යුතු දේ පිළිබඳ පමණක් උනන්දු වීම යැපුම් මානසිකත්වය නැතිනම් සහනාධාර මානසිකත්වයේදී සිදුවන්නක්.

ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජීය සංවර්ධනයට අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් කාලයක් තිස්සේ දියුණු වී තිබෙනවා. නිදහස් අධ්‍යාපනය, නිදහස් සෞඛ්‍ය සේවාව වැනි පහසුකම් අනෙකුත් සංවර්ධිත රටවල නිසියාකාර ව ක්‍රියාත්මක වීමේ සිට ම ශ්‍රී ලංකාවෙන් දකින්නට ලැබෙනවා. මේ නිසා සමාජීය සංවර්ධනයක් ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති කිරීමට අවශ්‍ය පසුබිම දැනටමත් පවතිනවා. දැනට ගැටලුවක් ව පවතින්නේ එය ඉදිරියට ගෙන යාමට මෙතෙක් ක්‍රියා නොකිරීම.

සමාජීය වශයෙන් සංවර්ධනයක් ඇති කිරීම වෙනුවෙන් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති දියත් කළ රටවල් ලෝකයට නොයෙකුත් ආදර්ශ සපයා දී තිබෙනවා. විශේෂයෙන් තෝර්වේ, ස්වීඩනය, ෆින්ලන්තය වැනි

ස්කැන්ඩිනේවියානු රටවල් සමාජීය සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් අත්පත් කරගෙන තිබෙනන්නේ විශේෂ දියුණුවක්. මානව සම්පත් ගුණාත්මක කිරීම, සැමට ප්‍රවේශ විය හැකි ලෙස අධ්‍යාපනය සහ සෞඛ්‍ය සේවා වැඩිදියුණු කිරීම එම රටවල දැක ගන්නට පුළුවන්. පුරවැසි සමානාත්මතාව අගයන ඉතාමත් දියුණු සමාජ මට්ටමක් පවතින එවැනි රටවල දේශපාලනික ක්ෂේත්‍රයේදී පවා කාන්තාවන් දායකත්වය සපයන්නේ ඉහළ ප්‍රතිශතයකින්. රාජ්‍ය සේවය විධිමත් කිරීම, කාන්තාවන්ගේ සහ දරුවන්ගේ ආරක්ෂාව පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීම, මනුෂ්‍යත්වයට මුල් තැන දීම, වගකීම සහ වගවීම, ආහාර සුරක්ෂිතතාව තහවුරු කිරීම යන සියලු ම ක්ෂේත්‍ර සමාජීය සංවර්ධනයේදී ආවරණය කළ යුතු වනවා.

පාරිසරික සංවර්ධනය ප්‍රමුඛ ඉලක්කයක්

මහාචාර්ය
කේ. ජී. එල්. හිශාන්ත පටබැඳි
සභාපති, රාජ්‍ය දැව සංස්ථාව

පාරිසරික කාරණා නොසලකා හරිමින් සංවර්ධන ඉලක්ක සපුරා ගන්නා විට බරපතල ගැටලුවලට මුහුණදීමට සිදු වනවා. ඇමරිකාව මුහුණදෙන ලැවිගිනි, මැදපෙරදිගට මුහුණදීමට සිදු ව ඇති ගංවතුර තත්ත්ව, නේපාලයේ භූමි කම්පා ඒවායේ ප්‍රතිඵල, දියුණු ලෙස හඳුන්වන රටවල් ඒ තත්ත්වයට ළඟා වී ඇත්තේ පාරිසරික බලපෑම් බරපතල ලෙස නොසලකා හැරීම නිසා. ඔවුන්ගේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිවලට සම්පත් ලබා ගන්නේ නොදියුණු රටවලින්. එහිදී සිදුවන පාරිසරික බලපෑම් ගැන ඔවුන්ට තැකීමක් නැහැ. නමුත් ඒ නිසා ඇතිවන ගෝලීය වෙනස්කම්වලට මුහුණදෙන්න සිදු වන්නේ ගෝලීය ජනතාවට ම. ගෝලීය උෂ්ණත්වය ඉහළ යෑම, සාගර ජල මට්ටම ඉහළ යෑම, අයිස් කඳු දියවීම, වර්ෂාපතනයේ අක්‍රමිකතා ඇතිවීම, උෂ්ණත්වයේ අක්‍රමිකතා ඇතිවීම,

සාගර උෂ්ණත්වයේ අසාමාන්‍ය තත්ත්ව, කාන්තාර ප්‍රදේශවල අසාමාන්‍ය වැසි තත්ත්ව ඇතිවීම, සත්ත්ව විවිධත්වයේ අසාමාන්‍ය වෙනස්වීම් ඇතිවීම, පෙර නැසූ විරූ වසංගත තත්ත්ව ඇතිවීම ඒ අතර වනවා. ඇමරිකාවේ මේ දිනවල දක්නට ලැබෙන ලැවිගිනි තත්ත්ව ඇතිවීමට හේතුවත් පාරිසරික සාධක නොසලකා හරිමින් සිදු කර ඇති සංවර්ධනය. නාගරික ලැවිගිනි මින් පෙර අප අසා නැහැ. වනාන්තර වැනි කොන්ක්‍රීට් වනාන්තර හැඳු වීට ගින්නක් ඇති වුවහොත් එය පැතිරී යනවා. කිසි ලෙසකින් නැවැත්විය නොහැකි සුළඟින් ඒ තත්ත්වය වඩාත් තීව්‍ර කරනවා. ලැවිගිනිවලට බලපාන ප්‍රධාන හේතුවක් වන්නේ ගෝලීය උෂ්ණත්වය ඉහළ යෑම. කැලිෆෝනියා වැනි අතිශය වියළි ප්‍රදේශවලට මේ තත්ත්වය දැඩි ව බලපානවා. මැදපෙරදිගට මුහුණදීමට සිදු ව ඇති ගංවතුර තත්ත්ව, නේපාලයේ භූමි කම්පා තත්ත්ව ඇතිවීමටත් බලපා ඇති ප්‍රධාන හේතුව පාරිසරික බලපෑම් නොසලකා හරිමින් සිදුකර ඇති සංවර්ධනයෙන් පරිසර තත්ත්ව අසමතුලිත වීම.

රටක් දියුණු රාජ්‍යයක් ලෙස හඳුනා ගැනීමේදී මුලින් ම දර්ශනය වන්නේ පරිසරයේ පිරිසිදුකම, අලංකාරය සහ විධිමත්කම. ඒ බව දියුණු රටකට ගිය විට මනාව දක්නට පුළුවන්. සංවර්ධනයේදී ජල ගෝලයේ පිරිසිදුකම, ශිලා ගෝලයේ පිරිසිදුකම සහ වායුගෝලයේ පිරිසිදුකම ගැන අවධානය යොමු කෙරෙනවා. මේ ක්ෂේත්‍ර තුන ම දූෂණය අවම වන ආකාරයෙන් මානව ක්‍රියාකාරකම් පවත්වාගෙන යමින් ආර්ථික ඉලක්ක ළඟා කරගැනීමයි පාරිසරික සංවර්ධනය යන්නෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ. මේ වන විට බොහෝ රටවල් සිය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී පරිසරය

ගැන සැලකිලිමත් වනවා. මෑතකාලීන ව ඒ තත්ත්වය වඩාත් වැඩි වශයෙන් දැකිය හැකියි. ජපානයේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය මෙහිදී සැලකිල්ලට ගන්න පුළුවන්. විවිධ නිෂ්පාදන සිදු කිරීමේදීත් මේ අවධානය දක්නට පුළුවන්. රට වාහන නිෂ්පාදනයේදී ෆෝසිල ඉන්ධන භාවිතයෙන් තොර වාහන නිෂ්පාදනය හෝ ෆෝසිල ඉන්ධන භාවිතය අවම වාහන නිෂ්පාදනය කිරීම, ක්ලෝරෝෆ්ලූරෝ කාබන් වැනි වායු පරිසරයට මුදා හැරෙන නිෂ්පාදන අවම කිරීම, පරිසර දූෂණය අවම කෘෂි රසායනික ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය කිරීම ඊට උදාහරණ.

කිසියම් රටක් සංවර්ධනය කරා ගමන් කිරීමේදී පාරිසරික සංවර්ධනය උදෙසා වෙනත් රටවල ව්‍යාපෘති ආදර්ශයට ගැනීම අත්‍යාවශ්‍ය කාරණයක්. එහිදී යුරෝපීය රටවලින් සහ මෑතකාලීන ව සංවර්ධන ඉලක්ක කරා ශීඝ්‍රයෙන් ළඟා වෙමින් සිටින ඉතියෝපියාව සහ රුවන්ඩාව වැනි රටවලින් ආදර්ශ ලබා ගැනීම වඩාත් කාලීන වනවා.

රටක් සිය ආර්ථික ඉලක්ක ළඟා කර ගන්නවා සේම ඒවා තිරසර ලෙස පවත්වා ගැනීමත් වැදගත්. රටක් ශීඝ්‍ර දියුණුවක් ලබා ගැනීමේදී ඒ තත්ත්වය පරිසරයට දැඩි ව බලපෑම් සහගත වනවා. එය මනාව කළමනාකරණය කර නොගතහොත් ජල ගෝලයේ, ශිලා ගෝලයේ සහ වායුගෝලයේ පිරිසිදුකම සහ මනා පැවැත්මට තර්ජනයක්. ඒ තත්ත්වය මානව පැවැත්මට මෙන් ම ජෛව ගෝලයේ මනා පැවැත්මටත් අහිතකර ලෙස බලපානවා. එමගින් ජෛව විවිධත්වය අසමතුලිත වී ඇති කරන්නේ අහිතකර පාරිසරික

තත්ත්ව. එය මිනිසාගේ නිරෝගී පැවැත්මට මෙන් ම කෘෂි නිෂ්පාදනය කෙරෙහි බලපාන්නේ අහිතකර ලෙස. පාරිසරික සංවර්ධනය Clean Sri Lanka වැඩසටහනේ එක් ප්‍රධාන ස්ථම්භයක් වශයෙන් වැඩි වටිනාකමක් ලබා දීමට එයයි හේතුව.

පාරිසරික සංවර්ධනය සම්බන්ධයන් ශ්‍රී ලංකාව වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීමේදී සාගරයෙන් වටවූ දූපතක් නිසා සාගර දූෂණය ගැනත් අවධානය යොමු කළ යුතු වනවා. වනාන්තර ප්‍රතිශතය වැඩිකර ගැනීමට වන හායනය අවම කර ගැනීමත් අභ්‍යන්තර ජල දූෂණය සහ භූගත ජල දූෂණය අවම කර ගැනීමත් අවශ්‍යයි. බාහිර පරිසර අලංකරණය. සිත්ගන්නා සුළු ආකාරයෙන් බාහිර පරිසරය පවත්වා ගැනීමත් විශේෂ අවධානයකට යොමු කර යුතු ක්ෂේත්‍ර. ජනතාවට ලස්සන ජීවිතයක් ලබා දීමේදී මෙන් ම සංචාරක ආකර්ෂණය ලබා ගැනීමේදීත් එය ඉතාමත් වැදගත්.

පාරිසරික සංවර්ධනයේ ද සමාජීය සහ ආචාරධර්මික වශයෙන් ඇගයීමට ලක්විය යුතු කාරණා පැවතීම වැදගත් වනවා. රටකට ආර්ථික සමෘද්ධිය අත්කරදීමේදී විවිධ ක්ෂේත්‍රවල ප්‍රසාරණයක් සිදු වන්නට පුළුවන්. එහිදී යහපත් මෙන් ම අයහපත් ක්ෂේත්‍රවල ද ආයෝජන සිදු වෙන්න පුළුවන්. මත්ද්‍රව්‍ය, මත්පැන් නිෂ්පාදනය සහ භාවිතය වැඩි වෙන්න පුළුවන්. සංචාරක ව්‍යාපාරය පුළුල්වීමත් සමග ලිංගික ශ්‍රම වෙළෙඳපොළ පුළුල් වීමක් ද සිදුවිය හැකියි. ජනතාවගේ විවිධ ස්ථරවලට රැකියා අවස්ථා තහවුරු කිරීමෙන් මේ තත්ත්වය වළක්වා ගන්න පුළුවන්. ඒ සමග ම අනවසර වෙළෙඳාම්, අනවසර ජාවාරම් පුළුල් වීම සිදුවිය හැකි නිසා නීතිය නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක වීමටත් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ ක්‍රියාකාරිත්වය පුළුල් විය යුතුයි.

පොහොසත් රටක් නිර්මාණය කර ලස්සන ජීවිතයක් ජනතාවට ලබා දීමේ අරමුණ කරා යන විට තිරසර සංවර්ධන ඉලක්ක ගැන අවධානය යොමු කිරීමත් ඉතා වැදගත්. තිරසර සංවර්ධනය යනු පාරිසරික, සමාජයීය හා ආර්ථික යන ත්‍රිත්ව මාන සුසංයෝජනය වූ දිගුකාලීන, තිරසර සමෘද්ධියක් ලබා ගැනීම සඳහා

වූ ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයක්. 2030 තිරසර සංවර්ධනය සඳහා වූ න්‍යාය පත්‍රයේ තිරසර සංවර්ධන ඉලක්ක 17ක් තිබෙනවා. ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතාවේ වර්තමාන ප්‍රමුඛ ගෝලීය රාමුවේ පදනම වන්නේ තිරසරභාවය. එහි '2030 න්‍යාය පත්‍රයෙහි' මූලික කරුණු වනුයේ තිරසර සංවර්ධන ඉලක්ක 17 (SDGs). එමඟින් අපට අවශ්‍ය ලෝකය ඉතා පැහැදිලි ව නිර්වචනය කර තිබෙනවා. කිසිවකු මග නොහැරෙන ලෙස, සියලු ම ජාතීන්ට මෙය අදාළයි. දරිද්‍රතාවෙහි සියලු ම මාන තුරන් කිරීම සහ සාගින්න තුරන් කිරීම, සියලු දෙනා ම අන්තර්ගත වූ සියලු මිනිසුන්ට හිතකර පරිසරයක ගෞරවයෙන්, සමානාත්මතාවෙන් යුතු ව තම හැකියා සපුරාලිය හැකි අයුරින් ජීවත් වීමට අවශ්‍ය පරිසරය නිර්මාණය කිරීම තිරසර සංවර්ධන ඉලක්කවල අරමුණුවලින් තහවුරු කෙරෙනවා. මේ අරමුණු සපුරා ගැනීමට දයකත්වයයි 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' වැඩසටහනින් සැපයෙන්නේ. එහිදී නිෂ්පාදන ආර්ථිකයක් තහවුරු කිරීමෙන් මේ අරමුණු ජය ගැනීම අපේක්ෂා කෙරෙනවා. තිරසර පරිභෝජනය හා නිෂ්පාදනය, ස්වාභාවික සම්පත් තිරසර ව කළමනාකරණය සහ දේශගුණික විපර්යාස සම්බන්ධයෙන් හදිසි පියවර ගැනීමෙන් වර්තමාන හා අනාගත පරපුරේ අවශ්‍යතාවලට සහාය වීමත් එහිදී සිදු වන්නක්. එසේ ම සියලු ජනතාවට සමෘද්ධිමත් හා තෘප්තිමත් ජීවිත භුක්ති විඳිය හැකි බව සහ ආර්ථික, සමාජීය හා තාක්ෂණික ප්‍රගතිය ස්වභාවධර්මයට අනුකූල ව සිදු වන බව සහතික කිරීම තවත් කරුණක්. මේ සියල්ල සඳහා තිරසර සංවර්ධන ඉලක්ක අරමුණු කෙරෙහි අවධානය යොමු කෙරෙනවා. හිතියෙන් හා ප්‍රවණ්ඩත්වයෙන් තොර සාමකාමී, යුක්තිසහගත සහ සියලුදෙනා අන්තර්ගත වූ සමාජයක් බිහි කිරීම සඳහාත් අවධානය යොමු වන බව එම අරමුණුවල සඳහන්. ඒ සඳහා නීතිය සැමට සමාන ලෙස ක්‍රියාත්මක වනවා. දරිද්‍රතාවෙන් සහ වඩාත් අවදානමට ලක් වූ පුද්ගලයන්ගේ අවශ්‍යතා කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු කරමින් ශක්තිමත් ගෝලීය සහයෝගිතාවක් මත පදනම් වූ හවුල්කාරිත්වයක් ද සෑම රටක ම සියලු පාර්ශවකරුවන්ගේ සහ සියලු ජනතාවගේ සහභාගිත්වය ද එහි අන්තර්ගත වන්නක්.

අනුෂා ගෝකුල ප්‍රහාන්දු
 තියෝජ්‍ය ප්‍රධාන ලේකම්
 බස්නාහිර පළාත් සභාව

මීනැම ජන සමාජයක පවතින යහපත් ඇවතුම් පැවතුම්, සිරිත් විරිත්, සමාජ වටිනාකම්, හර පද්ධති සියල්ල ආචාරධර්ම වනවා. සමාජයක යහපැවැත්මට ඒවා ඉතාමත් වැදගත්. මානව සමාජයක් සුන්දර වන්නේ මිනිසුන් සදාචාරසම්පන්න වන විට. මානව සමාජයක ආචාරධර්ම කරුණු 05ක් නිසා ගොඩනැගෙනවා. අධ්‍යාපනය, දර්ශනය, සංස්කෘතිය, සාහිත්‍ය සහ කලාව යන එම කාරණා ඔස්සේ පෝෂණය ලබන සමාජයක් විනයගරුක වනවා. එයින් ගොඩනැගෙන්නේ අනෙකාට ඇහුම්කන් දෙන, අනෙකා ගැන සහකම්පනයක් ඇතිවන, අනෙකාට මානව ගරුත්වය ලබාදෙන, ශික්ෂාකාමී ජන සමාජයක්.

ආචාරධර්ම මත ගොඩනැගෙන සමාජයක ලක්ෂණ 05ක් දකින්නට පුළුවන්. එවැනි ජන සමාජයක සිටින්නේ දැනුවත් පුරවැසියන්. එවැනි ජන සමාජයක් කුසලතාවලින් පිරි මිනිසුන්ගෙන් පරිපූර්ණ වනවා. යහපත් ආකල්පවලින් පිරි සමාජයක්, ධනාත්මක අත්දැකීම්වලින් යුක්ත සහ මනා පළපුරුද්දක් සහිත සමාජයක් ද වනවා. පුද්ගලයකුගේ ආචාරධර්ම වර්ධනය වීම ආරම්භ වන්නේ මවගේ ගර්භාශය තුළ සිටියදී ම. ගර්භිණී මවක් සිතන පතන දේ, කතාබහ කරන දේ, කන බොන දේ කුස තුළ සිටින දරුවාට සංවේදනය වෙනවා. එම නිසා 'දරුවකුගේ පළමු පාසල මවකුස' බව අප කියනවා. දරුවා ලැබීමෙන් පසුව පූර්ණ ළමා විය සංවර්ධනයට ආචාරධර්ම බොහෝ සෙයින් වැදගත්. දරුවකුගේ මොළයෙන් 80%ක් වර්ධනය වන්නේ දරුවාගේ වයස

ආචාරධර්මීය කාරණා

විද්‍යානුකූලයි

අවුරුදු පහක් දක්වා වූ පූර්ණ ළමා විදේදී.

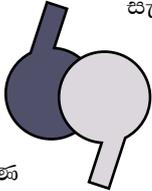
ආචාරධර්මවලින් පිරුණු සදාචාරාත්මක ජන සමාජයක් පවතිනවා නම් සංවර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය අනෙකුත් සාධක සපුරා ගැනීමට අපහසු වන්නේ නැහැ. සුන්දර පරිසරයක් ගොඩනගා ගැනීමට, ආර්ථිකය ශක්තිමත් කර ගැනීමට, දියුණුවීමට යනාදී වූ බොහෝ කාරණා සඳහා හේතු වන්නේ සදාචාර සම්පන්න මිනිසා. එය ටොෆි කොළයක් පාරට විසි නොකිරීමේ සිට, අල්ලස් දූෂණ වංචාවෙන් බැහැරවීමේ සිට රට වෙනුවෙන් වැඩ කරන මානව සමාජයක් ගොඩනැගීම දක්වා ආර්ථික, සමාජයීය, සංස්කෘතික, ආගමික, අධ්‍යාපනික, පාරිසරික, නෛතික, දේශපාලනික වශයෙන් සෑම සමාජ සංස්ථාවක් ම සංවර්ධනය කිරීමේ වැඩපිළිවෙළක් විය යුතුයි. එම නිසා 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' වැඩසටහනේ ආචාරධර්මීය කාරණා පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් ලබා දෙනවා. එය ඉතාමත් විද්‍යානුකූල කාරණාවක්.

'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' වැඩසටහන යටතේ ආචාරධර්මීය වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමේ වැඩපිළිවෙළ දරුවාගේ සිට වැඩිහිටියා දක්වා වූ සියලුදෙනා අතර විහිදී යා යුත්තක්. සමාජයට, පොදු දේපළවලට වග කියන සහ වග වෙන, දේශියත්වය, දේශමාමකත්වය අගයන පුරවැසියන් පිරිසක් එයින් බිහිවිය යුතුයි. තමන් ඉපදුණොත් මව්බිම වෙනුවෙන් පුරවැසියාට තනි තනි වශයෙන්, පවුලක් වශයෙන්, කණ්ඩායමක් වශයෙන්, සමාජයක් වශයෙන් ඉටු කළ යුතු කාර්යභාරයක් තිබෙනවා. ඒ සඳහා අවශ්‍ය වන්නේ ආකල්පමය වශයෙන් සාධනීය ව වෙනස් වීම පමණයි. එයට කිසිවකුගෙන් සහපනහක්වත් වියදමක් නැහැ. එහෙත් මිල කළ නොහැකි ලෙස රටක් ගොඩනැගෙනවා ආචාරධර්ම සංවර්ධනයත් සමග.

විවිධ ආගම්වල දාර්ශනික පදනමකින් ආචාරධර්මවල වැදගත්කම ප්‍රකාශ

කර තිබෙනවා. එහෙත් ඒවා අප පිළිගන්නේ නැති, වටිනාකමක් රහිත යැයි සිතා බැහැර කරන නිසා ම අද සමාජයේ අකාරුණිකත්වය, අවිශ්වාසය, සැකය, ආත්මාර්ථකාමීත්වය, අපවාර,

'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' වැඩසටහන යටතේ ආචාරධර්මීය වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීමේ වැඩපිළිවෙළ දරුවාගේ සිට වැඩිහිටියා දක්වා වූ සියලුදෙනා අතර විහිදී යා යුත්තක්. සමාජයට, පොදු දේපළවලට වග කියන සහ වග වෙන, දේශියත්වය, දේශමාමකත්වය අගයන පුරවැසියන් පිරිසක් එයින් බිහිවිය යුතුයි. තමන් ඉපදුණොත් මව්බිම වෙනුවෙන් පුරවැසියාට තනි තනි වශයෙන්, පවුලක් වශයෙන්, කණ්ඩායමක් වශයෙන්, සමාජයක් වශයෙන් ඉටු කළ යුතු කාර්යභාරයක් තිබෙනවා.

අපයෝජන, අල්ලස්, වංචා, දූෂණ වැනි අවර ගණයේ ගුණ වැඩි වී තිබෙනවා. ආයතනයක, වැඩ බිමක, පවුලක, කර්මාන්ත ශාලාවක වැනි ඕනෑ ම තැනක දියුණු වීමේ රහස වන්නේ මානව හිතවාදී බව සහ මානව ප්‍රේමය. ආදරය සහ රැකබලා ගැනීම සමාජයක පවතින්නේනම් එම සමාජය ශිෂ්ටසම්පන්න වීම නිරායාසයෙන් ම සිදු වන්නක්.

අපේ ජන සමාජය හීනමානයෙන් සහ අධිමානයෙන් තොර අභිමානවත් මිනිසුන්ගෙන් පිරුණ රටක්. එම අභිමානය මිනිසුන්ගේ ස්වශක්තිය

(self-reliance) ගොඩ නගනවා. එහෙත් යැපුම් මානසිකත්වය එම ස්වශක්තිය බිඳ දමනවා. කාලයක් තිස්සේ අපේ රට සුභ සාධනවාදී රාජ්‍ය සංකල්පයක සිටිමින් ක්‍රියා කළා. එම සුභ සාධනවාදී රාජ්‍ය සංකල්පයේදී බොහෝ මිනිසුන්ගේ ස්වශක්තිය නැති වී යනවා. එම නිසා යැපුම් මානසිකත්වය වර්ධනය නොවන අයුරින් කුඩා කාලයේ සිට දරුවකුගේ අභිමානය, ප්‍රොසේනත්වය ඇති කරනවානම් සෑම විට ම ස්වශක්තිය විශ්වාස කරමින් සමාජයක් ලෙස නැඟී සිටින්නට එය බලපානවා.

වියළි දඬු කැබැල්ලක් පවා දළුලන සාරවත් භූමියක් අපට හිමි නිසා කිසිවකුට දුප්පත් වී සිටීමට හේතුවක් නැහැ. සැබවින් ම දුප්පත්කම ඇති වන්නේ මිනිසුන්ගේ හිතේ තිබෙන දුප්පත්කම සහ කම්මැලිකම නිසා. සදාචාරසම්පන්න පුරවැසියා ගොඩ නැඟෙන විට එවැනි දුර්ගුණ සහ ගති පැවැතුම් නිරායාසයෙන් ම බිඳ වැටෙනවා. ඒ වෙනුවෙන් යහපත් රැල්ලක් නිර්මාණ කිරීමේ වගකීම 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' වැඩපිළිවෙළ නිසා සැකසෙනවා. විශේෂයෙන් නව පරම්පරාවේ දරුවන් ඉතාමත් තර්කානුකූල ව, සබුද්ධික ව, විචාරාත්මක ව යහපත් දේ උකහා ගැනීමට දක්ෂයි. තරුණයන් අපූර්වත්වයට කැමැතියි. තමන්ගේ ස්වශක්තියෙන් ජීවත් වන්න කැමැතියි. නව චින්තනයකින් නිර්මාණශීලී ව වැඩ කරන්න කැමැතියි. ඒ නිසා මේ වැඩපිළිවෙළේදී තරුණ කණ්ඩායම් වඩා ශක්තිමත් ව සහසම්බන්ධ කරගැනීමට හැකි වන්නේනම් එය වඩාත් ප්‍රතිඵලදායී වනවා. බොහෝ රටවල් දියුණු වී තිබෙන්නේ 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' වැනි සංකල්ප යථාර්ථයක් ලෙස මහ පොළොවේ පැළ කිරීමෙන්. එම නිසා පුනරුදය නම් ඉහළ අහසට ඉගිලෙන්න තම තමන්ගේ අත්තවැල ශක්තියෙන් 'ක්ලීන් ශ්‍රී ලංකා' වැඩසටහන සඳහා දායකත්වය ලබා දිය යුතු වනවා.

දේශගුණව ඇරෙන රේඩියෝ කට

වන්දන මාර්ගික

ලෝක ගුවන්විදුලි දිනය (World Radio Day) සෑම වසරක ම පෙබරවාරි මස 13 දිනට යෙදී තිබෙනවා. යුනෙස්කෝ සංවිධානය 2011 වසරේදී මේ දිනය ප්‍රකාශයට පත් කළ අතර එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලය එය සම්මත කරන ලද්දේ 2012 වසරේදී. ඒ අනුව මෙවර 13 වැනි ලෝක ගුවන්විදුලි දිනය සැමරෙන්නේ 'ගුවන්විදුලිය සහ දේශගුණික විපර්යාස' (Radio and Climate Change) යන තේමාව අනුව යමින්.

පැරිස් ගිවිසුම අනුව ගෝලීය උණුසුම සීමා කළ යුතු වන්නේ සෙල්සියස් අංශක 1.5ක මට්ටමට. ඒ වෙනුවෙන් ජනතාව දැනුවත් කිරීමේ ගුවන්විදුලියේ කාර්යභාරය පදනම් කරගෙනයි මෙවර ලෝක ගුවන්විදුලි දිනයේ තේමාව යොදාගෙන ඇත්තේ.

යුනෙස්කෝව සඳහන් කරන ආකාරයට විශේෂයෙන් අන්තර්ජාල පහසුකම් නොමැති ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල විශාල පිරිසකට එකවර ළඟා විය හැකි මාධ්‍යයක් ගුවන්විදුලිය. මේ නිසා හදිසි පාරිසරික තත්ත්ව පිළිබඳ ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීමේදී එයට පැවරෙන කාර්යභාරය සුළුපටු නැහැ. ලෝක ගුවන්විදුලි දිනය නිමිත්තෙන් අවධානය යොමු කරන යුනෙස්කෝ සංවිධානය එම සුවිශේෂ කාර්යභාරය සඳහන් කරනවා. එයට අනුව විශේෂිත

හදිසි අවස්ථාවලට ප්‍රතිචාර දැක්වීම සහ අර්බුද සඳහා සූදානම් වීම ගුවන්විදුලියේ සුවිශේෂ කාර්යයක්. International Media Support ආයතනයේ turbulent times සිදු කළ අධ්‍යයනයකදී හෙළි වූයේ මෙරට ජනගහනයෙන් වැඩි පිරිසක් ප්‍රවෘත්තිවලදී ජාතික වශයෙන් වැදගත් වන කාලීන සිදුවීම්වලට මූලිකත්වය ලබාදෙන බව. මේ නිසා එම වාසිය වැඩසටහන් සම්පාදනයේදී ගුවන්විදුලියට ප්‍රයෝජනයට ගන්න පුළුවන්. එසේ ම ඔවුන්ගේ ප්‍රවෘත්ති විකාශන සඳහා නිතිපතා ඒ සම්බන්ධ විශේෂාංගයක් එක් කරන්නට පුළුවන්. එනම් විකාශකයන් දිනපතා දේශගුණික විපර්යාස පිළිබඳ අවධානයෙන් සිටීම ඉතා වැදගත්. විශේෂයෙන් ප්‍රමුඛ වේලාවේ (Prime Time) ඒ පිළිබඳ සම්මුඛ සාකච්ඡා, ප්‍රභසන, ප්‍රවෘත්ති, ශ්‍රව්‍ය වාර්තා චිත්‍රපට ආදී වැඩසටහන් ආකෘති ඇසුරින් වැඩසටහනක් නිර්මාණය කිරීමේ හැකියාව තිබෙනවා.

මෙවර ලෝක ගුවන්විදුලි දිනය සැමරීම සඳහා යුනෙස්කෝව කාරණා 13ක් කෙරෙහි අවධානය යොමු කර තිබෙනවා. එම කාරණාවල අවධාරණය කර ඇත්තේ දේශගුණික විපර්යාස සම්බන්ධ කරුණු කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කරමින් ගුවන්විදුලි විකාශන සිදු කිරීම අවශ්‍ය බව.

ගුවන්විදුලියට ශ්‍රාවකයන් ආකර්ෂණය කර ගැනීමේදී ප්‍රධාන කරුණු කිහිපයක් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්නට පුළුවන්. සංගීතය, වැඩසටහන් ආකෘති සහ ඉදිරිපත් කරන්නන්, පෙළඹවීම් සහිත අන්තර්ගත මෙන් ම ගුවන්විදුලියේ දෘශ්‍ය පාර්ශ්වය එහිදී කැපී පෙනෙන කාරණා. Sunderland විශ්වවිද්‍යාලය පෙන්වාදෙන ආකාරයට වර්තමානයේ ගුවන්විදුලිය යනු තිර මාධ්‍යයක්. ඊට ගැළපෙන ලෙස වෙනස්කම් සිදුවිය යුතු වනවා. සමාජ මාධ්‍ය හා බ්ලොග්ස් ගුවන්විදුලියට එක්වීමේ මීට හේතුවක්. ගුවන්විදුලියේ සංජානන ස්වරූපය වර්ධනය කිරීමෙන් ශ්‍රාවක ආකර්ෂණය ළඟා කර ගන්නට පුළුවන්. බාහිර විකාශ, සිදුවීම් ප්‍රවර්ධනය හා අනුග්‍රහකත්වය මගින් එය තවදුරටත් ශ්‍රාවකයාට ළඟා කරවීමේ හැකියාව පවතිනවා. මේ ප්‍රවණතා ඔස්සේ වැඩසටහන් පෙළ ගස්වා ගැනීම නූතනයේ ගුවන්විදුලියට පැවරෙන කාර්යයක්.

දේශගුණික විපර්යාස නිසා විශාල වශයෙන් පීඩාවට පත්වන පුද්ගලයන්ට තම හඬ අවදි කිරීමටත් ඔවුන්ගේ දැනුම බෙදා ගැනීමටත් ගුවන්විදුලිය ඔස්සේ වේදිකාවක් සොයා ගන්නට පුළුවන්. යුනෙස්කෝව අවධාරණය කරන්නේ පාරිසරික ව්‍යසනවලට මුහුණදුන් ජනතාවගේ සැබෑ ජීවිත තත්ත්වය සහ ඔවුන් බෙදාගන්නා විසඳුම් ඉස්මතු කරන

දේශගුණික විපර්යාස නිසා විශාල වශයෙන් පීඩාවට පත්වන පුද්ගලයන්ට තම හඬ අවදි කිරීමටත් ඔවුන්ගේ දැනුම බෙදා ගැනීමටත් ගුවන්විදුලිය ඔස්සේ වේදිකාවක් සොයා ගන්නට පුළුවන. යුනෙස්කෝව අවධාරණය කරන්නේ පාරිසරික ව්‍යසනවලට මුහුණදුන් ජනතාවගේ සැබෑ ජීවිත තත්ත්වය සහ ඔවුන් බෙදාගන්නා විසඳුම් ඉස්මතු කරන වැඩසටහන්, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ ප්‍රජාවගේ අදහස් ඇතුළත් හඬපට ලබා දීමේ විශාලතම විභවය ගුවන්විදුලියට ඇති බව.

වැඩසටහන්, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ ප්‍රජාවගේ අදහස් ඇතුළත් හඬපට ලබා දීමේ විශාලතම විභවය ගුවන්විදුලියට ඇති බව. යුරෝපීය විකාශන සංගමය පෙන්වාදෙන ආකාරයට යුරෝපයේ මතු වී තිබෙන්නේ තවත් ප්‍රවණතා රැසක්. ප්‍රංශය, ජර්මනිය, බ්‍රිතාන්‍යය ඇතුළත් රටවල ද ගුවන්විදුලි යෙදවුම් භාවිතය ජනප්‍රිය වෙමින් පවතිනවා. මේ හේතුවෙන් ගුවන්විදුලිය වඩාත් අන්තර් ක්‍රියාකාරී වී ඇති බවයි හෙළිවන්නේ. ඩිජිටල්කරණය සමග ගුවන්විදුලිය සම්බන්ධ වීම ඊට ප්‍රධාන ප්‍රධාන හේතුවක්. යුරෝපයේ

තරුණ කණ්ඩායම් ගුවන්විදුලිය වෙත ප්‍රවේශ වන්නේ ෆෙස්බුක් හෝ ටිට්ට්ට් වැනි සමාජ ජාල ඔස්සේ. බොහෝ ගුවන්විදුලි මධ්‍යස්ථානවල පොඩ්කාස්ට් (podcast) ජනප්‍රිය වී තිබෙනවා. එසේ ම පරිසරයට සංවේදී නොවන ආකාරයෙන් ග්‍රාමීය ජනතාව ක්‍රියා කරන අවස්ථාවල ඔවුන්ට ඒ සම්බන්ධයෙන් අභියෝග කිරීමටත් විශේෂයෙන් ප්‍රාදේශීය ගුවන්විදුලියට හැකියාව තිබෙනවා. සමාජ මාධ්‍ය ප්‍රභල වී ඇති යුගයක දේශගුණික විපර්යාස පිළිබඳ වැරදි තොරතුරු පැතිරීම අභියෝගයක් වී තිබෙනවා. එබැවින් විශ්වසනීය මූලාශ්‍ර මත පදනම් ව සත්‍ය තොරතුරු හෙළිදරව් කිරීමේ වගකීම ගුවන්විදුලියට පැවරෙන්නක්.

පරිසර මාධ්‍යවේදීන් ආරක්ෂා කිරීම පිළිබඳවත් මෙවර තේමාවෙන් අවධානය යොමු කර තිබෙන නිසා ඒ පිළිබඳ විමසා බැලීමත් කළ යුත්තක්. ගෙවුණු වසර 15හි මාධ්‍යවේදීන් 44 දෙනකු මිය ගොස් ඇති අතර ඊටවල් 89ක ප්‍රහාර 749ක් වාර්තා වී තිබෙනවා. යුනෙස්කෝව මේ පිළිබඳ ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත්තේ දත්ත සහ ප්‍රවණතා සංකීර්ණ සටහනක්. එසේ ම පාරිසරික ගැටලු ආවරණය කිරීමේදී ඔවුන් මුහුණදෙන තර්ජන පිළිබඳ, මාධ්‍යවේදීන් පිළිබඳ නව සමීක්ෂණයක් ද යුනෙස්කෝව සිදු කර තිබෙනවා. එම සමීක්ෂණයට ලක් වූ මාධ්‍යවේදීන්ගෙන් 70%කට වැඩි සංඛ්‍යාවක් ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත්තේ තමන්ට පහර දී ඇති බව සහ තර්ජනය කර ඇති බව. පහරදීම්, තර්ජන හෝ

බලපෑම් වාර්තා කළ අයගෙන් 60%ක් මාර්ගගත හිරිහැරවලට ලක් ව ඇති බවත් 41%ක් ශාරීරික ව පහරදීම්වලට ලක් ව ඇති බවත් සඳහන්. මේ සමීක්ෂණයට ලක් වූ පිරිසෙන් 75%ක් එම හිරිහැර ඔවුන්ගේ මානසික සෞඛ්‍යයට බලපෑමක් කර ඇති බව කියා තිබෙනවා. මෙයින් අවධාරණය කෙරෙන්නේ පාරිසරික වාර්තාකරණයේ නියැලෙන මාධ්‍යවේදීන්ගේ ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම කාලීන ව ඉතා වැදගත් බව.

පැරිස් ගිවිසුම අනුව අපේක්ෂා කරන සෙල්සියස් අංශක 1.5ක මට්ටමට ගෝලීය උණුසුම අඩු කිරීම සම්බන්ධ ව ශ්‍රාවක ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීම ප්‍රබල අරමුණ නිසා 2025 නොවැම්බර් මාසයේ බ්‍රසීලයේ පැවැත්වීමට නියමිත දේශගුණික විපර්යාස පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ රාමු සම්මුතියේ (COP30) පාර්ශ්වයන්ගේ 30 වැනි සමුළුව කෙරෙහි මෙවර ලෝක ගුවන්විදුලි දින සැමරුමේදී වඩාත් අවධානය යොමු වනු ඇති. එසේ ම 2025 වසරේදී යුනෙස්කෝව මාධ්‍ය ආයතන සඳහා ආදර්ශ ආපදා සූදානම සහ ප්‍රතිචාර සැලැස්මක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට ද සූදනම්.

මේ අනුව ගෝලීය අර්බුදයක් බවට පත් ව ඇති දේශගුණ විපර්යාස අවම කිරීමේ කර්තව්‍යය සඳහා ශ්‍රව්‍ය මාධ්‍යයක් ලෙස ගුවන්විදුලිය සතු ශක්‍යතාව කැපී පෙනෙන්නක්. එය ලෝක ගුවන්විදුලි දිනයට සීමා නොකළ යුතු බවට යුනෙස්කෝව කරන අවධාරණයත් මෙහිදී සැලකිල්ලට ගත යුත්තක්.

රස ධස මව් බස

නුවන් කුමාර කටුගම්පල

මේ බරවාරි මස 21 දිනට යෙදෙන ජාත්‍යන්තර මව් භාෂා දින සැමරුමට සමගාමී ව අධිකරණ හා ජාතික ඒකාබද්ධතා අමාත්‍යාංශය, ජාතික භාෂා අධ්‍යාපන හා පුහුණු ආයතනය, ජාතික රූපවාහිනියේ මුතුහර වැඩසටහන, ජාතික සමගිය හා සංහිදියාව පිළිබඳ කාර්යාලය, ශ්‍රී ලංකා ගුවන්විදුලිය සංස්ථාවේ කොත්මලේ ප්‍රජා ගුවන්විදුලි සේවාව ඒකාබද්ධ ව ක්‍රියාත්මක කරන වැඩසටහන් මාලාව ඉලක්කගත වන්නේ රටේ ළමා පරපුරට. ඒ පිළිබඳ අදහස් දක්වන ජාතික භාෂා අධ්‍යාපන හා පුහුණු ආයතනයේ අධ්‍යයන හා පර්යේෂණ නිලධාරී ආර්. හේවාසිංහ: "පෙබරවාරි 01 දින සිට 21 දින දක්වා භාෂා වැඩමුළු, කථන සහ ලිඛිත තරග, රූපවාහිනිය සහ ගුවන්විදුලිය ඔස්සේ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්, පුවත්පත් විශේෂාංග ලිපි, මව් භාෂාවෙන් අධ්‍යාපනය ලැබීමේ අයිතිය පිළිබඳ කරුණු යනාදිය සමාජගත කිරීමට අපේක්ෂිතයි."

මේ වැඩසටහනට උපදේශන දායකත්වය ලබාදෙන ආචාර්ය ප්‍රේමරත්න දිසානායක 'දෙසතිය' සමග ඒ සම්බන්ධයෙන් මෙබඳු කතාබහක නියැළුණා.

ප්‍රශ්නය: මව් බස යන්න හැඳින්වුවහොත්?

පිළිතුර: මව් බස යනු ළමයකු උපාධ්‍යයනය (Language Acquisition) කර ගන්නා (ග්‍රහණය කර ගන්නා) භාෂාව. එය වාග්විද්‍යාවේදී හැඳින්වෙන්නේ පළමු භාෂාව (First Language) යනුවෙන්. මව් බස, උපන් රට, සිය මව සහ සෑම මානවයකු ම

ආචාර්ය
ප්‍රේමරත්න දිසානායක

ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය,
වාග් විද්‍යා අංශය
කැරලණිය විශ්වවිද්‍යාලය

සම්පත්දායක, ජාතික භාෂා අධ්‍යාපන හා
පුහුණු ආයතනය

අතර අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධයක් පවතින අතර මව් භාෂාව මවගේ භාෂාව ලෙස ද හැඳින්වෙනවා. සෑමවිට ම පුද්ගලයකු භාවිත කරන භාෂාව, සිය මව භාවිත කළ භාෂාව ම නොවන අවස්ථාත් කිබෙනවා. සමහර විට එක් අයකුට මව් භාෂා 2-3ක් වුණත් කිබෙන්නට පුළුවන්. නිදසුනක් විදියට මව දෙමළ භාෂාව කතා කරන, පියා සිංහල භාෂාව කතා කරන පවුලක දරුවා කුඩා කල සිට ම ඇමරිකාව වැනි රටක ජීවත් වුවහොත් සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි යන භාෂාත්‍රය ම හොඳින් උපාධ්‍යයනය කර

ගන්නවා. එවැනි අවස්ථා හඳුන්වන්නේ එම පුද්ගලයාගේ 'මව් භාෂා (First Languages)' ලෙස. සාමාන්‍යයෙන් දරුවකු වයස මාස අටේදී පමණ ශබ්ද නිපදවා, අවුරුදු දෙකකමාරේදී පමණ හොඳින් වචන හසුරුවා, අවුරුදු පහේදී පමණ වචන එකතු කර යම් අදහසක් වාක්‍යයක් ලෙස නිර්මාණය කර ප්‍රකාශ කරනවා. මේ කාල පරාසය හඳුන්වන්නේ ළමයකුට භාෂා ග්‍රහණය කර ගත හැකි උපරිම අවස්ථාව (Critical Period) ලෙස. මව් භාෂාවක් ලෙස හැඳින්වීමට එය භාවිත කරන්නා අදාළ භාෂාව නිවැරදි ව උච්චාරණය කිරීම, එය භාවිත වන පරිසරයේ සංස්කෘතික ලක්ෂණ උපාධ්‍යයනය කරගෙන තිබීම, ඒ අනුව භාෂාවේ වචනවලින් හැඳින්වෙන දේවල් සහ වර්ෂා පැහැදිලි ව හඳුනාගෙන ග්‍රහණය කරගෙන තිබීම වැනි කුසලතා තිබිය යුතුයි.

ප්‍රශ්නය: මව් භාෂාව හා සමාජය අතර ඇත්තේ කෙබඳු ගනුදෙනුවක් ද?

පිළිතුර: මව් භාෂාව හා සමාජය ගසට පොත්ත සහ පොත්තට ගස මෙන් එකට බැඳී තිබෙනවා. භාෂාව සහ සංස්කෘතිය අතර ද ඇත්තේ එබඳු බැඳීමක්. යම්

භාෂාවක් කෙනකු උපාධ්‍යායනය කර ගන්නවා නම් ඒ සමග ම එකී සමාජයේ සංස්කෘතියත් උපාධ්‍යායනය කර ගන්නවා. භාෂා දෙකක් හෝ වැඩි ගණනක් භාවිත සමාජයක ජීවත් වන අය ඒ කිහිපයේ ම සංස්කෘතික ලක්ෂණ උපාධ්‍යායනය කර ගන්නා බවට අපේ රට ම උදාහරණයක්. ඒ නිසා තමාගේ මව් භාෂාව පමණක් නිවැරදි ම, උසස් ම, හොඳ ම භාෂාව සහ සංස්කෘතිය ලෙස සිතීම ප්‍රායෝගික නැත්තේ එක් එක් භාෂාවට අනන්‍ය විශේෂ ලක්ෂණ ඒ ඒ අයට අනර්ථ නිසයි. තමාගේ ජාතිය, භාෂාව සහ සංස්කෘතිය ආරක්ෂා කිරීමට දරන උත්සාහය ම අන්‍යයන්ගේ ජාතික, භාෂාමය සහ සංස්කෘතික අනන්‍යතා සංරක්ෂණය කිරීමටත් ඒවාට ගරු කිරීමටත් දැක්විය යුත්තේ එබැවින්. යුනෙස්කෝ සංවිධානය පෙන්වා දී ඇත්තේ එබඳු සිතුවිලි සහ වගකීම් සහිත ජන කණ්ඩායම් වෙසෙන සමාජයක භාෂාව පාදක ව හේද ඇති වන්නේ නැති බව.

ප්‍රශ්නය: ජනවර්ග සහ මව් භාෂා අතර තිබෙන සම්බන්ධය කෙබඳු ද?

පිලිතුර: භාෂාව හා සංස්කෘතිය මෙන් ජනවර්ග සහ මව් භාෂා අතර තිබෙන සම්බන්ධය ද එකිනෙකින් වෙන් කරන්නට බැහැ. භාෂාව, යම් ජන කණ්ඩායමක අනන්‍යතාව පෙන්නවන සංකේතයක් නිසා ජාතිය හා භාෂාව මිනිසාට ඉතා සංවේදී කාරණා වනවා. ජාතිය (ජනවර්ගය) සහ මව් භාෂාව එක ම නමින් හැඳින්වෙන අවස්ථා (උදා; සිංහල, දෙමළ) සහ එසේ නොවන අවස්ථාත් (උදා; බර්ගර්) තිබෙනවා. ජනවර්ගය සහ මව් භාෂාව අතර තිබෙන සම්බන්ධය එබඳුයි. මේ නිසා අධ්‍යාපනයෙන් සිදු කළ යුත්තේ භාෂාව හා සංස්කෘතිය එකිනෙකාට අනන්‍ය සහ ආවේණික බවත් සෑම භාෂාවක් ම කතා කරන, සෑම සංස්කෘතියකට ම අයත් අයට ඇත්තේ සමාන අයිතිවාසිකමක්

බවත් අනෙකාගේ භාෂාව හා සංස්කෘතිය ආශ්‍රයෙන් ම ඒ අය හඳුනා ගත යුතු බවත් සිතීමට හැකියාව ලබා දීම.

ප්‍රශ්නය: ජාත්‍යන්තර භාෂාව භාවිතය වැඩි, නව ගෝලීය ප්‍රවණතා සලකා බැලූ විට ලොව භාවිත වන අනෙකුත් මව් භාෂාවල වලංගුභාවය කෙබඳු ද?

පිලිතුර: ප්‍රධාන වශයෙන් ඉංග්‍රීසි භාෂාව අප හඳුන්වන්නේ 'ජාත්‍යන්තර සන්නිවේදන භාෂාව (International Lingua franca)' යනුවෙන්. අද මෙය ලෝකයේ පුළුල් ව ව්‍යාප්තයි. Pilip නම් වාග්විද්‍යාඥයා මේ පිළිබඳ සිදු කළ පර්යේෂණ ඇසුරින් පොතක් පළ කළා Linguistic imperialism (භාෂාමය අධිරාජ්‍යවාදය) යනුවෙන්. එහි පෙන්වාදෙන ආකාරයට ඉංග්‍රීසි භාෂාවේ ලෝක ව්‍යාප්ති තත්වය අපට ගැළපුවහොත් එය ජාත්‍යන්තර භාෂාවක් විදියට ම සලකන්න බැහැ. 1987 වසරේදී සිදු කළ 13 වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයෙන් ඉංග්‍රීසි භාෂාව 'සම්බන්ධ භාෂාව (Link Language)' ලෙස නම් කර තිබෙනවා. එවිට එය මෙරට රාජ්‍ය භාෂාවක් වනවා. ව්‍යවස්ථාවේ සිංහල සහ දෙමළ රාජ්‍ය භාෂා ලෙස නම් කර තිබෙන අතර ඉංග්‍රීසිය 'සන්ධාන භාෂාව' ලෙසත් දක්වනවා. ඒ අනුව ඉංග්‍රීසි, එක් පසෙකින් ජාත්‍යන්තර භාෂාව. අනෙක් පසින් ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය භාෂාවක්. අපේ මූලික රාජ්‍ය භාෂා දෙක වන සිංහල සහ දෙමළ භාෂා 'ජාතික භාෂා' ලෙස හැඳින්වීම සිදු වන්නේ මෙහිදීයි. හැමෝ ම ජාත්‍යන්තර භාෂා ඉගෙන ගන්නට උත්සාහ කළත් යුනෙස්කෝ නිර්ණායක අනුව අධ්‍යාපනයට වඩාත් ම උචිත භාෂාව වන්නේ ජාතික භාෂාව නොහොත් මව් භාෂාව. එයින් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය ලැබිය යුතුයි යන්න ද සම්මතයක්.

ප්‍රශ්නය: මෙවර ජාත්‍යන්තර මව් භාෂා දින සැමරුම ඔබ සෘජු ව ම මැදිහත් වන අවස්ථාවක්. එහි වැදගත්කම කෙබඳු ද?

පිලිතුර: ජාත්‍යන්තර මව් භාෂා දිනය ලොව සැමරෙන්නේ වසර 1999දී යුනෙස්කෝව සම්මත කර ගත් පරිදි පෙබරවාරි 21 දිනට. ඊට පාදක වූයේ බංග්ලාදේශ වැසියන්ට ජාතික දිනයක් සහ මව් භාෂාව වශයෙන් බෙංගාලි භාෂාවක් සම්මත කරන ලෙස ඉල්ලා වසර 1952දී දියත් වූ ශිෂ්‍ය අරගලය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 1953 පෙබරවාරි 21 දින සිට ඔවුන් සිය ජාතික දිනය සහ මව් භාෂා දිනය සැමරුවා. වසර 1971දී බංග්ලාදේශයට නිදහස ලැබීමත් සමග බෙංගාලි භාෂාව ඔවුන්ගේ මාතෘ භාෂාව, රාජ්‍ය භාෂාව නොහොත් ජාතික භාෂාව බවට සම්මත වුණා. මේ ශිෂ්‍ය අරගලය සිහිපත් වනු පිණිස ලෝක මව් භාෂා දිනය ලෙස එම දිනය ලෝක පිළිගැනීමට ද ලක් ව තිබෙනවා.

ඔවුන්ට මෙන් අපට ද ජීවිත පරිත්‍යාගයෙන් අපේ මව් භාෂාව රැක ගැනීමට වගකීමක් තිබෙනවා. ප්‍රශ්නය වන්නේ මව් භාෂා දිනය පිළිබඳ අපේ සමාජයේ ප්‍රමාණවත් දැනුවත්භාවයක් නැතිකම. මේ දිනය සැමරීම යහපත් වන්නේ, මව් භාෂාවෙන් ලැබෙන විත්තන ශක්තිය සහ පුද්ගලයකුට යම් දෙයක් තර්කානුකූලවත් නිවැරදිවත් අවබෝධ කර ගැනීමට ලැබෙන ශක්තිය දෙවන භාෂාවකින් හෝ ජාත්‍යන්තර භාෂාවකින් කිසිසේත් නොලැබෙන බව සමාජයට පැහැදිලි කරන්නට එය හොඳ අවස්ථාවක් වන බැවින්.

හින්දි දවස

භාරත-ශ්‍රී ලංකා හින්දි සමුළුවට සහභාගි වූ හින්දි විද්වතුන්ගේ සාකච්ඡා සැසියක්

ඉන්දියාව යනු භාෂාවල, වර්ණවල උත්සවවල සහ විවිධත්වයේ දේශයකි. භාරත මහා භූමියේ කාශ්මීර් කඳු මුදුනේ සිට කන්‍යා කුමාරි දක්වා වූ සාමාජික, සංස්කෘතික, පාරිසරික විවිධත්වයේ ඒකීයත්වය ගොඩ නගන වාහකය වන්නේ ඉන්දියාවේ ජාතික භාෂාව වන හින්දි බස. ඉන්දියාවේ අන්‍ය භාෂා සියල්ල ම අතු ගංගා වන අතර 'මහා නදිය' හින්දි භාෂාව ලෙස සලකන්නේ, අන් කවරකුත් නොව භාරතයේ මහා කවියා රවීන්ද්‍රනාත් තාගෝර්. අද වන විට හින්දි භාෂාව විශ්ව භාෂාවක් ලෙස ලොව තම උරුමය සටහන් කරගෙන අවසන්. ජනවාරි 10 දින 'විශ්ව හින්දි දිනය' අතිඋත්කර්ෂවත් අන්දමින් සමරන්නේ, හින්දි භාෂාවේ විශ්වීය වටිනාකම ලොවට කියාපාමින්.

විශ්ව හින්දි දිනයේ ස්වර්ණ ජයන්තියත් ඊට සමගාමී ව භාරත - ශ්‍රී ලංකා ප්‍රථම හින්දි සම්මේලනයත් අතිඋත්කර්ෂවත් අන්දමින් නොබෝද කොළඹ තාජ සමුද්‍රා හෝටලයේදී පැවැත්වුණා. මේ සැමරුම්

උත්සවය සංවිධානය කළේ ඉන්දියානු මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය සහ ස්වාමී විවේකානන්ද සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානයේ එක් ව. මේ පිළිබඳ මූලිකත්වය ගෙන ක්‍රියා කළේ ස්වාමී විවේකානන්ද සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානයේ අධ්‍යක්ෂ මහාචාර්ය අන්කුරන් දත්තා.

ඉන්දියානු ව්‍යවස්ථාවෙන් ඉන්දියාවේ රාජ්‍ය මෙන් ම ජාතික භාෂාව ලෙස හින්දි භාෂාව හඳුන්වන්නේ 1949 වසරේදී එතැන් සිට සෑම වසරක ම සැප්තැම්බර් 14 දින වෙන් වන්නේ 'ජාතික හින්දි දිනය' සැමරීමට. 1975 ජනවාරි 10 දින ඉන්දියාවේ භාග්පුර්හි පළමුවැනි විශ්ව හින්දි සමුළුවේදී එම දිනය 'විශ්ව හින්දි දිනය' ලෙස එය හම් කිරීම හින්දි භාෂාවේ සුවිශේෂ සන්ධිස්ථානයක එවකට ඉන්දියානු අගමැතිගේ ඉන්දිරා ගාන්ධි පවසා සිටියේ එතැන් සිට සෑම වසරක ම ජනවාරි 10 දින විශ්ව හින්දි දිනය සැමරිය යුතු බව.

විශ්ව භාෂාවක් ලෙස ලොව හින්දි භාෂාව ප්‍රචලිත කිරීමත් හින්දි භාෂාව වෙත ලෝකයේ ඇල්ම, ප්‍රේමය අවධානය නැංවීමත් හින්දි භාෂාව සහ සංස්කෘතිය ඔස්සේ විදේශිකයන් සහ ඉන්දියාව අතර ආන්තීය බන්ධනයක් ගොඩනැගීමත් ලොව හින්දි භාෂාව සහ සාහිත්‍යය ප්‍රචලිත කිරීමට ඇප කැප වී සිටින හින්දි විද්වතුන් ඇගයීමත් විශ්ව භාෂාවක් ලෙස හින්දි භාෂාව ලොව සන්නිවේදනයේ වාහකයක් බවට පත්කිරීමත් විශ්ව හින්දි දිනයේ උදාර සංකල්ප.

ලෝකයේ වැඩි ම පිරිසක් කතා කරන භාෂා අතුරින් හින්දි භාෂාවට ඉදිරියෙන් සිටින්නේ චීන හා ඉංග්‍රීසි භාෂාව පමණයි. යම්කිසි භාෂාවක් සරල වන්නේ කෙතරම්ද ලොව අන් කවර භාෂාවක් හා සමග සංකලනය වීමේ ගුණය ඇත්තේ කෙතරම්ද ඒ තරමට ලෝක ප්‍රජාව විසින් එය වැළඳ ගනු ලබනවා. හින්දි භාෂාවට උරුමයෙන් ම හිමි වී ඇති මධුර සංගීතවත්භාවය නිසා ම විශ්ව ප්‍රජාව හින්දි භාෂාව සමග එක් වන්නේ හදවතින්. විශ්වයේ හින්දි භාෂාව ශිෂ්‍යයෙන් පැතිරයාමට හින්දියෙහි මේ ගුණය ඉහළින් ම බලපා තිබෙනවා. ඒ සඳහා හින්දි සිනමාව ඉටුකර ඇති භූමිකාව ද අතිසුවිශේෂයි.

වාග් විද්‍යාත්මක දෘෂ්ටියට අනුව හින්දි භාෂාව අයත් වන්නේ ඉන්දු යුරෝපීය භාෂා පවුලට. එම නිසා හින්දි භාෂාවට ලොව ව්‍යාප්ත වීමට ඇති හැකියාව අතිශය පුළුල්. සංස්කෘත භාෂාවෙන් ජනනය වූ හින්දි භාෂාව වර්තමාන සමාදේශිතභාවයට පත් ව ඇත්තේ පාලි, ප්‍රාකෘත, අප්‍රහංශ යන උත්කර්ෂවත් අවධි පසු කරමින්. මෙහි අක්ෂර මාලාව දේවනාගරීවීමත් පාර්සි, අරාබි, ඉංග්‍රීසි යන භාෂාවල වචන තමන් තුළ මුසුකර ගැනීමේ ශක්තියත් හේතුවෙන් විදේශ භාෂාවක් ලෙස හින්දි භාෂාව ඉගෙනීමට ලෝකයේ ඇත්තේ දැඩි අවධානයකි.

ශ්‍රී ලංකාවට විදේශ රටක් ලෙස සංස්කෘතික, ඓතිහාසික, ආර්ථික හා සාමාජික සාධකවලින් බලපෑම් සහගත ම මැදිහත්වීම අතීතයේ සිට සිදු කරන්නේ ඉන්දියාව. ඉන්දියාවේ රාජ්‍ය භාෂාව වන හින්දි භාෂාව සන්නිවේදන භාෂාවක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රචලිත වී නැහැ. එහෙත් අනිත් සියලු ම විදේශ භාෂා පසෙකලා

ශ්‍රී ලාංකිකයන් මහත් හක්කියෙන් හා ආදරයෙන් වැළඳ ගන්නා භාෂාව හින්දි විම ද නොරහසක්. හින්දි භාෂාව ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රචලිත වී ඇත්තේ සුවිශේෂ භාෂාවක් ලෙස මිස සාමාන්‍ය භාෂාවක් ලෙස නොවෙයි. ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාල සහ පාසැල්වල අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රයක් සහ ප්‍රධාන විෂයක් ලෙස හින්දි භාෂාව අත්පත් කරගෙන ඇත්තේ සුවිශේෂ ස්ථානයක්. කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ හින්දි විෂය සඳහා වෙන ම අධ්‍යයන අංශයක් පැවතීම එය සනාථ කරන්නක්. 1950 දශකයේ ලංකාවේ ඇති වූ කලා සහ අධ්‍යාපනික ප්‍රබෝධය හේතුවෙන් මෙරට බුද්ධිමතුන් උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා ඉන්දියාවේ ශාන්ති නිකේතනය තෝරාගැනීම ඓතිහාසික සන්ධිස්ථානයක්. එහි බලපෑම ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ හින්දි භාෂාව ස්ථාපිත වීමට බලපෑ සෘජු සාධකයක්. 1974 වසරේදී කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ නූතන භාෂා අංශයේ එක් ප්‍රධාන විෂයක් ලෙස උපාධි පාඨමාලාවකට උරුමකම් කියූ හින්දි අද වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාල ගණනක ම අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය බවට පත් ව තිබෙනවා. ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර, සබරගමුව ඇතුළු තවත් ප්‍රධාන විශ්වවිද්‍යාල කිහිපයක ම හින්දි භාෂාව උපාධි පාඨමාලාවක් ලෙස සහ සහතික පත්‍ර පාඨමාලාවක් ලෙස උගන්වනවා. මොරටුව විශ්වවිද්‍යාලයේ තොරතුරු තාක්ෂණ පීඨයේ ශිෂ්‍යයන් සඳහා තාක්ෂණික නොවන විෂය ඒකකයක් ලෙස හින්දි භාෂාව හඳුන්වාදීම ඒ අතර සුවිශේෂයි.

ලොව හින්දි භාෂාව ප්‍රචලිත රටවල් අතර ශ්‍රී ලංකාව සුවිශේෂ වනවා. අන් බොහෝ රටවල හින්දි භාෂාව ප්‍රචලිත කිරීමේ කාර්යය සහ වගකීම සිදු වන්නේ ඉන්දියානුවන්ගෙන් ම වුවත් ශ්‍රී ලංකාවේ එම කාර්යභාරය සිදුවන්නේ ශ්‍රී ලාංකික හින්දි විද්වතුන් සහ හින්දි භාෂාව හැදෑරූ පිරිසගෙන් වීමයි එයට හේතුව. එබැවින් ශ්‍රී ලංකාවේ හින්දි භාෂාවට හිමිවන්නේ

සාමාන්‍ය නොවන සුවිශේෂ වටිනාකමක්. මෙරට හින්දි භාෂාව පමණක් නොව හින්දි සාහිත්‍යයේ නියැලෙන්නේ ද හින්දි භාෂාව හදාරන ලද ලාංකික උගතුන් සහ හින්දි ප්‍රේමීන්. එම නිසා ඉන්දියාවේ විද්වත් හින්දි ප්‍රජාව මෙන් ම ඉන්දියානු දේශපාලන අධිකාරිය ද ශ්‍රී ලංකාවේ හින්දි භාෂාව කෙරෙහි දක්වන්නේ ගෞරවය මුසු අවධානයක්. හින්දි භාෂාව හදාරන, එය උගන්වන, හින්දි සාහිත්‍යයේ නිරත වන, හින්දි භාෂාව තම වැඩ භූමිය බවට පත් කරගත් ලාංකිකයන්ට ශ්‍රී ලංකාවේ හිමි වන්නේ අත් විදේශ භාෂාවක් හැසිරවීමට දන්නා ලාංකිකයන්ට වඩා වැඩි ආදරයක්, වටිනාකමක් සහ සැලකිල්ලක්.

සත්තිවේදනය සහ සිහමාව යන භූමිකාව අතික්‍රමණය කරමින් කලාව, තාක්ෂණය, දේශපාලනය, රාජතාන්ත්‍රික සබඳතා, වෙළඳපොළ, සංචාරක කර්මාන්තය වැනි ක්ෂේත්‍ර ගණනාවක තම ආධිපත්‍යය දැරීමට සුදුසුකමක් බවට හින්දි භාෂාව පත් වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපාරික සහ රැකියා ක්ෂේත්‍ර ගණනාවක ම විශේෂ සුදුසුකමක් බවට හින්දි භාෂාව රජාන්ත්‍රණය වී තිබෙනවා. විශේෂයෙන් මෙරට සංචාරක ක්ෂේත්‍රයේ මෂතක සිදුවූ සංවර්ධනයේ මනා පරිමාවක් දරන්නේ ඉන්දියානුවන්. ඊට සමගාමී ව කටුනායක ඔණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපොළේ වෙළෙඳ කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා හින්දි භාෂාව හඳුන්වාදීමට අවස්ථාව සලසා දී තිබීම ශ්‍රී ලංකාවේ හින්දි භාෂාවට හිමි ව ඇති ආර්ථික වටිනාකම පෙන්නුම් කරවන්නක්. ඉන්දියාව සහ ශ්‍රී ලංකාව අතර දේශපාලනික, ආර්ථික, සංස්කෘතික සබඳතා පුළුල් සහ සමීපවීමත් සමග ම ශ්‍රී ලංකාවේ හින්දි භාෂාවට හිමිවන වටිනාකම ද සුවිශේෂ වන බව ප්‍රත්‍යක්ෂ යථාර්ථයකි. ශ්‍රී ලංකාවේදී සැමරුණු විශ්ව හින්දි දිනයත් ඊට සමගාමී ව පැවැත්වුණු භාරත-ශ්‍රී ලංකා ප්‍රථම හින්දි සම්මේලනයත් එය මොනවට කියාපාන්නක්.

විවෘත විශ්වවිද්‍යාලය හඳුන්වා දීමට නියමිත හින්දි භාෂා පාඨමාලාව සඳහා අදාළ විෂය නිර්දේශයෙහි ප්‍රකාශිත ග්‍රන්ථය ජනගත කිරීම ද මෙවර විශ්ව හින්දි භාෂා දින සැමරුම් උළෙලට සමගාමී ව සිදු වූවකි. විවෘත විශ්වවිද්‍යාලයේ මානව ශාස්ත්‍ර පීඨයේ භාෂා අංශයේ නිර්දේශ අනුව හින්දි භාෂා පාඨමාලාව නිර්මාණ කර සකස් කරන ලද්දේ කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ හින්දි අංශයේ අංශාධිපතිනිය ආචාර්ය නිතාසුභාෂිණී සෙනෙවිරත්න ප්‍රමුඛ ඇදුරු මඩුල්ල විසිනි. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ හින්දි භාෂාව විෂය ක්ෂේත්‍රයක් බවට පත්කරගත් විශ්වවිද්‍යාලය අතරට විවෘත විශ්වවිද්‍යාලය ද එක් වීමටයි නියමිත.

ලෝකයේ තම අනන්‍යතාව ස්ථානගත කිරීමට ඉන්දියාව යොදාගෙන ඇති සවිමත් ම ආයුධයයි තම භාෂාව. ස්වකීය උරුමය අවතක්සේරු කර ගනිමින් බාහිරින් පැමිණෙන ඕනෑ ම දෙයක් තමන්ගේ කරගනිමින් ස්වකීය අනන්‍යතාව අහිමි කරගත් ඕනෑ ම ජාතියකට 'විශ්ව හින්දි දිනය' කදිම ආදර්ශයක්.

ස්වාමී විවේකානන්ද සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානයේ අධ්‍යක්ෂ මහාචාර්ය අන්කුරන් දත්තා

ඉන්දියාවේ තාගෝර් විශ්වවිද්‍යාලයේ උපකුලපති මහාචාර්ය සංතෝෂ් වෝබේ, ආචාර්ය ජවහාර්, කර්නාවටි සහ හින්දි භාෂා (බාහිර) කලීකාචාර්ය සුභා රත්නායක

උත්සවයට සහභාගි වූ හින්දි භාෂාව හදාරන පාසැල් සිසුන් සහ ගුරුවරුන්

කළු ජනවාරියේ අධ්‍යාපනය

කපිල එම්. ගමගේ

මාධ්‍යවේදීන් සහ මාධ්‍ය සේවකයන් ඝාතනයට, ප්‍රහාරවලට ලක්කිරීමට සහ අතුරුදන් කිරීමට මෙන් ම මාධ්‍ය ආයතනවලට ප්‍රහාර එල්ල කිරීමට එරෙහි ව 2012 වසරේ සිට ජනවාරි මාසය 'කළු ජනවාරිය' ලෙස නම් කර තිබෙනවා. ඒ, මේ සිදුවීම්වල වගකිවයුත්තන් නීතිය ඉදිරියට පමුණුවා නිසි දඩුවම් ලබා දීමට බලධාරීන්ට බල කිරීමේ අරමුණෙන්. මෙකරුණ සිහිපත් කරමින් මේ ලිපිය සැකසෙන්නේ.

මාධ්‍යකරුවන්ට එරෙහි ප්‍රචණ්ඩත්වය යනු නිදහස් භාෂණය, විනිවිදභාවය සහ වගවීම පිළිබඳ මූලධර්මවලට තර්ජනයක් වන ක්‍රමානුකූල හා ගැඹුරින් සැලකිලිමත් විය යුතු ගැටලුවකි. එය වාචික හිරිහැර හා බිය ගැන්වීමේ සිට ශාරීරික ප්‍රහාර, පැහැරගැනීම් සහ මරාදැමීම් යන විවිධාකාරයෙන් සිදු වෙතවා. මාධ්‍යකරුවන්ට එරෙහි ප්‍රචණ්ඩත්වයේ ආකාර කිහිපයක් ද දක්නට පුළුවන්. මූලික ව ම දැකිය හැකි ස්වරූපයක් වන්නේ ශාරීරික හිංසනය. මාධ්‍යකරුවන් නිහඬ කිරීම අරමුණු කරගත් පහරදීම්, වෙඩි තැබීම්, බෝම්බ හෙලීම් හෝ වෙනත් ශාරීරික හිංසන ආකාරයෙන් මෙය සිදුවෙතවා.

මෙවැනි සිදුවීම් ලොව බොහෝ විට සිදුවන්නේ සිවිල් යුද්ධ පවතින රටවල මෙන් ම විවිධ විරෝධතා, ගැටුම් සහිත කලාප හෝ වෙනත් සංවේදී මාතෘකා පිළිබඳ ප්‍රතිවිරෝධතා පැන නගින ස්ථානවල. ශ්‍රී ලංකාවේ දීර්ඝකාලීන යුද්ධයක් පැවති කාල වකවානුවේ මෙන් ම පාලකයන්ට බලය පිළිබඳ තර්ජනයක් ඇතිවන සමාජ දේශපාලන වටපිටාවලදී මෙවැනි දෑ දක්නට ලැබුණා. පෝද්දල ජයන්ත පැහැරගෙන ගොස් වධහිංසා කිරීම, උපාලි තෙන්නකෝන් හා කිත් නොයර් යන දෙදෙනාට කළ ශාරීරික වධහිංසා ඊට මෑතකාලීන උදාහරණ. මෙවැනි ශාරීරික හිංසනවලට අමතර ව පැහැරගැනීම් සහ බලහත්කාර අතුරුදහන් කිරීම් ද මාධ්‍යකරුවන්ට එරෙහි ප්‍රචණ්ඩත්වයේ තවත් ස්වරූපයකි. මේ පැහැර ගැනීම් ආකාර කිහිපයකින්

සිදු වන්නට පුළුවන්. සටන්කාමී සන්නද්ධ කණ්ඩායම්, අපරාධ සංවිධාන, නිල හමුදා හෝ රාජ්‍ය අනුග්‍රහය සහිත සන්නද්ධ කණ්ඩායම් (Para - Military Groups) විසින් මේවා සිදුකරනවා. මේ පැහැර ගැනීම් නිසා ඇතමුත් නැවත කිසිදා හමුනොවන අතර ඔවුන්ගේ පවුල් සාමාජිකයන් සහ හිතවතුන් දිගුකාලීන අවිනිශ්චිතතාවකට ඇද දමනවා. මේ සඳහා ඇති හොඳම ශ්‍රී ලාංකික උදාහරණය වන්නේ සුප්‍රකට ප්‍රහීන් එක්නැලිගොඩ අතුරුදන් කිරීම. 2010 වසරේ සිදුවූ මේ අතුරුදන් කිරීම පිළිබඳ වසර 14ක් ගෙවී ගියත් අදටත් නිශ්චිත තොරතුරක් ලබා ගත හැකි වි නැහැ.

මාධ්‍යකරුවන්ට එරෙහි හිංසනයේ දරුණු ම ස්වරූපය වන්නේ ඔවුන් අමානුෂික ලෙස ඝාතනය කිරීම. මෙයට බොහෝ විට හේතු වන්නේ විසම්මුතික හෝ විමර්ශනාත්මක වාර්තාකරණය. ඒවායින් හෙළිදරව් වන සත්‍යය බලයට කෙතරම් බලපාන්නේ ද යන කාරණය මත සිදුකරන මේවා සියුම් ලෙස සැලසුම් කළ ඝාතන. 1990 වසරේදී සිදු කළ රිචඩ් ද සොයිසා ඝාතනය, 2005 වසරේදී සිදු කළ ධර්මරත්නම් සිවරාම් ඝාතනය, 2009 වසරේදී සිදු කළ ලසන්ත වික්‍රමතුංග ඝාතනය මේ වන විටත් නොවිසඳුණු ඉතා කෲර ඝාතන ලෙස ඉතිහාසයට එකතු වි තිබෙනවා. අතිශය දුෂිත, දේශපාලනික බලපෑම් සහිත ආරක්ෂක අංශ සහ නීතියේ ආධිපත්‍යය හා විධානය ගිලිහී ගිය රාජ්‍යවල මෙවැනි ඝාතන නොවිසඳී පැවතීම නිරීක්ෂණය කළ හැකි කාරණයකි.

මාධ්‍යකරුවන්ට බලපෑම් ඇති කර තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය වසා දමන ආකාර කිහිපයක් ද තිබෙනවා. ඉන් ප්‍රචලිත කාරණයක් වන්නේ ජනමාධ්‍යකරුවන්ට එරෙහි ව මානසික ප්‍රචණ්ඩත්වය ක්‍රියාත්මක කිරීම. මෙහිදී සිදුකරන්නේ මාධ්‍යකරුවන්ට සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වලට එරෙහි තර්ජන සිදුකිරීම, මාර්ගගත (Online) හිරිහැර කිරීම, අවලාද, මඩ ගැසීමේ ව්‍යාපාර දියත් කිරීම. මෙහි අරමුණ වන්නේ ඔවුන්ගේ කාර්යය අපකීර්තියට පත් කිරීම හෝ මානසික

පීඩනය ඔස්සේ ස්වයං-වාරණයට බල කිරීම. කාන්තා මාධ්‍යකරුවන්ට එරෙහි ව දියත් කරන ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය මත පදනම් වූ ප්‍රචණ්ඩත්වය ද තවත් ආකාරයක ස්වරූපයකි. මෙය එක් ආකාරයකට ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වය ඔස්සේ සිදුවන්නකි. ලිංගික අතවර සිදුකිරීම, ලිංගික හිරිහැර සහ ලිංගික සූරාකෑම මෙයට ඇතුළත්. මෙවැනි ප්‍රචණ්ඩත්වයට බලපාන මූලික හේතු කිහිපයක් ද සමාජ දේශපාලන සන්දර්භයෙන් සොයා ගන්නට පුළුවන්.

දූෂණය සහ අධිකාරීවාදයේදී සිදු වන්නේ දුෂිත ක්‍රියා හෙළිදරව් කිරීම හෝ අධිකාරීවාදී පාලන තන්ත්‍ර විවේචනය කරන මාධ්‍යකරුවන් සෘජු ඉලක්ක බවට නිතර පත් වීම. දණ්ඩමුක්තියේදී බොහෝ රටවල අපරාධකරුවන්ට එරෙහි ව කිසිදු ප්‍රතිවිපාකයකට ඔවුන් මුහුණනොදෙන අතර එය අනාගත ප්‍රහාර තව තවත් බෙදිරියමත් කරනවා. ගැටුම් සහ අස්ථාවරත්වය මත සිදු වන්නේ සිවිල් නොසන්සුන්තාවක් ඇති යුද කලාප සහ එවැනි කලාපවල සිටින මාධ්‍යකරුවන්ට ඉහළ අවදානම් ඇති කරන කාරණා බවට මේවා පත් වීම.

සංවිධානාත්මක අපරාධ ද ප්‍රචණ්ඩත්වයට බලපාන හේතුවකි. මන්ද ජාතික ජාතිකවාදී කාරුවන්, ජාතිකවාදී කාරු ජාල හෝ මූල්‍ය අපරාධ විමර්ශනය කරන වාර්තාකරුවන් බොහෝ විට මෙහිදී ඉලක්ක කර ගන්නවා. මෙවැනි ප්‍රචණ්ඩකාරී බලපෑම් ඇතිකිරීමෙන් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජ හා ආයතන පද්ධතියට ඇති වන බලපෑම් අතර සිසිලන බලපෑම, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය අඩපණ කිරීම, මාධ්‍ය නිදහස බාධනය වීම සිදු වන්නට පුළුවන්.

සිසිලන බලපෑම (Chilling Effect) යන්නෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ නීතිය හා විධානයේ ආධිපත්‍යය මෙන් ම ආරක්ෂාව නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක නොවීම නිසා මාධ්‍යකරුවන් කළ යුතු දේ නොකර නිහඬවීම හෝ පියවරක් පසුපසට යාම. මෙහිදී සිදුවන්නේ ප්‍රචණ්ඩත්වයට ඇති බිය නිසා මාධ්‍යකරුවන් ස්වයං-වාරණයක් සිදු කර ගැනීම. විශේෂයෙන් මතභේදාත්මක

මාතෘකා මත විමර්ශනාත්මක පුවත්පත් කලාවේ විෂය පථය මේ නිසා සීමා වනවා. මෙය දියුණු පුරවැසි සමාජයකට අහිතකර ලෙස බලපාන කාරණයක්.

මාධ්‍යකරුවන් නිහඩ කිරීම හෝ දුර්මුඛ කිරීමෙන් තොරව සහ වගවීම සඳහා ඇති මහජන ප්‍රවේශය සීමා කිරීම මෙන් ම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආයතන දුර්වල කිරීම සිදුවන අතර දූෂණය වර්ධනය වන පරිසරයක් පෝෂණය කරනවා. එයින් සිදු වන්නේ අනීතික බව හා දූෂණය සමාජ මනස තුළ සාමාන්‍ය කරුණක් බවට ස්ථාපිත වීම.

ජනමාධ්‍යකරුවන්ට එරෙහි ප්‍රවණ්ඩත්වය ක්‍රියාත්මක වන රටවල හා කලාපවල මාධ්‍ය නිදහස යන සංකල්පය බරපතල පිරිහීමකට ලක් වනවා. රාජ්‍ය පාලනයේ හා ආණ්ඩුකරණයේ විනිවිදභාවය අඩු වනවා. මහජනතාව මාධ්‍ය කෙරෙහි තබාගත යුතු විශ්වාසය ද අහිමි කර ගන්නවා. මාධ්‍යකරුවන්ට එරෙහි ප්‍රවණ්ඩත්වය නිසා ඔවුන්ගේ රාජකාරිය පදනම් කරගෙන වාර්ෂික ව මාධ්‍යකරුවන් මරා දමන්නේ සිය ගණනක්. යුනෙස්කෝවට අනුව මාධ්‍යකරුවන්ගේ ඝාතනවලින් ආසන්න වශයෙන් 86% ක් දඬුවම් ලබාදෙන මට්ටමට විසඳී නැහැ. මෙය බරපතල කාරණයක්.

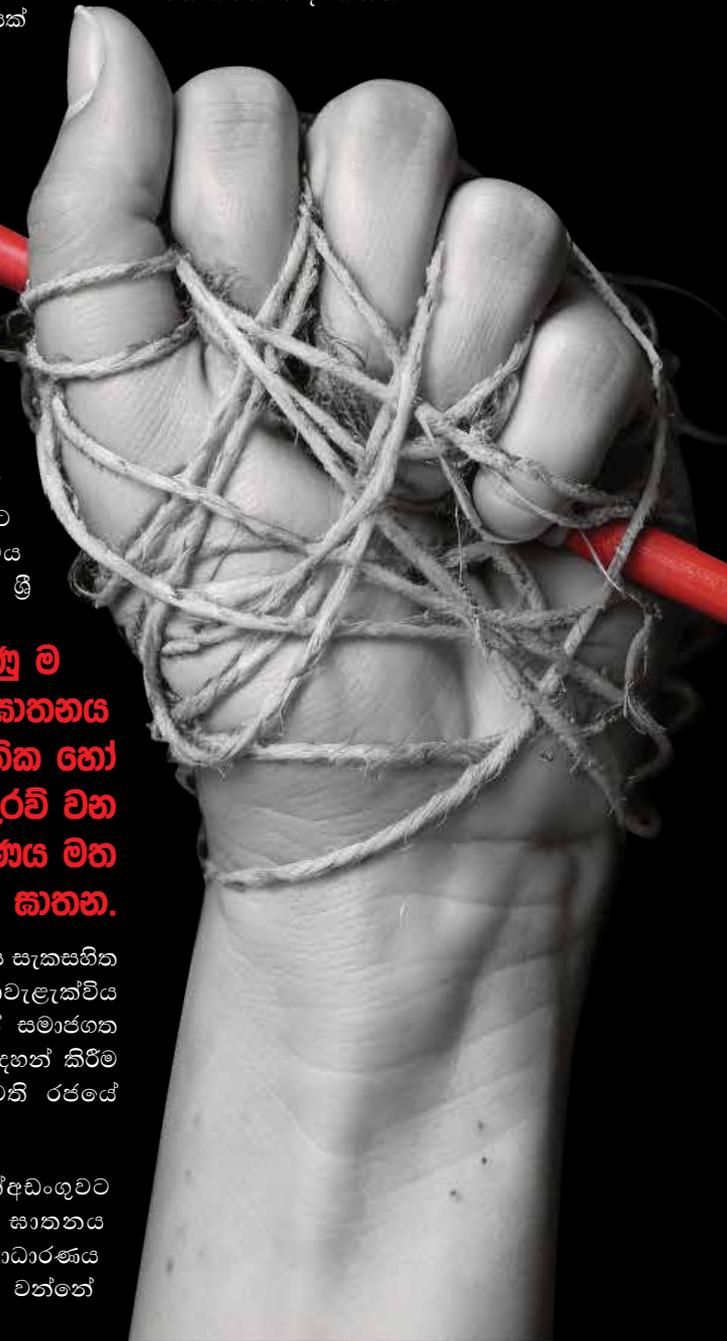
වසර 34කට පෙර, ඉතා දුර්දාන්ත සමයෙක රිචඩ් ද සොයිසා නම් වූ තරුණ මාධ්‍යකරුවා පැහැරගෙන ගොස් අතුරුදහන් කෙරුණා. ඔහුගේ මළ සිරුර පසුව හමුවූයේ මුහුදු

කිසිදු සිද්ධියක් සැබෑ පරීක්ෂණ සහ නඩු පැවරීම් ඔස්සේ මෙතෙක් විසඳා නොමැති වීම.

රිචඩ් ද සොයිසා ප්‍රසිද්ධ අන්තර්ජාතික හා ජාතික මාධ්‍යවේදියකු පමණක් නොව, කවියකු සහ නළුවකු, රූපවාහිනි ප්‍රවෘත්ති නිවේදකයකු ලෙස ද ප්‍රකට වර්තයක්. මේ නිසා ම ඔහුගේ නඩුව ශ්‍රී ලංකාවේ සහ ජාත්‍යන්තර ව විශාල මාධ්‍ය අවධානයක් ලබා ගත් කාරණයක් වුණා. ඔහු ප්‍රසිද්ධ තරුණ සමාජ ක්‍රියාකාරීකයකු සහ කීර්තිමත් පුද්ගලයකු වීම නිසා සහ ඔහු කීර්තිමත් පවුලක සාමාජිකයකු වීම නිසාත් ඝාතනය වෙනුවෙන් ඔහුගේ මව යුක්තිය සෙවීමේ උත්සාහය අත්නොහැරී දිරිය කාන්තාවක් නිසාත් මේ ඝාතනයට සුවිශේෂ අවධානයක් යොමුවුණා.

පොලිස් නිලධාරීන් කණ්ඩායමක් රිචඩ් ද සොයිසා පැහැරගෙන ගොස්, වධහිංසා පමුණුවා පසුව මරා දැමූ බව හොඳින් තහවුරු වී ඇතත් වරදකරුවන් කිසිදු දණ්ඩනයකට යටත්නොවීමේ නිල නීතිමය ක්‍රියාවලිය සිදු නොවීම නිසා ශ්‍රී

අධිකරණ පද්ධතියේ සියලු මූලික කරුණු උල්ලංඝනය වීම. මේ නිසා ම රිචඩ් ද සොයිසා සහ තවත් සිය ගණනක් මාධ්‍යකරුවන්ගේ ඝාතනවලින් මතු කළ යුතු ගැටලුවක් තිබෙනවා. ඒ, රාජ්‍ය අනුමැතිය සහ රාජ්‍ය අධීක්ෂණය යටතේ මෙවැනි මිනීමැරුම් සිදු කර තොරතුරු දැන ගැනීම සඳහා පුරවැසියන්ට ඇති ඉඩ අහුරා, එම ඝාතන පිළිබඳ සාධාරණය ඉටුනොවීම කාලයට යටපත් කිරීමට තවදුරටත් ඉඩ දෙනවා ද? නැත්නම් වර්තමානයේදී හෝ ඒවා නිසි පරිදි මෙහෙයවා මෙවැනි ඝාතනවලට එරෙහි ව සාධාරණය ඉෂ්ට කර තොරතුරු දැනගැනීමේ ප්‍රධාන ප්‍රවාහයක් වන මාධ්‍ය මැදිහත්වීම නිදහස් හා ස්ථාවර වූවක් බවට පත් කරනවා ද? යන්න.

මාධ්‍යකරුවන්ට එරෙහි හිංසනයේ දරුණු ම ස්වරූපය වන්නේ ඔවුන් අමානුෂික ලෙස ඝාතනය කිරීම. මෙයට බොහෝ විට හේතු වන්නේ විසම්මුතික හෝ විමර්ශනාත්මක වාර්තාකරණය. ඒවායින් හෙළිදරව් වන ඝතනය බලයට කෙතරම් බලපාන්නේ ද යන කාරණය මත සිදුකරන මේවා සියුම් ලෙස සැලසුම් කළ ඝාතන.

වෙරළේදී. එම කාලයේ ම රටේ දස දහස් ගණනක් පුද්ගලයන් අතුරුදහන් කෙරුණා. 1990 පෙබරවාරි 18 දින රාජ්‍ය අනුග්‍රහයලත් ඝාතක කල්ලියක් විසින් පැහැරගෙන ගොස් ඝාතනය කරන ලද රිචඩ් ද සොයිසා, පසුගිය දශක තුනකට වැඩි කාලයක් ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය අනුග්‍රහයලත් නිදහස් අදහස් ප්‍රකාශනය මර්දනය කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ නිරූපකයක් ලෙස සැලකෙනවා. සුවිශේෂ කාරණය වන්නේ මේ අතුරුදහන් කිරීම්වලට අදාළ

ලංකා අධිකරණ පද්ධතිය දෙස සැකසහිත අවධානයක් යොමුවීම නොවැළැක්විය හැකි හේතුවක් වුණා. එයින් සමාජගත වූයේ මේ බලහත්කාර අතුරුදහන් කිරීම අනුමත කිරීම එවකට පැවති රජයේ ප්‍රතිපත්තියක ප්‍රතිඵලයක් බව.

රාජ්‍යයක් හිතාමතා ම අත්අඩංගුවට ගත් පුද්ගලයන් මෙලෙස ඝාතනය කිරීම අනුමත කර එයට සාධාරණය ඉටුවීම වළක්වන්නේනම් සිදු වන්නේ

මහා සිනමාකරු ආචාර්ය ලෙස්ටර් ජේම්ස් පීරිස්ගේ 'යුගාන්තය'හි එක් ප්‍රමුඛ චරිතයක් නිරූපණය කරන්නේ ගාමිණී ආනන්දයාය. දැඩි තීන්දු සමග ගොඩ නැගෙන ධන කුවේරයකුගේ චරිතය ඔහු නිරූපණය කරන්නේ පස මිතුරකු සේ පැමිණෙන සිය තරුණ, කඩවසම් පුත්‍රයාගේ චරිතය සමග. ආචාර්ය ලෙස්ටර්, මාලන් නැමැති මේ තරුණයාගේ විවාදාත්මක චරිතය නිරූපණයට කැඳවන්නේ එවක මාධ්‍යවේදියකු වශයෙන් හා ඉංගිරිසි වේදිකා රූපණයහි නිරත ව සිටි රිචඩ් ද සොයිසා. ඔහු මහා නළු ගාමිණී සමග කරන සිය චරිතය නිරූපණය කරන්නේ විද්වත් රසිකයන් ද ඇතැම් විචාරකයන් ද විස්මයට පත්කරමින්. සිනමාපටයට පහර පිට පහර එල්ල කළ අයවළුන් ද ගාමිණී හා රිචඩ් ඇගයීමට පසුබට වූයේ නැහැ.

ඔහු මෙසමයේදී පෙරට එන්නේ සමකාලීන ව රජ කළ දේශපාලන පිළිවෙත් සමග එකඟ නොවීමේ හා ඒවා ප්‍රශ්න කිරීමේ වුවමනා ද සහිත ව.

ප්‍රවීණ සිනමාකරු අගෝක හඳගම සිය නවතම සිනමා මෙහෙයුම සඳහා පාදකකොට ගන්නේ 1990 වසරේ පෙබරවාරි මස 18 දින පෙරවරුවේ ආයුධ සන්නද්ධ නාඳුනන පිරිසක් විසින්

මේ තරුණ රිචඩ් යළි සිනමා තිරයේදී හමුවන්නේ හරියට ම දෙවසරකට පසුව. ප්‍රවීණ පුවත්පත් කලාවේදියකු වූ සී.බී.වර්ණසිරි නිර්මාණය කළ එක ම සිනමාපටය වන 'සත්‍යග්‍රහණය'හි එක් කැපී පෙනෙන චරිතයක් රිචඩ් නිරූපණය කරන්නේ සුපිරි සිනමා තරුඬක් වීමට තමා සතු හැකියාව ද ගමන් කරමින්. එහෙත් සිනමා තිරය මත වැඩි දුරක් ගමන් කිරීමට ඔහු තුළ වැඩි කැමැත්තක් නොතිබෙන්නට ඇති. විශේෂත්වයක් වනුයේ 'සත්‍යග්‍රහණය'හිදී ඔහු වෙත ලැබෙන්නේ අභියෝගාත්මක හා ගවේෂණාත්මක ඉසව් කරා ඇදෙන කාර්යශූර මාධ්‍යවේදියකුගේ චරිතයක් වීම. ඔහු පිළිබඳ පසුකාලීන හා වත්මන් මතකය කේන්ද්‍රගත වන්නේ ද මාධ්‍යකරණය සමග.

1990 වසරට රිචඩ් සේන්ද්‍ර වන්නේ ජනාදරප්‍රාප්ත රූපවාහිනී මාධ්‍යකරුවකු ලෙස. ඔහුගේ ව්‍යක්ත ඉංගිරිසි දැනුම, සිංහල හා දමිළ රූපවාහිනී ප්‍රේක්ෂකයන් තුළ ඇති කළේ කිව නොහැකි තරමේ ආන්ලාදයක්. අගනුවර ඉහළ පන්තිය ඇසුරු කළ රිචඩ් කිසි විටෙකත් සිය දැක්ම ඊට අනුකූල ව සකස් කර ගන්නේ නැහැ. කිසියම් පොදුජන හිතකාමී මැදහත්වීමක් වෙනුවෙන් දළලන හැඟීම ඔහු ව මෙහෙයවන්නට ඇති. මානව හිමිකම් ක්‍රියාධරයකු වශයෙන් හා අන්තර්ජාතික මාධ්‍යවේදියකු වශයෙන් ද

රාණි rani

පැහැර ගෙන යනු ලදු ව සාකච්ඡාවට ලක් කළ රිචඩ්ගේ වර්තමාන පශ්චාත් ඵලදායී හා ඔහුගේ මව වන වෛද්‍ය මනෝරාණි සරවනමුත්තු අනිවාරණ මරා දැමුණු සිය පුත්‍රයා යුක්තිය ඉටුකරලනු වස් දරන අතිමහත් තැන. 'මෙය සපුරා ම දේශපාලනික ඝාතනයක්' යන්නත් ඊට ඔහුගේ මාධ්‍ය දිවිය සේ ම දැරූ හා ප්‍රකට කළ දේශපාලනික අදහස් හේතු වූ බවත් අද දවසේදී ද අසන්නට ලැබෙනවා.

වෛද්‍ය මනෝරාණි සරවනමුත්තු වසර 2001දී දිවි සැරිය නිම කරන්නේ රිචඩ් තරමට ම සිරිලක සමාජය සසල නොකරමින්. ඔහුගේ විට ඇගේ නිකම යම සාමාන්‍ය ප්‍රචිත සේ පමණයි සමාජගත වූයේ. එතෙක් ඇය රිචඩ් ද ඉක්මවා ගිය බලසම්පන්න වර්තමාන ය යන බව හඳුනා ගත් සිතමාපටියේදී අවධාරණය කරනවා. අවාසනාවකට රිචඩ් දිගු කලක දිවි ගෙවමින් සිය සමාජ මෙහෙවර වඩාත් දේශපාලනික ව ඉටුකරලන්නට සමත්වන්නේ නැත. ඔහු ව ඝාතනය වන්නේ 31 නැවැත්වූ විට පසුවදී අනතුරුව එළඹුණු ව්‍යාකූල සමය හා එහි සුවිදාදී පරිවර්තන සමග රිචඩ් මව වන මනෝරාණි සරවනමුත්තු

දේශපාලනික ව අතුරුදහන් වූ තරුණ ජනයා වෙනුවෙන් යුක්තිය ඉල්ලා හඬ හඟන්නේ රිචඩ් මත ම රැඳී නොසිටිමින්. මෙබඳු කාර්ය සිරිලක දේශපාලන බිමේ හඬය හා අන්තර්ගතය වෙනස් කරන්නට ද හේතු වුණා. එසේ ම මානව අයිතීන් අරභයා ඇය හා වෙනත් පාර්ශව දැක්වූ කැපවීම වෙසෙසින් ම ජනගහ වූ බව ද සඳහන් කරමින් වැදගත්.

සිතමාකරු හඳුනා ගත් තුළතාත්මක ව හා විවේකී ව රිචඩ් හා මනෝරාණි යන වර්ත ද්විත්වය පරිශීලනය කරන්නේ සිය පරිණත බව නොවළඟා පවසමින්. රිචඩ් ඝාතනය හා මනෝරාණිගේ ඉටු නොවූ අපේක්ෂා සතු කුප්‍රකට බව සුප්‍රකට තැනකට ගෙන නොපමට ද ඔහු කල්පනාකාරී වනවා. කිසිදු විටෙක ආවේගශීලී ලකුණු ගමය නොකරන්නට ඔහුගේ මෙහෙයවීම සුදානම්.

රිචඩ් හා මනෝරාණි පිළිබඳ මතකයට ඇත්තේ වසර 35ක පමණ කෙටිකලක්. මෙහෙයින් ම එසමය ප්‍රතිනිර්මාණය සම්බන්ධයෙන් වැඩි අවධානයක් යොමු කරලන්නටයි සිතමාකරු හඳුනා ගත් සිදුවන්නේ. උපකල්පන මත මේ කාර්යය කළ නොහැකි වන සත්‍යයක්. සමකාලීන ව හඳුනා ගැනෙන තීරණාත්මක වර්ත නිරූපණයේදී රසික විශ්වසනීයත්වය පළුදු නොකිරීම අත්‍යන්තයෙන් ම වැදගත්. එසේ ම ඒ ඒ වර්ත රැඳෙන පරිසරයේ මූලිකාංග තිරය මත සනිටුහන් කිරීම ද වැදගත් වනවා. සිරිලක සිතමා කලාපය මේ සඳහා ලබාදෙන පහසුකම් හා අවස්ථා අරභයා පවතින ප්‍රශ්නකාරී තත්වය හඳුනා ගැනීම ද බලපා ඇතැයි වරෙක සිතෙන්නේ ආයාසයකින් තොර ව.

'රාණි' ඉමහත් රසික පිරිසක් අමතන්නේ ස්වර්ණා මල්ලවාරච්චි ද නිසා. සිතමාකරු හඳුනා ගත් 'වන්ද කින්නරී' හා 'ඇගේ ඇස අඟි විශිෂ්ට වර්ත නිරූපණයක් ස්වර්ණා වෙතින් දැක ගත හැකි වූ බව මෙහිදී සිහිපත් වනවා. 'ඇගේ ඇස අඟි'දී ස්වර්ණා ඇගේ උපරිමය ප්‍රකට කළේ යැයි එය ප්‍රදර්ශිත සමයේ නිරන්තරයෙන් ම සඳහන් වූ කරුණක්. ස්වර්ණා දැන් පෙර මෙන් නොකඩවා සිතමා රූපණයට එක්වන්නේ නැහැ. 'ඇගේ ඇස අඟි'ට පසු ඇය දුටුවේ වෛද්‍ය නියෝමාල් පෙරේරාගේ 'දඩ ඉම' සිතමාපටියෙන්. එය ද ඇයට සුවිශේෂ වූවක් වන්නේ ඒ පසුපස ඇගේ සිතමා රූපණ ප්‍රතිභාවේ හැරවුම් ලක්ෂ්‍යයක් වූ වසන්ත ඔබ්බේසේකරගේ

'දඩයම' සිතමාපටිය තිබෙන නිසා.

ස්වර්ණා මෙවර ද සුපුරුදු පරිදි සිතමාපටියේ බර උසුලන්නේ 'රූපණය යනු සිතමාපටියක් ප්‍රේක්ෂකයා වෙත සංජානනය කරන ප්‍රබලතම මෙවලම ය' යන්න තවත් වටයකින් අවධාරණය කරමින්. මේ සඳහා වෙස් ගැන්වීම හා කැමරා කෝණ අමිල මෙහෙයක් ඉටු කරනවා. සිතමාකරු හඳුනා ගත් ඇවැසි වූ රූපණය ස්වර්ණා රැගෙන එන්නේ ඇගේ වර්තය වටා සැරිසරන සෙසු වර්ත ද සමග. මෙහිලා සනත් ගුණතිලක, ප්‍රියන්ත ලලිත්, අගාත් ඩයස් හා බිමල් ජයකොඩි කැපී පෙනෙන්නේ රිචඩ් ද සොයිසා හා මනෝරාණි සරවනමුත්තු යන සැබෑ වර්ත හා බැඳුණු-ගැටුණු සැබෑ වර්ත නිරූපණයේදී පිහිටන පිළිවෙත නිසා. තමන්ට ලැබුණු වර්තය සිතමාකරුගේ අභිලාසය පරිදි ම ගෙනහැරපෑමේදී තම අනන්‍යතාව යටපත් කර දමන්නට ඔවුන් දැක්වූ සුදානම අගය කළ යුත්තක්.

දේශපාලනික සිතමාපටියකට නිශ්චිත දේශපාලනික සිදුවීම්, නිශ්චිත දේශපාලනික වර්ත විෂය වීම අත්‍යවශ්‍ය ම නොවන බව පිළිගැනෙනවා. ලොව වඩාත් ප්‍රකට හා නිර්මාණශීලී දේශපාලනික සිතමාපටි පිළිබඳ අධ්‍යයනයකදී මෙකරුණ සහතික කර ගන්නට පුළුවන්. සිරිලක සිතමා ව ද හත් අයුරින් හිඳසුන් ගණනාවක් ම ඉදිරිපත් කරනවා. ආචාර්ය ධර්මසේන පතිරාජ දේශපාලනික සිතමාපටි නිර්මාණයේදී නිශ්චිත දේශපාලනික සිදුවීම් හෝ දේශපාලනික වර්ත විෂය කර ගන්නට උත්සුක වූයේ නැත. ප්‍රසන්න විතානගේ, සුදත් මහදිවුල්ලවරය යන සිතමාකරුවන් ද ඒ අතර සිටිනවා. ගාමිණී ගෝනෙසේකා, සී.බී.වරණසිරි, බෙනට් රත්නායක හා උදයකාන්ත වරණසූරිය යන සිතමාකරුවන් මෙතෙකට පැමිණෙන්නේ ඊට අනුගත නොවන පිළිවෙත් සමග. එසේ ම විචාරක පක්ෂයේ ප්‍රශ්න කිරීම් මධ්‍යයේ. අශෝක හඳුනා ගත් 'මේ මගේ සඳයි', 'තනි නටුවෙන් පියාඹන්න' හා 'ඉති අවන්' යන සිතමාපටි සමග දේශපාලනික සිතමාකරුවකු සේ ප්‍රකට වන්නේ උක්ත දෙපක්ෂය සමග ම එක් නොවීමේ අරමුණක් ද සහිත ව. 'රාණි' මෙහි වර්ධනීය අවස්ථාවක්.

'රාණි' තවත් කරුණක් ද සිහිපත් කරනවා. එනම් කාලයේ වැලි තලාවෙන් කිසිදු දේශපාලන ඝාතනයක් සැඟවිය නොහැකි බව. එබඳු සිදුවීම් කලා කෘති ඔස්සේ හෝ පැමිණිය හැකි බව. එසේ ම ඒවා පාරා වළලු වන්නට ද ඉඩ ඇති බව.

ශ්‍රී ලාංකේය සංගීත මෝස්තරය 2034

නුවන් කුමාර කටුගම්පල

‘ජන සංගීතය’ යනු යම් ජන කොට්ඨාසයක මිනිසාගේ ආභාන්තරික මනෝභාව සහ හැඟීම් ස්වාභාවික ව පුපුරා යාමෙන් මතු වූ ප්‍රභවයකි. ‘ජන නැටුම’ වනාහි එබඳු ම වූ මිනිසාගේ සතුට ප්‍රකාශ කළ ප්‍රාසංගික මාධ්‍යයකි. ‘ජන ගීය’ සතුට, දුක, කම්පනය, බලාපොරොත්තුව, කාන්සිය, තරහව, විරෝධය වැනි හැඟීම් සියුම් ව සහ නිරායාසයෙන් මිනිස් චිත්ත සන්තානයට කිදාබැස්සවිය හැකි කලාවකි.

“යම් ජන සමාජයක ජන සංගීතය එකී ජන කොට්ඨාසයේ, ගෝත්‍රයේ, ජාතියේ සමස්ත හැඟීම් සහ මනුෂ්‍ය ප්‍රකෘතිය (Temperament) පෙන්නුම් කරනවා. එය කාලය සමග පරිණාමය වනවා” යන නිර්වචනය ඉදිරිපත් කර තිබෙන්නේ බ්‍රිතාන්‍ය ජාතික සංගීත නිර්මාණවේදියකු සහ ජනශ්‍රැති පර්යේෂකයකු වූ Jems Shark, ඔහුගේ The English Folk Songs කෘතියේ. “ජන සංගීතය යනු ස්වාභාවික සංගීතයයි (Natural Music). එය නිර්මාණය වීමේදී සම්මත නීති රීති යනාදියෙන් කොටු වී පාලනය වී නොමැත.” යන ප්‍රකාශයත් Sharkගේ Characteristics from English Folk Songs කෘතියේ සටහන් වූවකි. ඒ නිර්වචන ‘ජාතියේ මනුෂ්‍ය ප්‍රකෘතිය සමග කදානුබද්ධ වන නිසා අපේ ජාතියට

ආමන්ත්‍රණය කිරීමට සුදුසු ම විදිය නම් ශ්‍රී ලාංකේය ජාතියේ ජන සංගීතයෙන් ඔවුන් ඇමතිම’ යන ස්වකීය දැක්ම (Vision), ලයනල් රත්වල විශිෂ්ට ලෙස සිය නිර්මාණකරණයට ආදේශ කර ගත්තේ අපූර්වත්වයකින් බවයි ආචාර්ය රවිබන්දු විද්‍යාපති පෙන්වා දෙන්නේ. ඔහු මෙසේ පැවසුවේ නොබෝද රජයේ ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තු ශ්‍රවණාගාරයේ පැවැති ලයනල් රත්වල 85 වැනි ජන්ම දින සැමරුම් උලෙළේදී.

2024දී 2034 සංගීත මෝස්තරය කෙසේ විය යුතුදැයි පුරෝකචනය කිරීම අනාගතවාදී දැක්මක ආදර්ශයකින් පන්නරය ලද වර්තමානිකයන්ගේ සද්කාර්යයකි. ඒ ආදර්ශය වන්නේ ලයනල් රත්වල. සද්කාර්යය කරට ගත් වර්තමානික පිරිස සිටින්නේ රත්වල පදනමේ. ඔවුන් මේ රටේ ජන සංගීතය ජාතික සංගීතයක් දක්වා ගෙනයාමේ ලයනල් රත්වල මතයට නූතන පරපුර ඇදා ගැනීමේ අඛණ්ඩ විප්ලවීය උත්සාහය අත්නොහරිමින් යන්නේ ඉදිරියට. ඒ ගමනේ අලුත් ම පියවර වන්නේ ‘දේශීය සංගීත කලා ක්ෂේත්‍රයට නැඹුරු ළමා, යොවුන්, තරුණ සහ වැඩිහිටියන් අතරින් පිරිසක් එක වහළක් යටට කැඳවා රටේ දේශීය සංගීතයේ මෝස්තරය මිළඟ දශකය ඉක්මවන්නට පෙර ලොව ප්‍රචලිත ප්‍රධාන

සංගීත ධාරා අතර සිය අනන්‍යතාව තහවුරු කර ගත්තක් බවට පත්කිරීමට අඩිතාලම දැමීම යන්න මෙවර සැමරුමේ තේමාව කර ගැනීම.

රජයේ ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුවේ වික්‍රම අංශය, ලයනල් රත්වල ජාතික මෙහෙවර අළලා නිෂ්පාදනය කළ ‘රන් පියවර’ වර්තමානමය වාර්තා වික්‍රමයන් රත්වල බලකාය නිර්මාණය කළ 2034 - ශ්‍රී ලාංකේය සංගීත මෝස්තරයේ දිශානතිය සහ එහි නිර්මාණාත්මක ශෛලීය ලක්ෂණ ඉඟි කෙරෙන නව නිර්මාණ ගීතයන් එහිදී ජනගත කෙරුණා. මේ මෝස්තරය කෙසේ සකස් විය යුතු ද? යන්න විග්‍රහයට බඳුන් කළ සජීවී සංවාදයක් ද එහිදී පැවැත්වුණා.

සිය අදහස් මතුකළ ආචාර්ය රවිබන්දු: “ලයනල් රත්වල දේශීය ජන සංගීතය ආශ්‍රයෙන් නිර්මිත ‘ශ්‍රී ලාංකේය ගීතය’ සහ එය රෝපණය කළ යුතු භූමිය නොහොත් ඉලක්කය (Focal Point) වන්නේ ‘දේශීය තාරුණයේ හද ගැහෙන රිද්මය සහ ඉහළ ළය (Rhythm and Up Tempo)’ බව ප්‍රත්‍යක්ෂ කරගෙන සිටියා. ඔහුගේ උපායමාර්ගය වූයේ ලොව සෑම රටක ම ජනප්‍රිය සංගීතයේ ශෛලීය වූ මධ්‍ය ළය සහ ආසන්න දෘත ළයෙහි පිහිටුවා නව නිර්මාණ ගී බිහි කිරීම. එනමින් බැලූ කල ඔහුගේ නිර්මාණ ජනප්‍රිය සංගීතයේ

(Popular Music) ද නියෝජනයක්.' දේශීය සරල ගීතයේ මුඛ්‍ය මූලාශ්‍රය, දේශීය ජන සංගීත නාද රටා ලෙස ගෙන ඔහු විකාශයට පත්වූයේ පරිදි නව නිර්මාණ බිහිකිරීමේ අපූරු හැකියාවක් ඔහුට තිබුණා.

විවිධ රටවල් සිය ජන සංගීතය සජීවී ව පවත්වාගෙන යාමට අනුගමනය කරන ක්‍රමවේද අතර පැහැදිලි ව අවස්ථා හතරක් හඳුනා ගත හැකි බවත් ආචාර්ය රවිබන්දු පෙන්වා දෙනවා. ඒ, සිය රටේ ජන සංගීත ප්‍රකාශන එකතුකිරීම, ලියාතැබීම, පටිගත කර තැබීම/ එසේ සංරක්ෂණය කරන ලද ජන ගී සහ ජනශ්‍රැතිකාංග තවත් පරපුරකට ඉගැන්වීම සහ පුහුණු කරවීම/ එම ජන සංගීතාංග ප්‍රේක්ෂක සමූහයා වෙත ප්‍රාසංගික ව, සංදර්ශනාත්මක ව ප්‍රදර්ශනය කරවීම/ ජන සංගීත මූලාශ්‍ර නව සංගීත නිර්මාණ සඳහා භාවිතයට ගැනීම වශයෙනි. ඊට අමතර ව රත්වල වැඩපිළිවෙලේ ගැබ් ව තිබුණේ ශ්‍රී ලාංකේය දේශීය ජන සංගීතය ලෝකයේ අනෙක් ජන කණ්ඩායම්, ජාතීන් සහ රටවල් අතර ප්‍රචලිත කරවීමේ ජාත්‍යන්තර ඉලක්කය. ඒ සඳහා ඔහු අනුදත් ක්‍රියාමාර්ගය වර්තමාන යාවත්කාලීන වීම් සහිත ව අඛණ්ඩ ව ඉදිරියට කරගෙන යාමෙනුයි නීතිඥ සහන් රත්වල ප්‍රමුඛ රත්වල පදනම අන්තර්ජාතික සම්මාන රැසකට ද හිමිකම් කියන්නට සමත් ව සිටින්නේ. රත්වල පදනමේ විදේශීය ශාඛා පිහිටුවා ජන සංගීතය සහ ජන නර්ථනය පිළිබඳ අධ්‍යාපන කාර්යය ද ලෝක මට්ටමින් සිදු කරන අතරතුරයි, 2034 වන විට ශ්‍රී ලාංකේය සංගීතයේ දේශීය මොස්තරය නිර්මාණය කිරීමේ කාර්යයට ඔවුන් අතහසා ඇත්තේ. මෙබඳු විසල් ක්‍රියාවලියක් හඳුනාගැනීම සහ ක්‍රියාත්මකවීම සිදුවිය යුත්තේ පුද්ගල මට්ටමින් නොව රාජ්‍ය මට්ටමින්. මෙරට මෙතෙක් එවැන්නක් සිදු නොවීම රටක් ලෙස ලද ඓතිහාසික පාඩුවක්.

දෘඩ සම්භාව්‍යවාදීන් දේශීය ජන සංගීතය අවශ්‍යවෙන් බැහැර කළ කල්හි එහි අගය සහ අවශ්‍යතාව වෙනුවෙන් කොන්දේසි විරහිත ව පෙනී සිටි සටන්කරුවා (Fighter) ලයනල් රත්වල. ඔහු මකුලොළුව ශූරීන්ගේ මාර්ගෝපදේශකත්වය ඇති ව සිය පුද්ගලික කැපවීමෙන් රටේ සංචාරය කරමින් එක් රැස් කර ගත් ජන නාද රටා, ජන ගී, ජන මූලාශ්‍ර සියල්ල තම බුදුලයක් සේ ළග තබා නොගත් බවත් ඒවා නිසි ක්‍රමවේද අනුගමනය කරමින් ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවේ සංරක්ෂණය කළ බවත් ප්‍රායෝගික ව ඒවා භාවිතයට ගනිමින් අන් අය ද ඒ සඳහා පෙළඹවූ බවත් නීතිඥ සහන් සඳහන් කරනවා. තවදුරටත් අදහස් දක්වන ඔහු; "එළිමහන් සංදර්ශන වේදිකාවේ අවිරාම (Non-stop) ගී එකතුවලත් රාත්‍රී සමාජශාලාවලත් සංගීතය සහ ගීතය භාවිත වන සෑම අවස්ථාවකමත් දේශීය ජන සංගීතය මූලාශ්‍ර කොට ගත් නිර්මාණ ඉදිරිපත් වනු දැකීමට ලයනල් රත්වලයන් කැමති වුණා. ඒ සඳහා ආකල්පමය වෙනස ඇති කිරීමටත් අප උත්සාහ දරනවා. Sri Lankan Dancing, Sri Lankan Drums මෙන් ලොව ඕනෑම කලාපයක අයකුට ඇසූ ක්ෂණයෙන් ශ්‍රී ලාංකේය අන්‍යාලයක ලක්ෂණ විශද වන Sri Lankan Music යන්න ලෝක සංස්කෘතියේ කොටසක් බවට පත් වන තුරු ගමන් කිරීම අපේ අරමුණ."

දේශීය ජන සංගීතය ඇසුරින් නව නිර්මාණ බිහි කරන විට ග්‍රාමීය ජනයාගේ ව්‍යවහාර භාෂාවේ වදන් හැකිතාක් යොදා ගැනීම, ශ්‍රී ලාංකේය ජන සංගීතය මූල කලාවක් ලෙසත් භාරතීය සහ බටහිර සංගීත ශෛලීන් මහා කලාවන් ලෙසත් සලකා ක්‍රියා කරන පිළිවෙත මෙරට සමාජයෙන් බැහැර කිරීමට ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම යනාදිය ශ්‍රී ලාංකේය ජාතික සංගීතයක් සහ අපේ ම ගී ආරක් නිර්මාණය කර ගැනීමේදී අන්‍යවශ්‍ය සාධක බව ප්‍රවීණ ගී පද රචක වසන්ත දුක්ගන්තාරාළ පෙන්වා දෙන

කරුණු. ජන සංගීතය දියුණු සහ ප්‍රචලිත (Market) කිරීමට අදාළ ව රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික දෙපාර්ශ්වය ම මීට වඩා වගකීමක් දැරීම සහ අතීතය, සුහුරු (Smart) මෙන් ම යාවත්කාලීන (Updated) ලෙස අන්‍යාගතයට උරුම කරදීම ද ඒ සඳහා අන්‍යවශ්‍ය ක්‍රියාකාරකම්.

ප්‍රවීණ බෙර වාද්‍ය ශිල්පී සහ සංගීතවේදී ජනනාත් වරකාගොඩට අනුව බටහිර ඔපෙරා සහ අනෙකුත් සංගීත ධාරාවල ගායකයන්ට වඩා අපේ කොහොඹා කංකාරිය, බලි තොවිල් ආදී ශාන්තිකර්මවල ගායනා කරන ශිල්පීන් බෙර වාද්‍ය ශිල්පීන් සහ නර්ථන ශිල්පීන් අතිදක්ෂයන්. ඔවුන්ට තිබෙන්නේ විදේශ ශිල්පීන්ට වඩා ජවයක්, ශක්තියක් සහ ශිල්පීයත්වයක්. ඔවුන්ගේ ගැයුම් වැයුම් නද යුක්ත වන්නේ විවෘත පරිසරයේත් පුළුල් පරාසයක විහිදෙන තියුණු ගැඹුරු බවකින්. මේ බව හඳුනාගෙන, වර්තමානයට ගැළපෙන නවීකරණ සහිත ව දේශීය ජන සංගීතය හමස් පෙට්ටියෙන් එළියට ගන්නටයි රත්වල ගමන් මග යන රත්වල බලකාය සුදානම් වන්නේ.

තනි තනි ව නිර්මාණ බිහි කරමින් දේශීය ජන සංගීතයේ පැවැත්ම, ආරක්ෂාව සහ උන්නතිය වෙනුවෙන් දායක වන සියලුදෙනා යථාවබෝධයෙන් ඒකරාශී වී ඉදිරි වසර 10 නිමවන විට ශ්‍රී ලංකාවේ ජන සංගීතය රටේ 'ජාතික සංගීතය' බවටත් ඒ නාදමාලා ඇසුරින් නිර්මිත ගීතය 'ශ්‍රී ලාංකේය ගීතය' බවටත් ප්‍රකාශයට පත් කරමින් 2034දී එසේ නිර්මාණය වන 'ශ්‍රී ලාංකේය සංගීත මෝස්තරය' ජාත්‍යන්තරය දක්වා ප්‍රචලිත කර ජනප්‍රිය කරවන්නට සියලුදෙනා එක් ව ක්‍රියා කළ යුතු බව මේ අනුව පැහැදිලියි. ඒ සඳහා යෝග්‍ය සමාජ, දේශපාලන, ආර්ථික සහ සංස්කෘතික පරිසරයක් ද රටේ නිර්මාණය වෙමින් පවතින බවයි පෙනී යන්නේ.

2034 ශ්‍රී ලාංකේය සංගීත මෝස්තරය - නව නිර්මාණ ගීතයේ නිර්මාණ ශිල්පීන් අද ලයනල් රත්වල, අද පරපුර සමග එදා

රාජ්‍ය සේවා විභාග අත්වැල

හාලක දිසානායක

ජ්‍යෙෂ්ඨ සහකාර ලේකම් (පාර්ලිමේන්තු කටයුතු)
මහජන ආරක්ෂක හා පාර්ලිමේන්තු කටයුතු අමාත්‍යාංශය.
අධ්‍යක්ෂ (පාලන) වැ.බ
රජයේ ප්‍රවෘත්ති දෙපාර්තමේන්තුව

රාජ්‍ය, පළාත් රාජ්‍ය මෙන් ම අර්ධ රාජ්‍ය සේවයේ නියුතු නිලධාරීන්ට මෙන් ම ඒ ඒ සේවාවලට ඇතුළත් වීමට බලාපොරොත්තු වන්නන්ට ද අත්වැලක් සැපයීමට 'දෙසතිය' පුවත් සඟරාව සූදානම්. ඒ අනුව විශේෂයෙන් රාජ්‍ය සේවා කඩඉම් තරණය සඳහා විභාග අත්වැලක් සැපයීමට විශේෂිත වූ ලිපි මාලාවක් ඉදිරි කලාපයේ සිට පළ කෙරෙනු ඇති. රාජ්‍ය, පළාත් රාජ්‍ය සේවයට පිවිසීමට ඇති මාවත් ගැනත් දෙසතිය අත්වැල ගැනත් කෙටි හැඳින්වීමක් මේ.

රාජ්‍ය සේවයේ/ පළාත් රාජ සේවයේ මෙන් ම අර්ධ රාජ්‍ය සේවයේ යම් තනතුරකට පත් කිරීමට හෝ දැනට තනතුරක සිටින අයකු උසස් කිරීමට හෝ පෙර ඒ ඒ තනතුරේ/ සේවාවේ පත්කිරීම් බලධරයා සැලකිල්ලට ගන්නා කරුණු අතර එක් කරුණක් වන්නේ අනුමත සේවා ව්‍යවස්ථාව හෝ බඳවා ගැනීමේ පරිපාටියක්/ සේවා ව්‍යවස්ථාවක් තිබීම. අදාළ බඳවා ගැනීම හෝ උසස් කිරීම එකී බඳවා ගැනීමේ පරිපාටියේ/ සේවා ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධාන අනුව සිදු කිරීමයි නියමිත ක්‍රමවේදය. ඒ ඕනෑ ම

පරිපාටික/ සේවා ව්‍යවස්ථාවක බඳවා ගැනීමේ ක්‍රමයේදී සඳහන් කර තිබෙනවා විවෘත (Open), සීමිත (Limited), කුසලතා (Merit) යන ධාරා. ඒ ඒ ධාරාවෙන් කොපමණ ප්‍රතිශතයක් බඳවා ගන්නේ ද යන්නත් ඒ බඳවා ගැනීම කෙසේ, එනම් ලිඛිත විභාගයකින් ද සම්මුඛ පරීක්ෂණයකින් ද ලිඛිත හා/හෝ වාචික පරීක්ෂණයක් මඟින් ද නැතහොත් කුමන ක්‍රමවේදය ඔස්සේ සිදුකරන්නේ ද යන්නත් එහිම දක්වා තිබෙනවා.

බොහෝ බඳවා ගැනීමේ පරිපාටි/ සේවා ව්‍යවස්ථාවල බඳවාගැනීමේ හෝ උසස් කිරීමේ ක්‍රියාවලියේදී 'ලිඛිත' පරීක්ෂණයක් තිබීම දැකගත හැක කරුණක්. ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවය ඇතුළත් දීප ව්‍යාප්ත සේවා ලෙස වර්ගීකරණය කර ඇති සේවා 12 අතුරින් බහුතරයක්, කළමනාකරණ සේවා නිලධාරී මෙන් ම සංවර්ධන නිලධාරී ආදී වශයෙන් ඒකාබද්ධ සේවා ලෙස වර්ග කර ඇති සේවා 07 අතුරින් බහුතරයක්, වෙනත් දෙපාර්තමේන්තුගත හෝ අමාත්‍යාංශගත ව තිබෙන්නා වූ බොහෝ තනතුරු හා සේවාවලත්

බඳවාගැනීමේ ක්‍රමයට ලිඛිත පරීක්ෂණයක් ඇතුළත්. ඊට අදාළ ව සකස් කරන ප්‍රශ්න පත්‍ර සමන්විත වන්නේ භාෂා හැකියාව, අවබෝධය, අභියෝග්‍යතාව, බුද්ධි පරීක්ෂණය, කළමනාකරණය, සාමාන්‍ය දැනීම ආදියෙන්.

මේ වනවිට අයදුම්පත් කැඳවා ඇති කළමනාකරණ සේවා නිලධාරීන්ගේ විදේශ දූත මණ්ඩලවල පවතින කළමනාකරණ සේවා නිලධාරී සේවයේ පුරප්පාඩු පිරවීම සඳහා වන තරග විභාගය වෙනුවෙන් මෙන් ම පොදුවේ රාජ්‍ය සේවා තරග විභාගවල ඉහතින් දක්වා ඇති විෂය (ඒ ඒ ක්ෂේත්‍රවල සුවිශේෂ සම්පත් දායකත්වය ද සම්බන්ධීකරණය කර ගනිමින්) ප්‍රශ්න මාලාවක් ලෙස පාඨක ඔබ වෙත ලබාදීමට 'දෙසතිය' සැලසුම් කර තිබෙනවා. විශේෂයෙන් කළමනාකරණ සේවා නිලධාරීන් සඳහා වන විදේශ දූත මණ්ඩල විභාගයේ ආයතන සංග්‍රහය, මුදල් රෙගුලාසි, කාර්යාල ක්‍රම, ඉංග්‍රීසි භාෂා පරීක්ෂණය යන විෂය සඳහා විභාග ඉලක්කගත ප්‍රශ්ණෝත්තර මාලාවක් ඒ අතර ප්‍රමුඛ වනු ඇති.

කාන්තා ක්‍රිකට් ජ්‍යෙෂ්ඨත්වය

අභිල විරසිංහ

2025 වසරේ අගෝස්තු මස ඉන්දියාවේ පැවැත්වීමට නියමිත 13 වැනි කාන්තා සීමිත ඕවර 50 ක්‍රිකට් ලෝක කුසලාන තරගාවලිය සඳහා සුදුසුකම් අත්කර ගැනීමේ වටයට සහභාගිවීමෙන් තොර ව සුදුසුකම් ලබාගත් රටවල් 06 අතර ශ්‍රී ලංකාව එක්වීම සුවිශේෂත්වයක්.

මෙවර තරගාවලිය සඳහා කණ්ඩායම් තෝරා ගැනීම පිණිස ජගත් ක්‍රිකට් කවුන්සිලය අනුගමනය කළේ 2023-24 පිරිමි ලෝක කුසලාන ඕවර 50 ක්‍රිකට් තරගාවලිය සඳහා අනුගමනය කළ ක්‍රමවේදයට සමාන ක්‍රියාවලියකි. මෙය කාන්තා ජගත් කුසලාන තරගාවලිය සම්බන්ධයෙන් අලුත් දෙයක් නොවුණේ කාන්තා ක්‍රිකට් ලෝක කුසලානය සඳහා හඳුන්වා දී තිබුණේ පිරිමි ලෝක කුසලාන ඕවර 50 ක්‍රිකට් තරගාවලියට පෙර වීමෙන්. මීට පෙර පැවති 2017 හා 2021 කාන්තා ඕවර 50 ක්‍රිකට් තරගාවලි සඳහා ද කණ්ඩායම් තෝරා ගැනීමට මේ ක්‍රමය හඳුන්වා දී තිබූ අතර අයි.සී.සී. කාන්තා ශූරතාව ලෙස මෙය හැඳින්වෙනවා.

මෙවර ජගත් කාන්තා කුසලාන ක්‍රිකට් තරගාවලිය වෙනුවෙන් පැවැත්වූ අයි.සී.සී. කාන්තා ශූරතා තරගාවලිය 2022 සිට 2025 කාලය අතරතුර පැවැත්වෙන්නේ.

මේ සඳහා ඕස්ට්‍රේලියාව, බංග්ලාදේශය, එංගලන්තය, ඉන්දියාව, අයර්ලන්තය, නවසීලන්තය, පාකිස්තානය, දකුණු අප්‍රිකාව, ශ්‍රී ලංකාව, බටහිර ඉන්දීය කොදෙව් යන කණ්ඩායම් 10ක් මෙයට ඇතුළත් කෙරුණේ ඒ වනවිට ඒ ඒ කණ්ඩායම් ජගත් ක්‍රිකට් පීටියේ අත්කරගෙන සිටි ශ්‍රේණි අනුව.

තරගාවලියේ ව්‍යුහයට අනුව මේ සෑම කණ්ඩායමක් ම තරග තුනකින් සමන්විත පන්දු ඕවර 50 එක්දින තරගමාලා අටකට සහභාගිවීමට නියමිත වූයේ ඉන් හතරක් තම මව් රටවල මෙන් ම තරගමාලා හතරක් විදේශ රටවල ද වශයෙන්. මේ අනුව ශ්‍රී ලංකාව සහ පාකිස්තානය අතර තරගාවලියෙන් මේ තරගාවලිය ආරම්භ වූයේ 2022 ජුනි මස 01 දින.

තරගාවලියේ ශ්‍රී ලංකාවේ සහභාගිත්වය දෙස බලන විට ඕස්ට්‍රේලියාව සමග පමණක් තරග වැදීමට ශ්‍රී ලංකාවට සිදු වූයේ නැහැ. ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති තරගාවලි හතරේ ප්‍රතිඵල ගත් විට බංග්ලාදේශයට එරෙහි ව 1-0 ලෙස ජය, ඉන්දියාවට එරෙහි ව 1-2 ලෙස පරාජය, නවසීලන්තයට එරෙහි ව 2-1 ලෙස ජය, කොදෙව් කණ්ඩායමට එරෙහි ව 3-0 ලෙස ජය වාර්තා වුණා. විදේශ රටවල සහභාගි

වූ තරගවලදී පාකිස්තානයට එරෙහි ව 1-2 ලෙස පරාජය, එංගලන්තයට එරෙහි ව 0-2 ලෙස පරාජය (මේ තරගාවලියේ එක් තරගයක් තීරණයකින් තොර ව අවසන් වුණා), අයර්ලන්තයට එරෙහි ව 1-2 ලෙස පරාජය, දකුණු අප්‍රිකාවට එරෙහි ව 1-1 ලෙස ජය පරාජයෙන් තොර ව අවසන් වීම දක්නට ලැබුණු අතර එක් තරගයක තීරණය විසඳුණේ නැහැ.

අවසානයේ ඕස්ට්‍රේලියාව මේ තරගාවලියේ ශූරතාව හිමි කර ගත්තේ මීට පෙර අවස්ථා දෙකකදී ජයග්‍රහණයට හිමිකම් තිබියදී. 2025 ජගත් ශූරතාවට ඔවුන්ගේ සහභාගිත්වය ස්ථාවර වූ අතර දෙවැනි ස්ථානය දිනූ ඉන්දියාවට සත්කාරක රට ලෙස මේ අවස්ථාව අනිවාර්යයෙන් හිමි වුණා. සුදුසුකම් ලැබූ අනෙක් රටවල් වන්නේ එංගලන්තය, දකුණු අප්‍රිකාව, ශ්‍රී ලංකාව හා නවසීලන්තය. මුල් කණ්ඩායම් හය අතරට ඒමට අසමත් බංග්ලාදේශය, කොදෙව්, පාකිස්තානය සහ අයර්ලන්තයට සිදු වන්නේ 2025 කාන්තා ලෝක කුසලාන තරගාවලියේ ඉතිරි ස්ථාන දෙක සඳහා ජගත් ක්‍රිකට් සමුළු ශ්‍රේණිගතයට අනුව මිළඟ ස්ථාන දෙකෙහි පසුවන ස්කොට්ලන්තය සහ තායිලන්තය සමග තෝරාගැනීමේ වටයට මුහුණ දීම.

ශ්‍රී ලංකා පිල අයි.සී.සී. කාන්තා ශූරතා තරගාවලියෙන් ඉදිරියට ඒමට දක්ෂතා දැක්වූ ක්‍රීඩිකාවන් අනුරන් කණ්ඩායම මෙහෙය වූ වමර් අතපත්තු තරගාවලියේ වැඩි ම ලකුණු ලබාගත් පිතිකාරිනියන් අතර තුන් වැනි ස්ථානය අත්කර ගත්තේ තරග 23කදී ඉනිම් 23ක් පන්දුවට පහර දී සමස්ත ලකුණු 1088ක් ලබමින්. මේ සඳහා ඇය ශතක හතරක් හා අර්ධ ශතක තුනක් වාර්තා කළා. ඇය ශතක ලබා ඇති ආකාරය විමසීමේදී පාකිස්තානයට එරෙහි ව එරට කරවිවිහිදී ලකුණු 101ක්, නවසීලන්තයට එරෙහි ව ගාල්ලේ පැවති පළමු තරගයේදී ලකුණු 108ක් (නොදැවී), එම නවසීලන්ත තරගාවලියේ ම තෙවැනි තරගයේදී නොදැවී ලකුණු 140ක්, දකුණු අප්‍රිකාවට එරෙහි ව එරට පොර්චේස්ට්‍රම්හි (Potchefstroom) පැවති තෙවැනි තරගයේදී නොදැවී ලකුණු 195ක් වශයෙන් ශතක වාර්තා කර තිබුණා. මේ අතරින් ඉනිම් තුනක ම ඇය නොදැවී සිටින්නට සමත් වුණා. දකුණු අප්‍රිකාවට එරෙහි ව වාර්තා වූ ලකුණු 195 මේ තරගාවලියේ ක්‍රීඩිකාවක් එක් ඉනිමක ලැබූ වැඩි ම ලකුණු සංඛ්‍යාව ලෙස වාර්තා වුණා. සමස්ත කාන්තා එක්දින ජගත් තරගයක එක් ඉනිමක පිතිකාරිනියක වාර්තා කර ඇති වැඩි ම ලකුණු සංඛ්‍යාව අතර තුන්වැනි ස්ථානයට පත් ව ඇති අතර මෙහිදී ඇයට ඉදිරියෙන් සිටින්නේ දකුණු අප්‍රිකාවේ ඒ.සී. කෙර් (Ac Kerr)

සහ ඕස්ට්‍රේලියාවේ බෙලින්ඩා ක්ලාර්ක් (Belinda clark) යන ක්‍රීඩිකාවන් දෙදෙනා. එමෙන් ම දකුණු අප්‍රිකා තරගයෙන් කාන්තා එක්දින තරග වාර්තා දෙකක් තමන් සතු කර ගැනීමට මෙරට ක්‍රීඩිකාවන් සමත් වීමත් අමතක කළ නොහැක්කක්. ඒ, කාන්තා එක්දින ජාත්‍යන්තර තරගයක මුල් වරට කණ්ඩායමක් ලකුණු 300 ඉක්මවා හඹා ගොස් ජය අත්කර ගත් අවස්ථාව මෙන් ම මේ දක්වා මෙවැනි තරගයක එක් කණ්ඩායමක් හඹා ගොස් ජය වාර්තා කළ වැඩි ම ලකුණු සංඛ්‍යාව ද වීමෙන්.

ජගත් කාන්තා ලෝක කුසලාන ඉතිහාසය දෙස බලන විට මෙය ආරම්භ වූයේ 1973 වසරේ. ඒ, පිරිමි ලෝක කුසලාන තරගාවලියට වසර දෙකකට පෙර. 1978 මුල් ම තරගාවලියේ සිට 2005 තරගාවලිය දක්වා මෙහි සංවිධායකත්වය අන්තර්ජාතික කාන්තා ක්‍රිකට් කවුන්සිලය දැරුවා. ඉන්පසු ජගත් ක්‍රිකට් කවුන්සිලය හා ඒකාබද්ධ වීමෙන් පසු 2009 තරගාවලියෙහි සිට ජගත් ක්‍රිකට් කවුන්සිලය මෙය සංවිධානය කරනවා. මුලින් ම 1973 මේ තරගාවලිය පැවැත්වුණේ එංගලන්තයේ. එවර ශූරතාව අත්කර ගනු ලැබුවේ ද එංගලන්ත කණ්ඩායම. එතැන් සිට වැඩි ම අවස්ථා ගණනක් මෙය ජයගෙන ඇත්තේ ඕස්ට්‍රේලියාව. ඒ, හත් වරක් ජයගෙන. එංගලන්තය සිව් වරක් සහ

නවසීලන්තය එක් වරක් ද මෙහි ශූරතාව ජයගෙන තිබෙනවා. මුල් අවස්ථාවල කණ්ඩායම් තෝරා ගැනීම සඳහා මෙන් ම තරගාවලිය පැවැත්වීම සම්බන්ධයෙන් නීසි සැලැස්මක් තිබී නැහැ. ඒ ඒ රටවලට ආරාධනා කර තරගාවලියට ඇතුළත් කර ගත් අවස්ථා ද තිබුණා. මුලින් ම මේ සඳහා තෝරා ගැනීමේ තරගාවලියක් පැවැත්වීම ආරම්භ වූයේ 2003 වසරේ 2005 තරගාවලිය වෙනුවෙන්. තරගාවලිය වසර හතරකට වරක් පැවැත්වීම ආරම්භ වූයේ ද 2005 තරගාවලියේ සිට.

ශ්‍රී ලංකාව මේ තරගාවලියට මුල් ම සහභාගිත්වය ලබා දෙන්නේ 1997 තරගාවලියෙන්. එතැන් සිට 2000, 2005, 2009, 2013, 2017 තරගාවලි සඳහා අඛණ්ඩ ව සහභාගිවීමේ අවස්ථාව හිමි කරගත් ශ්‍රී ලංකාවට 2022 තරගාවලිය සඳහා සුදුකම් ලැබීමේ වරම් අහිමි වුණා.

පසුගිය වසර කිහිපයේ ශ්‍රී ලංකාව එක්දින ක්‍රිකට් පිටියේ දක්වා ඇති දස්කම් අනුව මෙවර ශූරතාවේ අවම වශයෙන් අවසන් කණ්ඩායම් අතරට පැමිණීමේ අවස්ථාව මෙරට ක්‍රීඩිකාවන්ට හිමිවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරනවා. විශේෂයෙන් තරගාවලිය ඉන්දියාවේ පැවැත්වීමෙන් දේශගුණික මෙන් ම ක්‍රීඩාපිටි තත්ත්වය ද ශ්‍රී ලංකාවට සමාන වීමත් ශ්‍රී ලංකාවට වාසිදායක වනු ඇති.

දෙසතිය පුවත් සඟරාව
 රජයේ ප්‍රචාරිනී දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රකාශනයක්
www.dgi.gov.lk www.news.lk

Department of Government Information
 news.lk
 GFU Sri Lanka

Rs. 100/-

පුවත් සඟරාවක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුවේ ලියාපදිංචි කර ඇත